

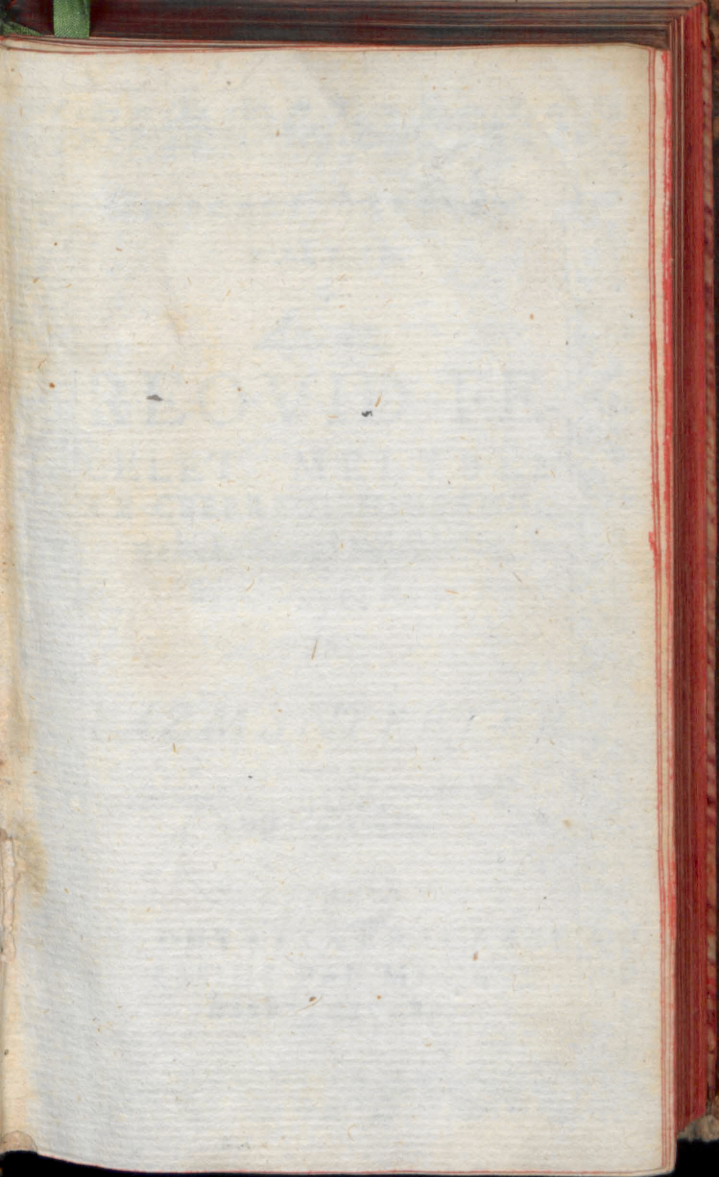
tolnai kőműves mester

R. M. H. I. 470.

Teljs
1. peld.

CSEPREGI SZEGYEN-
VALLAS.

Az az
REOVID FE-
LELET, MELYBEN
AZ CSEPREGI HIUSAGOK-
nak, Kőszegi tóldalékit,
verőfényre hoz-

za

PAZMANY PETER

NYOMTATTA PRAGABAN
SESSIUS PAL M.DC.XVI.
ESZTENDEOBEN.

*Augustinus Tomo 7. lib. 2.
De Nuptijs & concupisc:
cap: 29.*

NOs paratiores sumus,
cum Ecclesia Christi in
huius fidei antiquitate
firmata, quælibet maledicta, &
contumelias perpeti, quàm
Pelagiani (*Lutherani*)
cloquij prædicati-
one lauda-
ri,

ELEOL JARO LEVEL
EZ IRASRA HON-
NAN ADATOT OKOM:
Es: Hány részre osztatik
ez könyvecske.

E Ggyűt irásomban emlékeztvén
arról, hogy Lutter Márton, az *Kalauz*
mi Lelkünknek halhatatlanágát, *fol: 27. 4.*
az Papa *sterquiliniomában* ganéi tartó
helyén, vagy kamoraszékintőjatott *por-*
tentumnak iszonyatos szörnyűségnek ne- *Fatetur*
vezi: Azt vetettem vala emellé, hogy az *morgók*
mostani Martinista Tanítok sem mesze *Fol: 212.*
estek fájoktól. Mert alattomban ver-
met ásnak az mi lelkünk halhatatlanágá-
nak, midőn azt hirdetik Hafenreffer u-
rán, hogy nem az lsten terempti vyonnan
fogantatásunkban az Okos lelket, hanem,
valamint egy Ló más Lovat nemz, ugy az
embertőlis, testestől, lelkestől származik
az ő magzattya.

Kér, vagy három esztendővel az után,
hogy ezeket irtam vala, Magyarul fordí-
ták Csepreg vidéken az Hafenreffer Kö-
nyvet;

nyvét; és hogy az büdös bor, czégér nélkül ne maradna, az könyv eleiben, valami szakadozott tóldalékokat függesztének, melyben az én írásomon kezdének szegezgetni. Mingyárt válaszként lőn: és hevenyében torkokban vereték éretlen kérdések.

MORGÓR Most azért visszontag, két Morgó (más nevek sem lészzen az én írásomban) egybe ezimborálván, valami szurkos pappirosat, undok téntával, olvashatatlan rút bőrtükkel, éktelen és tisztességbeli ember szájából ki férhetetlen rút morgásokkal, be moeskolván, en ream, mint fel tőt tárgyokra, mestersegeknek szokot nyilaival, szitokkal, és hamissággal, lövöldöznek. Vélem azt alították, hogy eszemben jút az régi mondás, *Nec Hercules contra duos*, Herculesnek sem kel, egy szers mind kettővel, meg ütköznöi, s-bayt vinyi: es ezokon reménlettek, hogy az két baynak-tól meg ijedvén, hátrat adok. De tudva le-

4. Reg. 6. v. 16. *gyen nállok, hogy Plures nobiscum sunt quam cum illis*, Többen vannak én melletttem, hogy sem ő véllek: és az győzhetetlen igazsághoz bízván, ha szarvasbak, és fogasbak volnánakis ezeknél, ki nem ugránám az korlátból előtők. Hiszemis Istent, **ad Ti** hogy az én reám agyarkodókon telik az **mot: 3. v** Sz: Pal mondása, hogy elő nem mennek dolgok.

dolgokban, mert az ő balgatagságok nyilván leszen mindeneknél.

Szinten úgy vagyon dolgok ezeknek az Morgóknak, mint midőn az Erdeit meg űzik, meg fárasztják, és meg sebesítvén, ináru le verik: Néki búsul az fene marha; nagy röhögéssel csattogattya fogát, és rút raytékot túrván, undokul agyarkodik, verdődik: maga ezzel csak magát fárasztja, sebet öregbíti, és életét fogyasztja. Ezek is az Morgók, érezvén magokban az erős bizonyságok lövöldözésinek szaggatását, igaz oltalomban meg fogyasztván, szidalmazó raytékot túrnak; agyarokat trágár csattogással köszörülük: maga ezzel, nem hogy ki tepernék az igazságnak mélyen beléjek veretet dárdáját, de sötinkább, öregbítik sebeket, és versengésekkel, verőfényre hozzák veszett igyeknek gyalázattyát.

A ki erkölcsét nem vette az hamisságnak, és efféle idérten, sőt csirájában meg poshat irásokat tekint, alithat valamit az Morgókról: De a ki velejét az dolognak meg vizsgálja, észében veszi, hogy efféle irások, nem igazság mutatásra valók, hanem csak szem finyvesztések; mellyekkel az együgyűket vesztik sillyesztik. Mert az kösségnek nagyobb része előtt, az Lutherista.

ristaságnak igazságára, elég ha azt mondhatják, hogy az Predikátorok immár megfeleltek az Kalaúzra. De igazzanné vagy hamissan? helyessenné, vagy helytelenül? eszessenné, vagy eszelcsapójúl? okkalé, vagy szidalmakkal? méltó ment-segekkelé, vagy trágársággal? az derek dolgokra attaké választ, vagy csak csiripeltek imit amot valami aprotékon? keveset gondolkodik az Népfég arról. Maga, nem elég hogy az Prædikátorok kiálcsanak; mert az hagymázban tébolygókis, sokat csevegnek. Nem elég hogy morogjanak, mert az nép főprejeis eleget szitkozodik. Hanem ha fel tettek, igaz okokkal kellene viaskodni; kiből mely kevesmodgyok légyen, ezennel meg látjuk.

Minek előtte pedig Laistromban irjam részeit ez kis könyvecskének, arról akarom tudósítani az hiveket. Hogy az minemű sok hiúságos trágárságot, szitkot, moslékot, elegyítnek írásokban az Morgók, noha heven alájuk ōnthatném, és torkokban verhetném; de nem mivelem: hanem szitkokot raytok hagyván, az embertelenségnek pállýáját nekik engedem. Nemis bánom, harapdallyák bátor az követ, mellyel ōket kergetik, csak az igazságnak

fagnak ne árcsanak, mely én általam dö-
 föli az Farkasokat. Annakokáért, csak
 úgy bánom én ezekkel, mint az hagymáz-
 ban lévőkkal, kiket annál inkább szánunk,
 és szelideden gyogítunk, mennél szörnyeb-
 ben dűhősködnék ellenünk. Azt nevet-
 tem magamban, hogy mint az Æsopus Ku-
 vafza, az konczt el szalasztván, az árnyé-
 kon kapdosor, úgy ezek is, az én nevemen
 akadoznak, és mint ha ezen akarnának az
 Hohértságban apród esztendőrt tölteni,
 csigázzák, darabollyák, rombollyák neve-
 met. *Petrus, Terpus.* Az Pázmánybol,
 nem tudván szitkot faragny, sok képpen
 rólodozzák, föltozzák nevemet, hogy eb-
 ből szitkot fondálhassanak. De bár igen
 verjék árnyékomat, csak magam legyek
 békével. Fogadást tészek, hogy effélével
 meg nem haragítanak, sem arra nem visz-
 nek, hogy morgó társok legyek, és fán-
 tum fánt az kölcsönt meg adgyam. Éleg
 nekem ha győződelmesen meg mutatom
 hogy az Morgók feleletibe, semmi okos-
 ság, semmi tudomány, semmi igazság, sem-
 mi szemérmietesség nem találtatik: kit, az
 szent Istennek segítségével, majd rájok
 rakok. Jól vészem eszemben hon jár,
 és miben mesterkedik az Sátán, ő általok.
 Mint az Török, vialdalra menvén, oly

Morgók
Fol 287.
Morgók
fol: 328.
É 78.

szörnyű kiáltásokat tévesen, hogy emberek haja szála fel áll belé, és gyakran meg rémiti, s' meg győzi kiáltással, a kiket meg nem győzhetet hatalommal: Vgy ezek is az Morgo kaytorok, erővel fel nem érvén, magokhoz illendő undok ordításokkal arkarnak meg ijeszteni: De ki nem sül belőlle. Mert azt én régen tudtam, hogy az ki ördöggel viaskodik, káromlást, szidalmat, hamis vádlást kel annak szenvedni. Hogy azért mindeneknél nyilván legyen, hogy nem Oroszlány ordítás, hanem szél indító rivás az Morgók nyelveskedése, mellyel az Kalauznak hitelt szerezvén, magokat szégyenítik, ezt az rövid írást, HAT részre osztom.

I. RESZEBEN, meg bizonyítom, hogy Csepregben fel vetet fundamentumokból, igazán ki fakad az Luther vallásnak hamissága.

II. RESZEBEN, meg ismértetem mindenekkel, hogy az Kalauz, hamissan nem vádolta az Lutheristákat.

III. RESZEBEN, Fejekre rakom az Morgóknak, hogy meg nem hamissította az Kalauz az írásokat.

IV. RESZEBEN, minden veszedelmes tanításoknak árnyékátul meg mentem az Kalauzt.

V. RESZEBEN

LEVEL.

V. RÉSZBEN, Az Ember lelkének eredetiről szóllok.

VI. RÉSZBEN, Az Morgóknak hívózkodó pántolódások toldalékir meg rözogatom.

Az tellyes Szent Háromság egy bizony Istent pedig, azon kérem alázatos szível, hogy ezeknek az igazságra ostromló és lelki ismértek elleni tusakodó hamis Tanítóknak, kik az Hit dolgához csak úgy szólnak, mint egy ökör pártor az Ország dolgához, világosítsa szívöket, józanítsa elméjeket, törje meg el álcalkodót akaravokat, hogy meg ismérven az igazságot. Oly nagy igyekezettel oltalmazza azt ennek utánna, mely vakmerőséggel ez ideig ellene tusakodtak.

Amen.

Mihályi (Horn) dr. (Horn) Gáspár
Sár (Horn) Rózi dr. (Horn) Gáspár
Pál dr. (Horn) Rózi dr. (Horn) Gáspár
Füredi dr. 18. Feb. 1662.
Füredi dr. 18. Feb. 1662.

ELSEO RESZE.

Az Csepregi fundamentomokból igazán ki fakad az Luther vallásnak hamisfága.

Mivelhogy az Igazság, néha akaratyok ellenis ki mondattya magát az Martinistákkal, az Hasentreffer Könyve eleiben függesztet ajánló levélből, őt bizonyág támasztatot vala, az Lutheristának rontására. Ezeknek győzhetetlen erősségét, hiúságos igyekezettel fel akarják forgatni az Morgók.

§ I. Elseo bizonyfága az Lutherista hamisságnak.

Csepregből azt irták vala, hogy az igaz Apostoli tudománynak, voltak minden időben magyarázó, és bő beszéddel, nagy elmével, oltalmazó paísi. Ebből világoson következik, hogy az Lutherista vallás, mely az Halottakért való könyörgést, az Szentek segítségül hívását, kárhoztattya, igaz Apostoli tudomány
nem

nem lehet: mivelhogy ezeknek oltalmazó, és tanításokkal gyarapító paisit, nem mutathatták minden időben az Lutheristák. Sőt az keresztyéniség, eretnek számban írta Aériust, hogy az Halottakért való könyörgést, meg vetette: Sz: Agostonis bizonylágot tésten, hogy az közönséges Anyaszentegyháznak szokása, azt tartja, hogy az halottakért imádkozzunk. Kit Cyprianus. Eusebius, Chrysostomus irásibólis eszünkben vehetünk. Ezt pedig Calvinus sem tagadgya; Luther Marton alattomban kifakaszgya, midőn azzal dicsekedik, hogy ő, egyesegyedül kezdette az ui szakadást. Erre az erős bizonylágra, egy igyenes válasszal eleget tehettek volna az Morgók; rövid Laistromban feliegyezvén, bár csak ennihány száz esztendőök forgálásában, azoknak neveket, és tulaydon szavokat, kik az Augustai Confessionának tanítását, az említei dólgookban követték és oltalmazták. De ebben nem török fejeket, hanem nyomot arkarván vesztetni, csak ortályoznak, és fortélyokat keresnek.

Lézzegő feleleteket rendben, és két fe-
regben állatom, hogy tudgyak énis kívül
viaskodni, ő kis pedig érezzék hon verce-
ternek.

§. II. Elseo feleletek az Morgóknek.

- Morgók** **Fol: 7. 13.** **E**Lőször azért imigyen felelnek. Ennek az hazug bizonyítványnak hogy hitele legyen, az Kalaúdra, mint egy Bibliára úgy igazít. Es hamissan vonszá az Apostolok idejéhez közelb élő Doctorok irását az Pápista vallásokra. Ezt pedig, négy bizonyítvánnyal igyekeznek erősíteni az Morgók. I. Az Apostolok ideje után, maid kétszáz esztendeig, úgy mint Tertullianus idejéig, az halottakért való könyörgésről, az szentek imádásáról, három százig; az Római Papának főbőségéről, öt százig; semmi emlekezet nem volt. II. Mikor ezek az tudományok becsúsztak is az Anyaszentegyházban, csak úgy tartattak mint vélekedések. Azért, Tertulianus *De Corona militis* meg vallyá, hogy az halottakért való könyörgés, nem szent írásból vétetett, hanem szokásból. Sz. Agostónis *De Cura pro mortuis, cap. 1.* azt írja, hogy semmi szent írásbéli bizonyítvága nincsen ennek, az Machabæus kivétel. Azért nem úgy szól erről, mint bizonyos dologról, hanem mint vélekedésről. III. Az régi Doctorok, nem az végre imádkoztak az ha-

az halottakért, hogy ez által segítettné-
 nek, es Purgatoriumból szabadittatnának.
 Hanem, hogy az élők tanittatnának, es eg-
 yebek bódog ki mulásának emlékezetivel,
 hasonló ki mulásra serkentetnének. Mert *Morgók*
Origenes lib. 3. in Job. azt írja, hogy az *fol: 9. 11.*
 hitben meghaló Atyafiak emlékezetit, az-
 ért illik az hivek, hogy az ő nyugodal-
 moknak örüllyenek, és magoknak bódog
 ki mulást kérjenek. *Cyprianus lib. 4.*
Epist. 5. imigyen szól. *Aldozatokat Morgók*
 tézfűnk érettek, és napjokat, esztendőn- *fol: 11. 19.*
 ként való emlékezzettel illyük. Hallodé,
 hogy az áldozat tételen, egyebet nem ért
 az halottak emlékezetinél: *IV.* Az me- *Morgók*
 ly régi Doctorok írásit elő hozza az Ka- *fol: 13. 14.*
 lauz, az említet Articulusok bizonyításá-
 ra, azokat csalárdul állattya. Es ezt őt
 bizonyfággal erősítik. Először az Ka-
 lauz ilyen mondását hozza elő Sz: Ago- * *Kalauz*
 stonnak, *Christianus populus, memori- fol: 680.*
 as *Martyrum, religiosa solennitate cons ex Aug:*
 celebrat, & ad excitandam imitatio- *20. Cont:*
 nem, & ut meritis eorum confocietur, *Faust: 60.*
 atq; orationibus adiuvetur. Itt ugymond, *27.*
 amaz szóbul (Illi az Martyrok emlékezetit
 az keresztyénfeg) akarja az halottakért-
 való

Morgók
fol: 15. 16

Morgók
fol: 17.

Morgók
fol: 18. &
58.

Morgók
fol: 18.

Morgók
fol: 19. 20.

Tertull:
De Mono-
gamia ca.
10. n. 76.
Exhorta-
rio: ad
Castitat.
cap. 11. n.

valo érdemes imádságot ki hozni: maga sem az halottakért való érdemes imádság, sem az még holt szentek segítségül hívása, nem erőlsittetik az Agoston irásával. De ha ugyan Agoston, vagy egyebek irásában taláztatnékis az halottakért való könyörgés, vagy az szentek segítségül hívása, nem köteleztetnénk az hitelre: mivelhogy, sem parancsolat, sem példa nincs ezekről az szent irásban. Agoston pedig, ugyan kételkedikis, ha vagy on *Purgatorium lib. 21. de Civitate Dei, cap. 26. De fide, & operibus, cap: 14. Enchiridij cap. 69.* Másodszor, Cyprianust ugymond, azon álnakfággal támasztja elő *Epist. 66.* Mert az halottakért való áldozaton, az halottak emlekezetit érti Cyprianus. Harmadszor. Hogy hazuságít fel terézze ugymond az Kalauz, Tertulianust hozza elő, mintha az halottakért való Papi elegtételű áldozatot, és könyörgést jóvallotta volna, mikor így szól. *Dic mihi soror, in pace pramisti virum tuum? Quid respondebit? in pace; Enimverò & pro anima eius orat, & refrigerium interim adpostulat ei, & offert annuis diebus dormitio-nis eius.* Itt ugymond bizony az Papi áldozatról

dozatról nem szól. Mert nyilván mond- 56. & de
gva, hogy az holt ember felesége tégyen corona
áldozatot. Effele áldozaton pedig Ter- militis,
tullianus in *Apologetico* érti az izűkölkő- cap: 13. n.
dők táplálását. Negyedszer, örczátlanúl bi 36.

zonyítja az Kalauz *Fol: 813.* Luther. 4.
rel, és az Augustai Confessio Apológiája. *Morgók*
val az Purgatoriumot. Mert midőn ez *fol: 21.*
meg engedi az halottakért való könyör. *Morgók*
gést, szól az Mátyrok cselekedetinek elő- *fol: 10. 6*
számlálásáról, és emlékezetiről. Eotöd- 22.

ször, Azis hamisság ugymond, hogy Aeri- 5.
us azért neveztetett volna Eretnek nével, *Morgók*
hogy az halottakért való könyörgést tá- *fol: 22. 23*
gadta. Mert Epiphanius, és Agoston az
Arius vallásáért számlálta öt Eretnekek
közé. Az halottakért való könyörgés-
ről, mit tanított legyen, Aeri-
us, sem Epiphanius, sem Agoston meg nem írják.

De úgy tetszik azt vélte, hogy az Anya-
szentegyház, pœnitentia nélkül meg hól-
taknakis, bocsánatot ígér, csak legyen ki
érettek imádkozzék.

Mind ezekből, három dolgot hoznak *Morgók*
ki. Először, hogy én, méltan vádolta- *fol: 21.*
tom, hogy álnakul, és csalárdul támasz-
tom ő ellenek az írásokat. Másodszor,
hogy Tertullianus, Origenes, Epiphanius, *Morgók*
Augustinus, Ambrosius, Cyprianus írás- *fol: 24.*
bol,

Morgók
fol. 24.

ból, ők meg bizonyították, hogy az halottakért való imádságot ezek nem javallották. Harmadszor, hogy én abban nagyot kullantottam, hogy Acrius kívül, soha senki ellene nem mondott az halottakért való könyörgésnek, Az szentek segítségül hívásának, Az szabot böjtőknek, Az Pápa főbsegenek.

§. III. Meg Rontatik ez az első felelet.

FEl nem tudom találni, mi csoda gondolatúl viseltetnek ezek az Lutherista Tanítók, hogy ily világoson kezekben tapasztalható hazugságokkal mernek ellenünk viaskodny. Nem csudálom hogy predikállásokban akar mit ki kérődenek, az mivel tudgyák hogy minket gyűlöltethetnek, mivel hogy ott senki torkokban nem veri kiáltásokat; de hogy efféle ugyan könyvekben is mázolnak, és mindenek szeme elejében terjesztenek, azt immár mi csoda okossággal mivellyék, meg nem tudom gondolni. Eszekben veheték eddig, hogy mi sem aluszuk el dolgainkat, hanem utánuk nyomozunk assan lassá, Azt is értik, mely nagy kissebbség szályon fejekre, midőn órcájokra terem

temérdek hazugságok. Tudom hogy az Luther Predikátorok közzülis voltak oly okosok, kik ezt az Morgók irását, ugyā nē akarták ki bocfátany, kiket az Morgók felekenyeknek nevezgetnek: Mivelhogy nē mernek űrközetre mennyi : De ez az két Morgó, veszedelemre vetemedet elmével, oly merészen, és fel törölt homlokka-
 lakkal akármi hamisságot el fecseg, hogy magamisalmelkodua csudálom, mint fert ki száiaikon. Ezt az egész könyunek folyasából nylvábban meg tapasztalljuk, de csak ebből az első feleletből is észünkben vehettyük. Hogy azért rend szerént minden cikkelyekre választ adgyunk.

*In Epist.
 dedicat:
 sub finē.*

ELEOSZÓR, Nem igazán íriak az Morgók, hogy az Kalaúza, mint egy Bibliára úgy igazítom az keresztyéneket. Mert az kik az régi Sz: Atyáknak tulajdon szavait akariák olvasni; vagy némely bizonyosságoknak melyeb magyarázat-
 tyát bősegesben kívánnják érteni, á zokat az Kalaúza igazítom, hogy az fel jegyzet helyen, bőveb tanulást keressenek. En pedig ezzel irásomat rövidítem, és akarom hová mit nem elegyíték.

*Morgók
 fol: 7. 3.
 13.*

Hamisság az is, hogy az Apostolok ide-
 je után, kétszáz esztendeig, nem volt emlékezeti az halotakért való könyörgés.

*Morgók
 fol: 8.*

Vide Jo-
docum

Coccium

Tomo 2.

Theauri
lib: 7.

Art: 5.

Fol. 848.

* Liber:
Epistola
extant,
& Pastor
Hermes-
tis.

Clemens
lib. 8. con-
stit: Apo-
stol: c. 47.

nek. Mert hogy ne említsem az Hiero-
solymai, Romai, Alexandriaei, Æthiopiai,
Mediolanomi Liturgiákat, mellyekről
azt tartják az tudós emberek, hogy Sz:
Jakab, Szent Peter, Szent Márk, Szent
Mathe, es Sz: Barnabas szerzették, mellyek-
ben az halottak lelkéiért, kíválképpen
könyörgések vannak. Sz: Clemens Ro-
manus a ki (ugy alítom) leg első az Apo-
stolok után, kinek * könyve kezünkben
vagyon, ilyen formán ír: *Diaconus hæc
addet. Pro quiescentibus in Christo
fratres nostri rogemus, ut benignus De-
us qui ipsorum animam suscepit, dimit-
tat eis omne delictum, voluntarium, &
involuntarium, & propitius illis factus,
collocet eos in Regione pacis, &c.*
*Episcopus dicat. Deus quoniam omni-
um animæ apud te vivunt, &c. respi-
ce super hunc servum tuum, quem re-
cepisti in alteram vitam, & condona ei,
si quid volens, vel invitus deliquit, &
Angelos placidos constitue ei, & colloca-
eum in sinu Patriarcharum, &c.* Lad-
de hogy az Egyházi ember, szinte úgy
imádkozot akkoris az halottakért mint
szinte mi mostan? Es minek utánna azt
mondot-

mondotta volna. * hogy az embernek hól- * *Ibid:*
 ta után, harmadik, kilencededik, negyve- *cap: 48.*
 nedik, es esztendei kimulása napián, ki-
 valtképpen való imadtságok rendeltesse-
 nek. Mind ezeket így fejezi be. *Hac*
de pijs dicimus; Nam de impijs, et si o- *Ibid: c.*
mnes mundi facultates dares pauperi- *49.*
bus, nihil eis prodesse. Ezeket ugymond
 csak az Istenes emberekül mondgyuk:
 mert az Istentelennek semmit sem hasz-
 nálmal, ha mind az világ iováát szegenyek-
 nek osztanádís. Tudó hogy az Sz: Clemēs
 könyveiről különbözö itileték vānak, és
 elegyítettetris valamí abaydoez közikben:
 Deminthyogy az régiek közzül, sēki ezért
 az halottakról való tudományert meg nē
 feddette az ő írásit, ide illet az ő bizony-
 lág tétele.

Sz: Clemens után, leg első az kinek * * *Librū*
 könyve hozzánk iutot, Arcopagitai Dic- *dico: E-*
 nes, kiről emlékezik Sz: Lukácز Evan- *pistola*
 gelista, és Vrunk születése után száz eszten- *extant I-*
 dővel múltki ez világbol. Eois így ír ez *gnatij Po-*
 dologról: *Accedens Sacerdos suam ora-*
tionem super dormientem facit. Ipsa lycarpi.
oratione Divinam bonitatem depreca- *Dyonis:*
tur, omnia dimittere, per humanam Arcopagi:
infr. De Eccle

siastica infirmitatem commissa, dormienti: or-
Hierarc: dinareq; eum in lumine, & regione vi-
cap: 7. vorum. Hallodé mint adgya az Pap e-
part: 3. leiben hogy az halottért imadkozzék, kér-
 vén Istent, hogy meg bocssássa néki vala-
 mit emberi gyarlóságból vétkezet, és ötet
 az bodogságban uigye? Ha néked nem te-
 czenek ezek az könyvek, nevez más köny-
 veket, mellyekből akarnád hogy az Apo-
 stolok halála után első száz esztendőbe meg-
 mutassuk az halottakért való könyörgést.
 Másfél száz esztendő táiban élt Tertullia-
 nus: Két száz esztendőben Origenes, kik
 ideiében, mayd meg hallod, mely köz do-
 log volt az halottakért való könyörgés.

Hamisság az is, hogy az Szentek segítse-
 gérül emlekezet nem volt Vrunck születé-
 se után három száz esztendeig. Mert bár
 itt is az Romai, Hierosolimai, Æthiopiai,
 Alexandriai Liturgiákat elő ne hozzuk.
Liturgi- as vide a- Hallyad mit ír Origenes ki Vrunck születé-
pud Coc- se után kétszáz esztendőben virágzott: nem
cium Tö: az maga találmányából, mint némely ese-
1 lib: 5. teket, hanem az Anyaszentegyháznak kö-
Art: 4. zönfleges értelméből, kiért ötet soha sen-
Fol: 466. ki az régiek között nem vádolta. *

**Origen: Quis dubitat, quod Sancti quig. Patrū,*
& ora-

Et orationibus nos juvent, Et gestorum Hom: 26.
 suorum hortantur exemplis. * Sicut in Nume-
 moto corpore, umbra quoq; ipsius move- ros sub fi-
 tur, ita cum aliquis Deum habet pro- nem.
 pitium, sequitur ut amicos habeat o- * Lib: 8.
 mnes Dei Angelos, Animas, Et Spiritus. contra
 Sentiunt enim qui sunt digni favore Celsum
 celestis numinis, quibus non solum ipsi sub finem
 benè volunt, verum etiam dant operã,
 ut Deum, ei servire volentibus, concii-
 lient, Et unã nobiscum precantur.

Ertik ugymond, az Angyalok, és az Lela-
 kek, kicsodák méltok az mennyei segít-
 ségre, és azoknak, nem csak io akarói, de
 igyekeznek is, hogy az Istent nekik engesztel-
 tellyék, és velünk egyetemben imádkozo-
 nak. Sz: Cyprianus Mártyr, Vrunck szű-
 letése után harmadfél száz esztendőnek
 előtté finylet: ki nem csak azt írja, hogy az
 Isten országában, minket sok Atyáinkfiái
 kívánua várnak: és érettségünk Isten elő-
 szorgalmazatoskodnak. de sőt ugyan szö-
 vetseget vét, és kötetést részen Corneliussal,
 hogy az mellyk hamaréb meg haland, i-
 mádkozásival Isten előtt segítse az baidiúo
 Atyafiakat. * Magnus nos illic charo- * Cyprianus
 rum numerus expectat; parentum, de mortu-

lit: sub fi- fratrum, filiorum frequens nos ac copi-
nem. osa turba desiderat, jam de sua immor-
talitate secura, & adhuc de nostra salu-

* Sermo- te sollicita. * Ita ut (infantes) in or-
ne de stel dine Sanctorum protomartyres, primū
la & ma habeant locum, & secretorum conscij
gis in fine divinorum, propinquitate familiarissi-
ma, clementiam Dei pro nostris exo-

* Epist: rent laboribus. * Si quis istinc nostrum
57. Alias prior divina dignationis celeritate præ-
lib: 1. e- cesserit, perseveret apud Dominum no-
pist: 1. stra dilectio: pro fratribus, & sororibus

Kalauz
fol: 646.

után ötszáz esztendeig. Mert az Kalauz
ban, sok régi fő Doctorok, és közönséges
győlekezetek szavaiból meg hallók, ho-
gy az Romai Pápát főnek, es egyéb Pü-
pökök elővalónak tartották az hivek.
Sz: Athanasius háromszáz esztendő tá-
ban virágzott; ő pedig, az egész Ægyptom-
béli Püspökökkel egyetemben, Marcus
Pápának így ír: Domino sancto, Aposto-

* Vide
Kalauz
fol: 605.

lici culminis Marco, Sanctæ Romanæ
& Apo-

3 Apostolica Universalis Ecclesia
Papae. Optamus à vestra Sancta Se-
dis Ecclesiae auctoritate, quae est Mater,
3 Caput omnium Ecclesiarum, Capi-
tula Nicæni Concilij. Vgyan ezen for-

mán írnak negyedfél száz esztendő táyban
a Damafus, b Nazianzenus, c Leo, d Sz: A-
goston, e Victor Vricensis, f es az Chalce-

domi kőzönféges győlekezet, kiknek tu-
laidon szavakat az Kalaúzbán találod.
Micsoda orczával írják tehát az Morgók,
hogy öt száz esztendő előtt, az Pápa főbse-
gének emlékezeti nincs az régieknél?

De bár úgy vólnais az mit írnak az esz-
tendők számárul az Morgók, vallyon mit

ártana? Bizony semmit sem; Mert Egy az,
hogy az első, és második száz esztendőben,
igen kevesen vannak, kiknek írási kezünk-
ben iutottak: és ha azok nem emlékezne-
kis némely dologokrúl, ió következéssel

abból ki nem fatólharod, hogy akkor ef-
féle vallás nem vólt az hivek győlekeze-
tiben. Ha az Lutheristáknak az uy testa-

mentomban foglalt könyvek laistromát
meg kellene mutatniok, az első száz esz-
tendőbeli írásokból, talám meg rekedné-
nek: de azért, ezzel nem tennék bizonyta-
lanná az uy testamentomot. Továbba, ha

a. Ka-
lauz. fol:
428.

b fol: 605

c. fol: 630.

d. fol: 606.

e. fol: 606.

f. fol: 646.

Vide Ka-
lauz. fol:
617.

*Luther
præfat:*

Tom: 1.

*Vide Ka
lauz fol:
145.*

Calvin:

*in Ka-
lauz fol:
170 616.*

Illyricus

*in Ka-
lauz fol:
616.*

*Kalauz
fol: 604.
612.*

*Vide Au-
gust: in*

igaz az mit Luther beszél, hogy ő egyedül kezdette az Luther vallást, melyet senki ő előtt nem mert vala indítani: nyilván következik, hogy az Morgók vallásának, csak egy vak vezetője sem találkozott, sem első, sem második, sem tizedik száz esztendőben. Más az, hogy az mi tanításunknak erősségére, szintén elég, ha megmutathatjuk, hogy Vrunck születése után, négy, vagy öt száz esztendő táiban, meggyökerezett, és közönségesen bevétet tudomány volt. I. Mert Calvinus paitársaiual azt hiszi, hogy ötszáz esztendeig, igaz tudomány finlet az Ecclesiában. Illyricus pedig az Martinistákkal, hat száz esztendeig mondja, hogy veszedelmes tudományban nem esett az Ecclesia. Enis az Kaláúzban, erős bizonyságokkal megmutatám, hogy öt, és hat száz esztendeig semmi változtatást nem tőtt az Romai Ecclesia az Apostoli tisztá tanításban. Ha azért háromszáz, ötszáz, hatszáz, esztendőben, az halottakért való könyörgés; az Szétek segitsege; az Pápa főbsege; bévet tudomány volt (minthogy az Morgók sem tagadgyák) vastagon következik, hogy ezekben az Articulusokban, veszedelmes tévelygés nem tálatatik. II. Mert Sz: Agoston tanítása az, hogy valamit az egész

gész Ecclesia gyakorol, és követ; ha az Sz: *Kalauz*
 írásban, vagy valamely Concilium vége- *fol. 470.*
 zésében nem találhatók, Apostoli tani- *472. 480.*
 rásból származot dolognak kell azt tartani.
 Ha azért két, három, és ötszáz esztendőben,
 az egész keresztyénység gyakorlotta az
 halottakért való imádságot &c. Kétségnélkül
 Apostoli tanításnak kelteznek lenni. III. Vgyan ezen Sz: *Aug: in*
 Ágoston, merő fölt bolondfágnak írja, az ellen *Kalauz*
 rúfakodni, az mit bé vet az egész Ecclesia: *Fol: 106.*
 Mely mondásnak erős bizonylágitis emlitem
 az Kalaúzbán. Ha azért két, három, vagy
 öt száz esztendőben, az híveknek köszön-
 séges vallási voltak azok, az melyekről
 emlékezünk, meg nyughatnak azoknak
 igazságán az mi lelkünk. Mint hogy az
 Vr Isten sem ígért nagyobb erősséget,
 és győzhetetlenséget az első száz esztendőben
 lévő Ecclesianak, hogy sem az után
 következőendők. De mennyünk tovább az
 első feleletnek rostálásában.

MASODSZOR. Lelki ismérvek ellen
 írják az Morgók, hogy az halottakért
 való könyörgést, csak vélekedés szerént
 iovallották az régiek. Es ennek bizonyítására,
 hamissan említik Tertulianust *De*
Corona Militis: mintha ezt, csak szokás-
 nak,

nak, nem valami bizonyos tanításnak ítélte volna. Mert minek utánna azt írta volna Tertullianus, hogy az keresztyenfégben, sok dologokat kel tartani, mellyek az Szent írásban nem találtnak; Elő számlal sokat effélet: többi között aztis: hogy keresztfegünkben ellene mondunk az ördögnek: az halottakért oblatiokat tészünk: minden cselekedetünk előtt, homlokunkra keresztet vetünk: &c. Uégre így fejezi be. *Harum, & aliarum ejusmodi disciplinarum, si legem postulas scripturarum, nullam invenies. Traditio tibi prae tenditur auctrix, consuetudo confirmatrix, Fides observatrix. Rationem traditioni, consuetudini, fidei, patrocinaturam, aut ipse perspicies, aut ab alio disces: interim nonnullam esse credes, cui debeat obsequium.* Ládde hogy Tertullianus hitnek kötelesege alá veti, á mit te csak velekedesse a: karisz tenny?

Ehez hasonló hamisság azis, hogy Sz: *Verba* Agoston *de cura pro mortuis cap: 1.* nem úgy szól az halottakért való imadkozásról, mint Sz: írásbéli dologról. Mert Sz: *Augusti: ni Ka: lauz. fol:* Agoston ezen szokat írja: *Olva ssuk* úgy mond

mond, az Machabæusok könyvében, hogy az halottakért áldoztanak. De noha ugyan szólt az régi írásokban ezt nem olvasnók is, nem kicsiny volna az egész Ecclesiának méltósága, mely ebben az szokásban fenlik. It először Sz: Agoston bizonyítja az Machabæus könyvéből az halottakért való áldozatot: mely könyvet nem egyszer Sz: iras Laistroma közzé számlal. *Lib: 2. de doctrina Christ: cap: 8. lib: 18. de Civitate Dei, cap: 36.* Annak utánna, azt nem mongya, hogy az Sz: írásban erről emleket nem volna: hanem, csak Hával szól; Es nem az egész Szent írásról, hanem csak az régi írásokról emlekezik. Es midőn Sz: Agoston Aeriust eretnek számban ír, az több dolgok között azért is, hogy az halottak lelkéért való imadságot, és áldozatot meg vetette: midőn azt mondá hogy az egész Ecclesiának méltósága, követi az halottakért való imadságnak szokását, eléggé meg jelentette, hogy ezt ő nem csak vélekedésnek, hanem ugyan tekinetes igazlágnak tartotta, mivel hogy az ő tanítása fzerént, veszny kel annak, a ki az Anyaszentegyház szokása ellen tusakodik. Mert akkor követtyük igazán az Sz: írást,

*Vide Ka-
lauz fol-
261.*

*In Ka-
lauz fol-
106.*

Kalauz.
fol: 597.

írást, mikor azt cselekedzük az mi követ
az Ecclesia. Azért ugymond, az mely do-
logról nylván való írás nincsen: törvény
gyanánt azt tartsuk, az mit gyakorol az
Ecclesia.

Cyriill.

Hieroso-

lym: Ca-

techis: 5.

Vide Ka-

lauz fol.

740.

HARMADSZOR. Hamissan írják
az Morgók, hogy az régi szentek, nem a-
végre imádkoztak az halottakért, hogy
ez által segítették. Mert különbet
hallánk nem régen az Sz: Clemens es Areo-
pagitai Dienes szavaiból. Sz: Cyrillus
pedig, ilyen formán szól. *Mikor áldo-*
zunk, emlittyük az Patriarchákat Pro-
fetákat, Apostolokat, Martyrokat, hogy
az. Vt Istenezeknek imádsága, es esee
Vide Ka-
de zése által, kedvessen fogadgya az. mi
könyörgésünket. Annak utánna, imád-
kozunk az halottakért. Maximum
esse credentes animarum Juv AMEN,
pro quibus offertur obsecratio sancti illi-
us ac tremendi, quod in altari proponi-
tur, sacrificij. El hivén ugymond, hogy
főlötte nagy segítsegek vagyon az lelkek-
nek, mellyekért bemutattatik az oltári
áldozatnak könyörgése. Sz: Agoston sem
külömben ír: Ketelkedny abba nem kel
(ugymöd) hogy az Anyaszétegyháznak
imád-

August:
serm: 32.
de verbis

imádsággal, üdvösséges aldozattya- Apost. Ka
 val, és alamisággal, mellyek az lelke- lauz fol:
 kért szolgáltattak, segítettnek az ha- 608.
 lottak. * Azt sem kelttagadny, hogy az * Enchi:
 balottak lelke, az ő io akaróinak kegyes- rid: cap:
 ségevel meg könnyebítettnek, mikor ő 110.
 érettek, vagy az közben járonak aldo-
 zattya szolgáltattik, vagy alamisnák
 szolgáltattak. * Hinny kel, hogy az * Epist:
 elnyugottak lelkéiért való oblatiok, va- 65.
 lami segítséget hoznak. Mind ezek
 Sz: Agoston Izavai: Es hogy egyebekről
 ne emlekezzem, halhadíza Aranyiszáiu Sz. Chrysozt:
 Jánost. Könyörgéssel, esedezéssel, ala 1. Corint:
 misnával, oblatiokkal segítteék az ha- 15. Vide
 lot. Nem ok nélkül, sem haszontala- Kalauz
 nélkül emlekezünk aldozatunkban az ha- fol: 813.
 lottakról, hanem hogy önékik jinnen vi-
 gasztalások legyen. Ezeket, és ennél több
 hasonló mondásokat olvastak az Kalauz-
 ban az Mergók, és mégis nagy orozátlá-
 nál, azt merik írnyá, hogy az régiek az ha-
 lottakért való imádságban, nem gondol-
 kodtak ezeknek segítésekről.

Hamisság az is, hogy Origenes ebben
 néktek kedvez: Mert noha eggyütt azt
 írta

Origen:

Lib: 3.

*Job propè
finem.*

iria Origenes, hogy az szentekről, és meg
holt Atyankfiairól emlékezünk, az ő nyu-
godalmokon örülvén, és magunknak, ha-
sonló ki múlást kérvén. De azt soha sem
mondotta az mit ti rebesgettek, tudny il-
lik, hogy csak ez az halottakért való i-
mádság. Sem azt nem írta, hogy ennél e-
gyéb végre nem emlékezik az Ecclesia az
Szentekről. Mert az régiek írásából hal-
lók, hogy őkis könyörgések által segít-
séget vártak s' kértek. Noha azért Orige-
nes erről nem emlékezik azon az helyen,
mellyet elő hoznak az Morgók, de azért
ebből ki nem sül, hogy ezt tagadta volna:
Mert az Purgatoriumot, őis vallotta,
mint szinte mi mostan. Halhadíza ma-

Origen:

Homil:

12 in Hie

remiam.

Si post fundamentum ꝑ E-
su Christi, non solum in tuo corde, au-
rum, argentum, lapidem pretiosum su-
remiam. per edificaveris, verum ꝛ ligna, fœnũ,
stipulam, quid tibi vis fieri, cum ani-
ma semota fuerit à corpore? utrum in-
gredieris in sancta cum lignis tuis, cum
fœno, ꝛ stipula, ꝛ pollues Regnum
Dei? An propter lignum, fœnum, ꝛ
stipulas foris residere, ꝛ pro auro, ar-
gento, ꝛ lapide pretioso, nihil merce-
dis ac-

*dis accipere? Sed neq, hoc equum est.
Quid igitur sequetur, nisi ut primum
propter ligna, ignis tibi detur, qui con-
sumat fenum, lignum, stipulas &c.*

Szent Cyprianust sem helyessen említik az Morgók, mert, az mit Cyprianus csak szintén az Martyrokrúl monda, azt ők közönségesen az több halottakra akarnák vonnyi. Es noha az mint ézennel meg módor, másút világossan szól Cyprianus az halottak segitelerül, de ők egy homályos mondással, el akariák fődözny az nyilván való dólgot. Hogy azért summábâ foglal-lyam szavaimat, nem tagadom, hogy Cyprianus az Martyrokért való áldozaton, érti az ő emlékezeteket; mint világossan meg magyarázza önnön maga, ilyen szokkal. * *Dies eorum, quibus exce-*

*dunt annotate, ut commemorationes e-
orum inter memorias Martyrum cele-
brare possimus. De micfoda commemo-
ratio legyen az áldozatban az Martyrok-
rúl, meg hallok Cyrillustúl, és fel icsyzi Sz: Agostonis, midőn azt írja: hogy az Vrasztalánál, nem úgy emlékeztünk az Mar-tyrokrúl, mint egyéb halottakrúl, tudni-
illik, hogy imádkozzunk érettek (* mert
gyalazza az Mátyrt, a ki ő érétte könyö-
rőg)*

*Cyprian:
Epist: 34.
qua est
lib. 4. E-
pist: 5.*

** Epist:
37.*

*August:
Tractat:
84. in Jo-
an: Vide
Kalau-
fol: 6
* Aug*

Serm: 17. rög) hanem, hogy az Mátyr imádkozzék
de verb: mi érettünk.

Apost: NEGIEDSZER és utólszor. Nem igazán iriák az Morgók, hogy az régi Doctórok írást hamissan állatom elő.

Kalauz

ibidem. Sz: AGOSTONT a mi illeti: hamissan iriák az Morgók, hogy én, az halottakért való imadkozást azzal erőssítettem, mert Sz: Agoston írta, hogy az keresztyénység azért illi az Mátyrok emlékezetit, hogy követésekre fel geriedgyen, érdemekben ráráskodgyék, és imadtságokkal segíttesek.

Kalauz
fol: 608.

Azis hamisság, hogy én, az Mátyrok emlékezetin, az halottakért való imadtságot értem. Mert soha ezek az bolondságok nékem eszemben sem jutottak. és azt az Sz: Agoston mondását az Kalauzban, nem az halottakért való könyörgésnek, hanem az Szenteknek értünk való esedezéseknek erőssítésére említettem.

Hamisság azis, hogy ez az Sz: Agoston mondása, az Szenteknek érettünk való imadkozását nem vastagította. Mivelhogy, magokis az Morgók észre jöven, meg hazuttattyák magokat, és meg vallyák, hogy Sz: Agoston amaz szókban (és imadtságokkal segíttesék) néz az ő ideiebéli Szent írás kívül való szokásra, és vélekedésre.

Morgók
fol: 17.

Hamiss-

Hamisság azis, hogy ha az régiek irásában találattik az halottakért való imádság, olyan formán az mint én említettem Sz: Agostonból, tudni illik, ugymint az egész Ecclesiának közönséges szokása: még úgy sem köteleztetünk ennek hite-
lére. Mert jollehet azt én is vallom, hogy akár mely régi Doctornak, magán való tanítása, es velekedése, nem kötelezi az hiveket: de midőn az Anyaszentegyháznak egyenlő értelmét előnkben adgyák az régiek, bezzeg nem szabad az ellen rugóldoznunk, az mint nem régen mon-
dám.

Hamisság azis, hogy semmi oly dologra nem köteleztetünk, melyről példa, vagy parancsolat nincs az Szent írásban. Mert hogy egyéb dolgokat el hal-
gassunk, mutas az Sz: írásban példát, vagy parancsolatot arról, hogy az Valárnapot meg illyed: hogy az Szent Mathe neve a-
lat ki adator Evangelium, éppen, és tellye-
sen úgy maradot, az mint Szent Mathe ír-
ta: hogy az Keresztiség Sacramentum, &c.

Vegzetre, hamisság azis, hogy Szent Agoston ketelkedet, havagyone Purgatorium. Mert az mint az † Kalaúzban mon-
dottam, noha Sz: Agoston 21. de Civitate Dei, cap: 25. Enchiridij cap: 69.
† Kalaúz. fol. 609.
C ketel.

Vide Kalaúz fol:

551.

- kerelkedik az tisztulásnak módgyában, ha tűz által tisztíttatnaké, vagy egyéb képen? * Most sines ez közben vetés nélkül: de azt kerelkedés nélkül taníttya sok helyen,† hogy az élők könyörgésével segittetnek az halottak. Nemis kerelkedhetet ebben Sz: Agoston. I. Mert, az Machabeusok könyvét, Sz: irás közé számállya Sz: Agoston, az mint nem régen mondám. Abban pedig, az halottakért való könyörgésről, világos tanúság adatik. II. Mert az mint nem régen mondám, Sz: Agoston, *de Cura pro mortuis cap: 1.* az egész Anyaszentegyház szokásának írja, az halottakért való könyörgést. Aztis ő taníttya, * hogy bolondfág abban akadozni, a' mit az Anyaszentegyház követ.
- * Augus: Epist: 118* III. Mert *Sermone 32. de verbis Apostoli* világoson írja, hogy kerelkedést nem kel abban szenvedni, hogy az élők imadtságival, segittetnek az halottak.
- Kalauz Fol: 312.* CYPRIANVS sem hozt elő álnakfággal. Mert én az Kalaúzbán, szórulszóra leírtam, az mit Cypriánusban olvastam: rudni illik, hogy Szent gondolatból, és, harnos conduifelésből rendeltet, hogy a ki Egyházi személyt nevez Tutorfágra, se *offertoriumot* ne uigyenek érette, se az ő kimulaláért áldozatot ne szolgaltassanak.
- Mert

Mert nem méltó, hogy az Oltár előtt az Papi imadságban emlekezet legyen arról, a' ki az oltártul el akarta vonnyi az Papot. Ezek az Cyprianus szavai. Ha ezeket csak ilyen tisztán le írnyá álnakfág lehet, ám bár igaz legyen az Morgók hazugfága.

Azt mondgyák az Morgók, hogy Cyprianus, csak az halottak emlekezetit érti, az halottakért való áldozaton. Ha ennek bizonyfágot adhatnák, mondonának valamit. Jollehet, úgy sem fefelhetnének ki az tőrből. Mert vallyon f- micfodás emlekezetről gondolkodnak it ez aránt az Morgók? Ha olyanról az mineműről szólani hallók Sz: Agostont, és Cyrillust, tudnyillik, az melyben imádkoznak, áldoznak, *offertoriumot* adnak, az halottakért; heliesen szólanak; az régyek nyomdokin járnak; mi velünk egyget értnek. De ha csak valami haszontalan emlekezettel álmodnak, akarnám hogy ez három kérdésre meg felelnének. I. Minemű volt ez az emlekezet? II. Micfoda nagy kárt vallot az holt ember ennek az emlekezetnek el hagyafában, hogy ily kemény büntetésül kellett ostorozny őtet ezzel az emlekezetnek el hagyafával? Nagy büntetés volt az miről Cyprianus emlekezik; és ezzel az kemény ostorozásnak példájával

Cyprian:
Epist:66.

dajával akarta az tőb hiveket elidegeníteni az Papok tutorfagátul, mint maga jelentí illyen ízokkal. *Non est quod pro dormitione Geminiani apud vos fiat oratio; aut deprecatio aliqua nomine ejus in Ecclesia frequentetur; ut cæteris fratribus detur exemplum, ne quis Sacerdotem ad seculares molestias devocet. Observari de cætero poterit, ne ultra hoc fiat, si quod nunc factum est, fuerit vindicatum.* Akarom azért tudni, micfoda nagy büntetés lehet az haszontalan emlekezetnek tilalmában? Arrais tanácsának meg az Morgók, micfoda Calepinusban olvafták hogy *Non offerre pro eo sacrificium: pro dormitione ejus non celebrare: pro dormitione ejus non fiat oblatio; deprecatio ejus nomine non frequentetur:* annyit tégyen, mintha azt mondanók, hogy egy sovány és haszontalan emlekezeti az halottnak, félre tétessék. Ezeket ha ió fundamentomból ki fejezik az Morgók, többet szílok véllek.

TERTULLIANVST a' mi illeti: Hamissan fogiák reám az Morgók, hogy én az Papi elégtételi áldozatra, avagy az Papi imad-

pi imadlığra határoztam volna az Tertul-
 lianus szavait. Mert az Kalauzban, elő *Kalauz*
 hozván Tertullianust, nevezet szerént az *fol. 813.*
 Papi aldozatrúl, vagy Papi imadlágrul,
 nem emlekeztem, hanem köszönségesen
 az hivek imadlágrul.

Hamissan kenik reám aztis, hogy az
oblaticon, mellyekrúl emlekezik Ter-
 tullianus, Papi áldozatot magyaráztam.
 Mert én az *oblaticon* mikor csak magán
 említettnek, nem mingyárt értek áldoza-
 tot, hanem, bémutatot aiandékot, miné-
 mű aiandékot szoktak vinny *effertori- De offer-*
umban az hivek. Efféle *oblaticórúl* szól *torijs Coc*
 Tertullianus, *de Corona Militis cap: 3. eius Tom:*
de Monogamia cap: 10. mellyet az halot- *2. lib: 6.*
 takért vittek az Keresztyének, és osztán *artic: 15.*
 az szegények köziben osztogattak. *Hac Tertull:*
quasi deposita pietatis sunt. Non inde Apolog:
epulis, non potaculis, nec ingratis vora- cap: 39.
trinis dispensatur, sed egenis alendis.

Végezetre, merő hamisság azis, hogy
 Tertullianus az halottakért való imadlá-
 got, és alamisnát nem tanította. Mert
 Tertullianus írja azt, hogy az keresztyén
 Aszony, az ő Vra lelkéért imádkozik, és
 nyugalmat kér néki. *Orat pro anima*
ejus, refrigerium adpostulat ei. Nem

tudom, micsoda szókkal ielenthettem volna világosan az halottak lelkéjért való könyörgést: holot mi sem szöllumk ennél nyilvánban, sőt ugyan ezen szókkal magyarázzuk vallásunkat. Annak fölötté, jelencfék meg az Morgók, mit értenek azon, az mit Tertullianus monda. *Oblationes pro defunctis annua die facimus*, az halottakért, ugymond, esztendőnként halálok napián, *oblatiokat* tészünk? Talám *pro defunctis* annyt téssen, mint *pro pauperibus*? Avagy *Refrigerium ad postulare*, ízegényeknek való alafminálkodást jegyez? Ez ha így vagyon, bár az Molnár Dictionariumiát más kaptára vonnyák.

LYTHER nem igazán íriak az Morgók, hogy orczatlanúl támasztom az Purgatorium oltalmára. Mert én az Kalaúzban Luther Martonnak illyen mondását hoztam elő: Nállam ugymond, bizonyos: hogy vagyon Purgatorium: mivelhogy ezer esztendő előtt írta Sz. Agoston hogy az ő Annyáért imadkozot Sz. Ambrus: Kelléazért hinny az Eretnek Pighardnak, ki hogy születet alég vagyon nyólczuan esztendeie, és azt vitattya, hogy enny száz esztendő folyásában meg rögzöt tudomány ha-

Kalausz
fol: 249.
813.

ny hamis legyen? Ezek Luther szavai
Tomo 1. Latino Vittemberg: anni 1545
edito per Lufft, fol: 112. In resolution:
de Indulgentijs, mellyekkel világoson al-
 lattya az Purgatoriumot: Ha egyéb írá-
 siban kárhoztatta, maga vétke; ki mind
 hevet, hideget fűt, azon egy szaiával.

Vide Ka-
lauz fol:
248.

Aztis hamissan írják az Morgók, hogy
 az Luther *Concordia*, mikor az halotta-
 kért való könyörgést jóvá hadgya, csak
 az Márttyrok cselekedetinek emlekezetit
 érti ráta. Mert, egy az, hogy én soha
 oly Calepinust nem lattám, ki *orationes*,
 előszámlálásnak; *pro mortuis* Márttyrok
 cselekedetinek, magyarázta volna. Azért,
 uy Déák nyelvet kezgyetek Csepregben,
 és tolljátok írákban az Calepinust, ha cser-
 be nem akartok maradni. Más az, hogy
 ő maga az *Concordia* meg magyarázza,
 hogy ő azt az halottakért való imadlágot
 javallja, mellyet Acrius tagadot hasznos-
 nak lenny. * *Epiphanius testatur Acri-*
um sensisse, quod orationes pro mortu-
is sint inutiles. Id reprehendit. Neq;
nos Acrio patrocinamur. Epiphanius pe-
 dig, nyilván írja, hogy Acrius oly imadlágot
 nem javallot, mellyet az hívek arra ítéltek
 hasznosnak, *ut ne illic patiatur*, hogy az

Vide Ka-
lauz fol:
354.
Logi Alo-
gi fol: 85.
 * *Liber*
Cöcor: in
Apologia
de vocab:
Missa.

más világon ne szenvedgyen a' kiért könyörgünk.

*Kalauz.
fol. 261.*

AERIVSRVL hamissan írják az Morgók, hogy őtet, nem az halottakért való könyörgés tagadáért, hanem az Arrianusságért vetettek eretnek számban. Mert az Luther Concordia szavából külömbet hallál. Es az Kalauzban meg mutattám Sz: Agoston irásából, hogy az Arrianusság kívül, egyéb revelygési voltak Aeriushnak: többi között azis, hogy az meg holtakért nem kel imádkozny.

Azis csak hamisság, hogy Sz: Agoston, és Epiphanius, fel nem jegyzték, mit tanított Aeriush az halottakért való könyörgésről. Mert ezek az Sz: Doctórok, világosan írják, hogy Aeriush az halottakért való imádságot haszontalannak, nem szükségeseinek mondotta.

*Vide Kalauz.
fol. 261.*

Az sem igaz, hogy Aeriush velekedése az volt, hogy penitentia nélkül meg holtaknakis, bocsánatot ígért az Ecclesia, csak légyen ki értek könyörgőin. Mert ezt csak uyiokból szopták az Morgók; kívül sem Szent Agoston, sem Epiphanius nem emlekeznek: Sőt Epiphaniushnál, Aeriush azzal bizonyította, hogy az halottakért való imádság haszontalan: mert ha hasznos volna, akár mely gonosz embertis meg szaba-

szabadítharna az élő emberek esedezése.
 Kit egy *absurdum*, helytelen, és enged-
 hetlen dolog gyanánt hoz elő. De ez
 az Aeriuss bizonyítása semmire kellő: mert
 az Anyaszentegyház soha nem tanította,
 hogy minden halottaknak használ az é-
 lők imádsága: sőt azt bizonyosan hirdet-
 te, hogy a ki csak egy halálos bűnben
 meg hal, sem segítetik az élők kerésüel.
 De minek előtte véget vessék az első fele-
 let rostalásának, két nagy hamis alnakfá-
 gat vedeszében az Morgóknak.

ELSEŐ az, hogy mikor az mi vallásun-
 kat az halottakért való imádságról elő
 hozzák, inkább mindenkor hozzá adgyák
 amaz ígét (érdemes*) mint ha mi azt tani-
 tanók, hogy az Purgatoriumban levőkért,
 nem csak kerélünkkel nyernénk szabadú-
 lást, hanem ugyan érdemlenőik is. Maga
 az Kalaúzban meg mondtam, hogy mi
 másnak nem érdemlünk Isten élőt; ha-
 nem, az jó cselekedetnek érdemét, magunk
 vétjük.

MASODIK az, hogy az első bizonyí-
 tást, mellyel az Csepregi Mesterfégben
 hamissittatik az Lutherfég, csufossá, és
 erőtlenné akarván tenny az Morgók, azt
 írják. hogy rossz formában öntetet az bi-
 zonyítás. Es hogy ez nyilvánban meg-
 C 5

*Vide Ka-
 lauz. fol:
 608.*

*801. 808.
 Coccius
 Tom: 2.
 lib: 10.
 art: 6.*

** Morg:
 fol: 15.
 16. 21. 22.
 24. 25.
 47. 38.
 60. 61.
 Kalaúz
 fol: 777.
 330.*

*Morgók
 Fol: 152.*

elmér-

esmértessék, Deákul így fondáallyák az én bizonylágomat.

Semper fuerunt p̃j homines, qui Apostolicam doctrinam cōtra hostes Ecclesie propugnarunt.

Atqui, Non semper fuerunt, qui suffragiis mortuorum, Purgatorio, Invocationi Sanctorum, se se opposuissent.

Ergo, Augustane confessionis diversa opinio de his, non est Apostolica doctrina.

Ezt az semmire íó, magok csinalmányát, úgy csufollyák, hogy csak meg nem boldulnak örömökbén. Bezzeg én mondua sem tudnék ilyen rossz Argumentumot faragcsálny: és magokis feliegyzik az Morgók, hogy sokkal külömb az Cserpregi mestersegeben iratot bizonyítás, melyet Deákul így kellene előállatny.

*Morgók.
fol. 6.*

Omnis doctrina, quæ verè est Apostolica, habuit semper propugnatores, ac propagatores.

Quædam Confessio, Augustæ edita, anno 1530, & à Lutheranis approbata, de Purgatorio, invocatione Sanctorum &c. non habuit semper propugnato-

gnatores ac propagatores.

*Ergo, Quedam Confessio, Augustae-
dita &c. de Purgatorio &c. non est
doctrina Apostolica.*

Ez bezzeg jó formában öntetet bizony-
ság: melynek első része, Csepregen költ, és *Kalauz*
én töllem az Kalaúzbán vastagon megis *fol: 111.*
bizonyíttatott. Az Második része pedig,
két képpennis ki tetczik. Mert az Mor-
gók nem nevezhetnek minden idő foly-
tában, vélek eggyező, és az ő vallások ol-
talmazó Tanitokat: mi pedig, meg mutat-
tyuk, hogy az Apostolok idejétől fogva,
az régi jámborok, ellenkeztek az ő tani-
tásokkal. Tehát igazan, és erőssen meg-
kötöttük annak csomóit, hogy az Luthe-
ristaságban, Isteni tudomány né találattik.

It immár az keresztyen olvasót kensze-
ritem az egy élő Istenre, hogy egy kicsin-
nyé magában szállyon, és rostállyá iól
meg, mit kellyen effele Tanitok vallása-
ról itilny, kik ily fok nyilván való hamis-
sággal, és eleitől fogva végig, csak merő
hazugsággal, akariák oltalmazny igyeket.
Szokták mondan, hogy nincs oly rossz
mező, melyben valami jó fűvecske nem
teremne: De im látod, az egész első fe-
lethő; egy igaz történetből leeythettek
az Morgók, úgy hozzá szoktak az hazug-
sághoz

fághoz. Es ha oly dologban hazudnának melyben mingyárt meg nem erethetnének; avagy ha csak az Csepregi Polgárok előtt hazudnának; nem volna ily nagy csudám raita: de hogy én előtttem, és én ellenem, a' ki előtt nyomot nem vehetnek, oly dolgokban hazudoznak, mellyekben csak az könyveknek reá forgatásával meggyőzetternek: ezt immár bezzeg nem merem emberi szempitelőségnek nevezni, hanem ördögi vaklásnak kel mondanom.

Hogy azért énis bé feiezzem az első feleletnek hamisítását.

Hamissan írják az Morgók, hogy az ő feleletekből ki tetezik, mely méltán vádolnak engem azzal, hogy hamissan hozom elő az régiek írásit. Mert sőt inkább, az én artatlanfágom, és az ő alnakfágok fénylik az meg magyarázat dolgokból.

Hamisslag azis, hogy Tertullianus, Origenes, Epiphanius, Augustinus, Ambrosius, Cyprianus írásiból, ők meg bizonyították, hogy ezek nem iavallottak az halottakért való könyörgést. Mert mind eddig az első feleletnek végéik, nemis említettek Sz: Ambrust, nem hogy valamit bizonyítottak volna írásából. Az több Doctrok könyveiből is, egy szót nem említettek,

lítottak, mellyel az halottakért való imadkozást meg vetették volna: En pedig, az régiek irásából nyilván meg mutattam, hogy egyenlő értelemmel, jóvá hatának az halottakért való imadságot.

Goromba hamisság azis, hogy én irtam, hogy Aërius előtt senki az szentek segítségül hívását, és az Pápák főbseget nem tagadta. Mert én ezt soha sem irtam; soha meg sem gondoltam; tudván hogy az Aërius eretnekiségi közöt, emlekezet sincsen az szentek segítségül hívásáru, és az Pápa főbsegének tagadásáru, hanem az én szóm, hogy az Apostolok idejétől fogva, Aërius eretnekig, senki magát páisul nem vetette azért az tudományért, mellyet most az halottakért való imádságnak hasznos volta ellen feczegnek az Lutheristák. Ezt az ki nem igazallja, nevezzen csak egyet, a' ki Aërius előtt ebben az velededésben zabállót volna.

§. IV. Az Morgók, második feleleti fél fordíttatik.

AZ első feleletben, azon mesterkedtek az Morgók, hogy erőtlenségnek mutatassák azokat az ielenlégeket, mellyekkel
meg

meg bizonyítottam, hogy az Lútherista vallásoknak oltalmazó páisi nem találkoztak minden idők forgásában. Mivelhogy pedig ez aránt reteszt vete partantyúik, elől kezdik az dólgot; és az második feleletben, azon aggódnak, hogy mind az Szent írást, mind az Doctörökat, magokhoz foglallyák, és töllünk el szakszák. De az miben feieket törík, azokra az Kalaúzbán mind válaszfók vagyón, noha ők mint az baglyok, csak fűlelnék, es említeny sem merik az Kalaúzbán fel iegyzet igaz feleleteket. Azért nem nyúitom hozzan írásomat, hanem csak eszében iutatom az keresztyén olvasónak azokat az erős feleleteket, mellyeket az Kalaúzbán ki teriesztettem.

Morgók
fol: 28.
Kalausz
fol: 155.
156.

Vide Ka-
lausz fol:
805.

AZ PURGATORIVMRVL szólván; hamissan írják az Morgók, hogy az Görög Ecclesia, mindenkor ellene mondor az Purgatoriumnak. Mert az Kalaúzbán nem csak az Hieremiás Patriárcha írásából, hanem az Florenciai közönséges győlekeztől is meg mutatám, hogy az Görögök vallották, es iövallották mindezt mái napig, az halottakért való imadkozást: noha abban ketelkedtek ők is, mint szinte S: Agoston, hogy ha tűzzel tisztittatnaké az Lelkek, vagy másképpen.

Hamisság

Hamisság azis hogy Isaiásnak 57. részé- *Morgók*
ben, az volna írva, hogy az igaz, meg hal- *fol: 27.*
ván, bekeségre mégyen. Mert ezt or fel
nem találod: hanem *Sapient: 4. v. 7.*
De minthogy az Bölcseségről írt könyvet
ti meg vetitek, Isaiás nevére akarátok
vonny, az mit Salomon mondott.

Hamisság azis, hogy az mely Sz: íráso- *Morgók*
kat emlegettek, azok az Purgatoriummal *fol: 26.*
ellenkeznak. Mind helyén hagyom, va-
lamit az szent írásból elő szamláltok. de
azokban, emlekezet sincs az Purgatorium-
ról. Igaz azért * hogy az gonoszak igye-
nessen pokolra vetternek; és hogy sok Te-
kélletes emberek, igyenessen menyország- **Vide*
ban iutnak. Engedgyük meg aztis, ho- *Kalauz*
gy Lázár az Purgatoriumban nem vitetett: *fol: 301.*
noha azt az írás nē mondgya; és az Angya-
loktól Abraham keblebe vitethetett ha az
Purgatoriumon által mentis. Marad-
gyon azis helyén, hogy az igazak halála,
jó, és kedves dolog; és hogy a' ki szeretet
által munkalkodó hittel mind végig hi-
szen, üdvözülni; a' ki pedig nem hiszen, el-
kárhozik. Ezek mind Isten szavai, mind
igazak. De én mind ezekben emlekeze-
tet nem hallok az Purgatorium tagadá-
sáról. Ha a' ti hegyes elmétek satorában
ki facsarhattátok ezekből, az írásokból,
a' mi

offendum sem val. utin. Morgókban
nem val. ha igy. Morgókban a' 26.
fol. 27. fol. 301. fol. 305.
fol. 305.

ami ezekben nincsen, ám meg lattyátok. Az bizony dolog, hogy az hivek üdvössége, és holtok utánvaló nyugodalma, helyén maradhat, ha az Purgatoriumban egy ideig tisztíttatnak is: Es az Lázár példájából, közönséges regulát nem szabhatunk; miképpen hogy az Lázár kudúsága, arra nem viszen, hogy minden üdvözülő ember, kudúsá legyen.

*Morgók
fol: 27.*

Hamisság az is, hogy Justinus, Cyprianus, és egyebek, á kiket emlegetnek az Morgók, meg vetették az Purgatoriumot. Mert ezek között, az Morgóktól nevezet helyeken, egyik sem említi az Purgatoriumot; egyik sem írja, hogy az halottakért való könyörgés hiúságos: hanem csak azt vitattyák, hogy ha ember ez világon nem keresi bodogságát, meg nem nyerheti az más világon. Az Sz: Atyák tulajdon szavait, hoszu Laistromba elő hozza *Coccius Tom: 2. Theauri lib: 10. art: 6.* En meg elégszem az Morgóktól feljegyzet két vagy három Doctorok szavainak elő hozásával, mellyekből ki teczik, hogy ezek, nem az Purgatoriumot, hanem az gonoszak holtok után szabadulásokat tagadták. Azért így szólnak az szent Doctorok. *a. Quando isthinc excessum fuerit, nullus iam pœnitentie locus est.* Qui

*a Cypriā:
ad Deme
trianum.*

b. *Qui hic non recipit remissionem peccatorum illic non erit.* c. *Non putemus, cum illuc venerimus misericordiam tribuendam, qui hic non egimus, 2.*

ut mereremur veniam accipere. Neg; c Chrysostomus: enim qui in presenti vita peccata non ablunt, postea consolationem inventuri sunt. Latodé, hogy csak azt vitattyák, hogy a ki gonoszúl él, és pœnitentianélkül

ki múlik, annak örökké veszni kel: Justinus írja, hogy az Lázár, és Gazdak példáiából ki tetezik, hogy holtok után, nem segíthetni az embereket: azokat tudni illik, kik olyan állapotban találtnak, mint Lázár és az Gazdag. Sz: Agoston tanadgya bezzeg, hogy az keresztség nélkül meg holt gyermekeknek, pokol, és menyország kívül harmadik örökös lakóhelyek legyen: noha az mint meg hallók, az halottakért való könyörgést erőssen állatya. De régi szokások ez az Lutheristák, hogy az mit sokszor, nyilván, erőssen tanitnak, s oltalmaznak az Sz: Doctorok, azt ők fülök mellől bocfátván, valami homályos szocskákon akadoznak.

Az SZENTEK SEGITSEGERÉVEL szolván. Hamissan írják az Morgók, hogy mi, az szentek segítségülhivásában, látván

b Ambro:
de bono
mortis. c.

c Chrysostomus: 2.
Hom: 2.
de Lazari

Justinus: quest: 60.
non 61. ut
vos citatis.

Vide Kalauz. fol: 816. 173:

Suprà fol:

Morgók fol: 28.

Vide Kalauz fol: 780. Epist: 1. Alvincij Morgók Fol: 29. van balvanyozásunkat, külömb külömb színnel akariuk ezt fődőzgetni. Mert a' ki minden sziveket iól lát, az tudgya, hogy sem balvanyozást ebben nem látunk, sem vallásunkat nem takargattyuk.

Hamisság azis, hogy az Tridentomi győlekezet, és az *Psalterium Maria*, vagy Logobardus, ellene mondanának annak az mit * én irtam; tudni illik, hogy az Szentektől, nem úgy kérünk valamit, hogy ezt magok hatalmával, és tehersegével adgyák, hanem hogy Istentől könyörgéssel nyeriék. Ez ellen semmit sem szól

az Tridentomi győlekezet; sőt az Szentek segítségét abban helyhezteri, hogy az Istentől, Christus Vrunk által, nyernek fokiókat. Az *Maria Psalteriomatis* ugyan

csak ezen értelemben szabad bé venny; mint az Kalauzban meg mondam. Lombardus pedig, (a' kit csak nevezni sem tudnak az Morgók) semmiben nem ellenkezik: sőt nyilván írja, hogy az Szenteket azon kérik, hogy imádkozzanak értünk. *Oramus, ut intercedant pro nobis.*

Hamisság azis, hogy Eccius az Szentek segítségülhivásának regiséget el rontya, midőn azt írja, hogy bizonyos okai voltak, mellyekért, sem az Oo, sem az uy

cesta

testamentomban, nyilván való parancsolat nem adatot az Szentek segítségül hívásául. Csuda hogy én reámis azt nem fogiatok, hogy el röntom az Szentek segítségül hívásának regiséget, mivel hogy én is
 * azt írtam, hogy köszönségeken az hívek, * *Kalauz.*
 nem kötelesek az Szentek segítségül hívására. Ha minapi uylágnak kel tartani azokat, mellyekről nyilván való parancsolat nincs az Oo és uy testamentomban, az Szombárnak el hagiása, az Vasárnap, Karáción, és Aldozó inneplése, és hasonló fok dolgok, minapi talolmányok lesznek.

fol: 797.

Hamislag azis, hogy az Morgóktul előhozot Sz: irás szavai, az Szentek segítségül hívását fel forgattyák. Mert mi az Isten rüszteslegét Szenteknek nem adgyuk, midön űket azon kériük, az mit Istentül nem kérhetűuk, tudnillik, hogy imadkozzanak érettűnk. Es szinte mint Sz: Pál, az Istent hitra segítségül felebaráti által, midön ezeket kérte, hogy őtet segítsek imadságokkal; úgy miis, az Istentül kériük és váriuk, valamit az Szentek
Morgók fol: 29.
 könyörgése által ő szent Felsegértül nyerűnk. Közbeniárot ollyat, az mineműrűl Sz: Pál emlekezik, ki magát valtsa-
Rom: 15 v. 30.
1. Tim: 2 v. 5.
 gunkra adta, csak az egy Christus Jesuust ismériük; noha ollyan közbeniárok, az
 D 3 mine-

mineműnek nevezterik Moses. *Galat. 3. v. 19.* többennis lehetnek.

*Morgók
fol: 30.*

*Irenæus
lib: 2. c:*

57. n. 9.

**Vide*

Kalauz

fol: 178.

†Kalauz,

fol: 783.

**Vide*

Kalauz

Fol: 270.

Lucas.

v. 3.

Joan: 12.

v. 21.

*Morgók
fol: 32.*

Hamisság azis, hogy az mely Sz: Doctorokat emlegetnek az Morgók, ellene mondanának az Szentek segítségülhivásának. Mert Irenæus, csak azt írja, hogy az keresztyének nem cselekedeznek csudákat az gonosz Angyalok segítségével, mint az *Simon Magus követői. Epiphanius igazán írja: hogy, Bodog Aszonyt † sokkal alacsonyabban tisztelettel kel bocsúlnunk, hogy sem az Vr Istent. és az Collyridianusokat * méltan kárhoztartya. Szent Chrysostomus írja, hogy az Chananeabéli Aszony, igyenessen Vrunkhoz járula; de mi sül ki ebből? Az szádós ember, és egyebekis, közbejárók által folyamodtak Christus Vrunkhoz. Azért lássák az Morgók, mit akarnak mind egyk s mind másik példából ki hozni. Éleg nekünk, hogy senkit az Sz: Doctorok között nem említhetnek ki igyenessen azt írni, hogy az Szenteket nem szabad kérnünk, és segítségül hínunk.

AZ SZABOT BROYTEOLESREVL Hamissan írják az Morgók egy altallában, és határozás nélkül, hogy az mitaritásunk ízerént, halálos vétékben esik, a ki böytben, tilalmas eledelt észik: Mert ebben

ebben sok *Exceptio* vagyon: és csak azt
 itillyűk vétkezni, az ki bizonyos meg en-
 gedet okok nélkül, az Anyaszentegyház-
 nak hagyása, és az Apostolok Traditióia
 ellen zabállik: mivelhogy ezzel, egyebe-
 ket botránkoztat, és engedetlenségével
 az Vrunk sententiáiat érdemli, melyben
 pogánynak, és nyilván való bűnösnek iti-
 li az Anyaszentegyház engedetlenségét.

1. Cor: 8.

v. 13.

Matt: 18

v. 17.

Kalauz

fol. 598.

* Morg:

fol: 32.

Hamisság azis,* hogy az Luther vallás
 szerént, az Bőyt nem egyéb, hanem min-
 den időbéli, minden étektől való magá-
 nak meg tartoztatása. Ha efféle bőytöt
 tartanának az Lutheristák, azaz, minden
 időben, minden étektől magokat el fog-
 nániák, nem tudom mint élhetnének. Ta-
 lám azt akarták mondani az Morgók, ho-
 gy az ő bőytők az mertékletes lakás; ava-
 gy, némely bizonyos időekben minden
 étektől meg tartoztatás.

Hamisság azis: Hogy Sz: Mathe, c. II. Morgók
 v. 19. irná, hogy Vrunk inkább akart re-
 szegesnek mondatni, hogy sem engedni

fol: 33.

az Sidók bőytölésének. Mert ot az bőy-
 tölésről emlekezet nincsen: hanem csak
 azon panaszkodik Vrunk, hogy Jánost
 őrdöngősnek mondották az Sidók, hogy
 szokot eledellel nem élt; Vrunkat pedig

D 3

része

részegesnek hitták, hogy az emberek szókása ízerént evet, és iuot.

Morgók
fol: 33.
a Matt: 15. v. 11.
b Luc: 10 v. 8.
c Tim: 4. v. 3.
Rom: 14. v. 20.
Act: 15. v. 29.
** Kalauz fol: 269.*
† Kalauz fol: 269.
599.

Hamisság azis, hogy az eledelokban válsztast, és tilalmat nem szenved az Szent írás, midőn azt mondgya, *a* hogy meg nem rútít a' mi bé mégyen szájunkon; *b* mindent meg együnk a' mit előnkben adnak; *c* és őrdögi tudomány az ételek tilalma: mert az-tisztáknak minden tiszta. Hogy ha ezek az mondások parancsolatképpen, arra köteleznek, hogy valogatás ne tétessék az eledelben, miképpen mented meg az Apostolokat, kik Vrunknak menybe menetele után, erős parancsolattal meg tilták, hogy vékest, és foitottat ne egyenek az hívek? Ezt pedig Szent Lélek vegezésének, és szükséges dolognak nevezik. Valamint az Apostolokat meg mentik az Morgók, szintén azon nyomon meg mentik az Ecclesiátis. Azt mondom azért, hogy nem az étek rútította meg az Lelket, hanem az engedetleniség, mely az alma etelért, Adámot meg rútította. Azis igaz, hogy a' ki úgy tilt valamely eledelket, mint * Tatianus, Saturninus, Manichæus: avagy úgy szabja az bőytölést mint † Montánus; avagy az Sidok valogatását úgy követi, mintha mostannis az Oo. törvénynek Cæremoniái köteleznének:

nek: bezzeg méltó feddésre. De a ki eféle kabafágokat meg vetvén, azért válogat az elegelekben, hogy engedgyen az Apostoli Traditiónak, és az Anyaszentegyház parancsolatryának, abban semmi vétek nincsen, mint az foytot, és véres álatnak tilalmából meg tetczik.

Hamisság azis, hogy az régiek ellene *Morgók* mondottak azmi böytlésünknek. Mert *fol: 34.* az Kalauzban meg mutattam, hogy az ne- *34.* gyven napi Böyt, Apostoli Traditióból, *Kalauz* aradot, és hus étel nélkül tartatot. Az *fol: 596.* kiket pedig az Morgók emlegetnek, azok *484.* semmi részben nem szolgálnak az Lutherristáságnak, hanem inkább az Morgóknak temérdek tudatlanlát, és vakmerő bátorságát ielentik. * Tertullianust, két helyen is nagy pompával mutogattyátok; *Morgók fol: 24.* ki azt írja, hogy valogatás nélkül, szabadoson kel böytlőni. *Indifferenter ieiun-* *34.* *nandum ex arbitrio, non ex imperio de Jeiu-* *Tertull-* *nova disciplina.* De merő bolondlát *cont: Psi-* minden dölgotok. Mert Tertullianus, *chicos* mint *obiectot*, maga ellen támasztot fogást, úgy hozza ezt elő. Az után, az egész könyubben, mind erre, s mind egyéb ellenverésekre, mellyekkel az böytöt rontani akariák, erős feleleteket rendel. Origenessal is ravaszúl bántok. Mert noha *O-* *rigenes*

Origen: rigenes az keresztyén embernek, lelki
Hom: 10. böytölést, az gonoszságtól meg tartoz-
in Levi- tatásban veti, de ugyan ottan aztis írja :
tic: sub *Nec hoc ideò dicimus, ut abstinentie*
finem. *Christiana frana laxemus. Habemus*
enim Quadragesima dies, ieiunij con-
secratos. Habemus quartam, & sex-
tam septimana dies, quibus solenniter
ieiunamus. Láddé, hogy az Negyven
 napi böytöt, az Szerdai, es Pínteki böytel
 egyetemben, az lelki böytölés mellé veti
 Origenes? Chrysostomus, es Hyeronimus
 az kiket említnek az Morgók, ugy an-
 nyra meg nem vetik az böytölést, hogy
 főt inkább módot szabnak az böytölé-
 sekben.

Morgók
fol: 34.

Morgók
Fol: 35.

Kalauz.
fol: 228.
Logi A-
logi fol:
36.

AZ ROMAI PAPANAK FEOBSE-
 GER EVL. Hamissan írják az Morgók,
 hogy az mi hitünk szerént, az Pápa min-
 deneket cselekedhetik törvény kívül, és
 törvény felet. Mert az Pápák saiat taní-
 tásokból meg mutattam az Kalauzban,
 hogy az miről az Vr Isten törvényt sza-
 bot, arra az Pápa köteles. Jollehet, ha csak
de jure positivo humano az Papáktól íó
 rendtartáért szabot törvényekre nézünk,
 bezzeg azok ellen, és azok kívülis csele-
 kedhetik az Pápa.

Hamis-

Hamisság azis, hogy az mi hitünk szerént, az Pápa el tevelyedhetetlen. Mert noha az Pápa egyyüt az közönféges győlekezettel nem tévelyeghet: sőt az én ite- letem szerént (noha * egyebek külömben velednek) magán sem tevelyeghet oly módon, hogy az ő tevelygesére kötelezze az hiveket. Mind azon által, a' mi illeti az maga személyét, * meg eshetik, és hitiben- nissel tantorodhatik.

*Morgók
fol: 35.*

** Vide
Kalauz,
fol: 528.*

** Kalauz
Fol: 658.*

Hamisság azis, hogy egy általlyában meg fedhetetlennek mondatnék az Pápa, akár menyi lelket el veszessen. Mert ugyan azon Cănonban, mellyel az Morgók bizonyítanak, világos szókkal írva vagyon, hogy ha az hit dolgában tántorog, igenis meg kell őtet feddeni. Bonifacius azért *Can: si Papa* csak azt mon- gya, hogy ha az Pápa gonosz életének pél- daiával sokakat meg botrankoztatis, nincs ez földön bírása kitűl büntetessek, hanem Istenre kel az büntetést hadny. Es ugyan ezent mondotta vala * Constanti- nus Császár az Nicăabéli győlekezetben, közönfégesen minden Püspökökről.

*Vide Ka-
lauz fol:
670.*

*Logi A-
logi fol:
87.*

** Vide Ka-
lauz Lo-
gi fol. 60.*

Hamisság azis, hogy vrunk el rontot- ta az Apostolok között való főbseget, mi- dőn azt tanította, hogy a' ki nagyobb kö- zöttők, olyan legyen, mint a' ki leg kif-

*Luc: 22.
v. 26.*

Vide Ka-
lausz. fol.
652.

Luc. 22.
v. 27.
1. Pet. 5.
v. 2.

Kalausz.
fol. 646.
** Apud*
Euseb. li.
5. ca. 24.
Vide Ka-
lausz. fol.
681.

feb. Es ne uralkodgyanak mint az világi fejedelmek. Mert sőt inkább, ezzel megmutattatik, hogy az Apostolok között, volt valaki leg nagyobb: noha ettől az kívántatik, hogy alázatossággal viselje az főbfeget. Es ha az Vrunk szavaiból elrontatik az Apostolok között való főbfeget, nyilván következik, hogy Christus Vrunk sem volt feiek az Apostoloknak, és az Lelki Páfztorok sem feiek az Juhoknak: mert Christus Vrunk mondgya, hogy sőt úgy viselte magát az Apostolok között, mint az leg kisebb. Es az Püspököknek azt paracsollja Sz: Peter, hogy az ő nyájokon ne uralkodgyanak.

Hamisság azis, hogy az régiek, az Pápa főbfeget ellenzették. Mert az egész regiségek velleiből meg bizonyítam az Kalauszban, hogy az Romai Pápa főbfeget, köszönetesen vallották az hivek. Noha azért Irenæus meg szólíta * Victor Pápát, nem iavalván, hogy egész Ásiát ártok alá vetette: de aztis ugyan meg vallá, hogy minden Ecclesiának, Romához kel halgatni, *propter potentiozem Principatitem*, az ő hatalmas főbfegeiért. Cyprianus mondgya, hogy az Apostolságot a' mi illeti, abban minnyáian egyenlők voltak az Apostolok; de eztis mindgyárt

gyárt utánna veti, kit az Morgók elcsipé- *Cypriā:im*
nek. *Primatus Petro datur*, az első- *Kalaúz*
ség ugymond, Peternek adatik. Az Ni- *fol: 655.*
cæabéli győlekezetnek vallásabólis meg *Kalaúz*
erősítém az Kalaúzban, hogy az Romai *fol: 173.*
Pápa fő, és első, az Egyházi rend között. *646.*

Azért nem igaz, hogy az Nicæabeli ha- *Morgók*
todik Canon, nem fellébb valónak, ha- *Fol: 37.*
nem az több Püspökökkel egyenlőnek *Canon: 6.*
mondaná az Pápát. Mert az hatodik Ca- *apud Ruf*
nonban, csak azt olvassuk, hogy az Ale- *fin: lib: 1.*
xandriai Püspök, az Ægyptusbeliekre *Hist: c. 6.*
gondot visellyen; az Romai pedig az vá-
ras kívül valókra. Mert ugyanis az Pá-
pa, tartozik kiváltképpen gondot viselni
az Róma vidékére, minthogy annak az
Várasnak, más Püspöke nincs, hanem csak
az Pápa.

Az Nicæabéli nyolczadik *Canonban Morgók*
emlékezet síncs arról, az mit az Morgók *fol: 37.*
írnak: tudni illik, hogy az más Püspök a-
lat valókat, senki fel ne szentelje: hanem
az az 18-*Canonban* talállyuk: és az Tri-
dentomi győlekezetis ezen dologról ke-
mény parancsolatot adott; de ezzel az Pá-
pa főbsegének semmit sem ártot.

Ihon látod keresztyén Olvasó, hogy ily
hosszú habozásban, az Morgók, csak merő
hamissággal akartak az első bizonyítágból
ki fe-

ki fefelni. De hála Istennek, annál világosban meg ismértetet annak az bizonylágnak ereie, mennél nagyobb igyekezettel tusakodtak ellene. Azis ki tetczik, hogy az elébbi hazugságoknak uyitások, mellyekkel be fejezik az Morgók feleleteket. Mert semmi sincs abban hogy az előszámlált cikkelyekben, az Római vallást, mind az Sz: irás, mind az Apostoli forrásból jvo régi Doctörök, meg hamissítanak.

Morgók

Fol: 38.

39.

§. V. Második bizonyfága az
Lutherista hamisságnak
meg oltalmazta-
tik.

HAfenreffer könyve eleibe függesztet irásokban, azt mondották az Morgók, hogy az Anyaszentegyház, minden időben élt ilyen rövid irásokkal, mellyekben, az egész mennyei tudomány rövideden, világosan, nyilván mutattatott. Ebből igyenessen ki fakad, hogy az nem lehet mennyei tudomány, mellyet az Anyaszentegyház minden időben, rövid, és világos irásokban nem foglalt. Tehat, mivel

mivelhogy az Augusztai Confessió vallását, nem hogy minden időben, de sőt soha semmi időben Luther előtt, világos írásban nem foglalta az Ecclesia, következik, hogy ez az vallás, nem lehet menyei tudomány. Avagy ha ezt ellenzik az Mergók, mutassanak minden időök iartában, oly írásokat, mellyekben az Ecclesia világoson ki magyarázta volna az Augusztai Confessioban foglalt velekedéseket. Nem kívánnjuk pedig, hogy ennek a tudománynak rendszerént való helyhezterését, hanem csak hogy velejét, és valóságát mutassák az régi írásokban.

Erreis csak szinte hamissággal adnak választ az Mergók, mintha ugyan fogadtak volna, hogy írásokban, igazat nem mondnak.

Hamisság azért, és ennyhányszor meg *Mergók* uyított hamisság, hogy az első bizonyosság-*fol: 41.* nak feytegetésében meg mutattatott, hogy Vrunck születése után ötfáz esztendőben élő Doctörök, nem iovallották az halottakért való imádlást; az Szentek segítségül hívását; az Pápa főbségét. Mert senkit nem neveztek az Mergók, és ha meg fakadnak sem nevezhetnek senkit, az Sz: Doctörök között, a ki, őt, vagy hat fáz esztendőben, vélek tartotta volna, az említett dölgekban. Ha

Morgók Hamislag azis, hogy Illirićus *in Catto-*
Fol: 41. *logo testium*, vagy más valaki, meg bizo-

**Kalauz* nyitotta az Luther vallásnak regiséget.

Fol: 145. Mert az mint * másut elő hozám, Luther maga írja, hogy ő egyedül kezdette ez uifágot, mellyet ő előtt, senki el nem mert

**Kalauz* kezdeni. Aztis meg vallyá * hogy az régi Doctorok, és győlekezettek, ellenkez-

Fol: 97. nek az ő tudományával, kiért feienként az régieket * iszonyú gyalazatokkal illeti. Sőt Calvinus egy csapással el akar-

**Kalauz* ván inát vágni az ő tudományok regisé-

Fol: 146. gének, bátran írja * hogy az régiek minnyáian tévelygettek: az az, ellenkeztek az mái uifágokkal. Illyricus pedig, no-

ha Sz: Bernárdot, Aquinas Thamašt, Scotust, es egyebeket Laistromban írja, de az mint másut meg bizonyítam * csak egy

**Kalauz* embert sem nevéze, a' ki az Augusta: Confessióban foglalt tudományt követte volna. Chemnicus mely hamissan említi

Kalauz az régi Szentek irását, meg hallád az Kalauzban. Es mivelhogy ti Morgók, ta-

fol: 149. lám szemesbek, vartok a' ti könyveitekben, ugymint az *Pápa nem Pápában*, és

hasonló bolondságokban, menctetek meg engem ettől az munkátul, és ti kerestetek s' nevezetek egyet, a' ki az Apostolok

idejétől fogva, rövid, és világos írásban foglalta

foglalta volna Lutherelőt, az ti tudományokat. Ha oly bővősők vattok effélekkel, hogy ugyan Laistromot szerezhettik nevekből, kűnyű eggyet neveznetek.

Magatokkal ellenköző hamisság azis, *Morgók*
 hogy ha ti előttetek nem találkoztak volnais, az Luther vallásnak követői, az Apostoli meltsóságban elég oltalmatok volna; mivelhogy az Apostolokkal, eggyez az ti tanítástok, az Papistafág pedig ellenkezik. Eléb azt mondatok, hogy az Anyaszentegyház minden időben (* tehát nem csak az Apostolok idejében) oltalmazta irásával az mennyei tudományt. az szent irásis azt taníttya, hogy világ végéig minden időben, Doctori, és páfztori lésznek az Apostoli Ecclesianak. Ha azért az ti Ecclesiaroknak, tudomány teriesztő, és Juhok oltalmazó páfztori nem voltak, nyilván követkőzik, hogy az Apostoli tudománytól rávuly eset.

Haromszerrel bället hamisság azis, hogy Hasenreffer meg mutatta, az Apostoloknak mi velünk ellenkezéset és az Augustai Confessióval eggyezéset. Mert sem ő, sem soha senki közzülletek, csak egy punctban meg nem mutathattya, hogy mi az Apostolokkal ellenkeznénk. Vessetek meg magatokat az tippanon

Morgók

fol: 42.

* *Vide*
Kalauz
fol: 150.

Ephes: 4.
v. 12.

Vide Ka-
lauz fol:
III.

Morgók
fol: 42.

44. 49.

Morgók, és csak egy dologban, mellyet legalkalmasbnaak itéltek, mutassátok meg, hogy mi az szent irás ellen tanítunk. Nagyot nyertek, ha ezt végben vihetitek; Mert azt én bizonynyal hiszem, hogy valamely tudomány, csak egy dologban ellenkezik az szent irással, abban igazság, és üdvösség nem találhatik. De eszetenken iáratok, és oly balgatagúl ne bizonygassatok mint ekkoráig, az az, nékem az magatok büdös *consequentiaival*, és szelles elmétek magyarázatival ne bizonygassatok.

Morgók Sok egybe elegyítet hamissággal terhes
fol: 44. azis, hogy mi, minden tehetőségünkkel, az
Apostolok, és Proféták irásinak melto-
49. gat tagadgyuk: nevezvén az Sz: irást elég-
telennek üdvösségünkre, és oly hayla-
dónak mint az viafz, ki az üdönnek válto-
záfa szerént, oda haytathatik, az hová aka-
riák. Ezek merő hamisságok. Mert

Kalauz. az szent irásnak mely nagy bűcsűlleti lé-
fol: 451. gyen mi nállunk, az Kalauzban fél talál-

Kalauz. lod; holot aztis bővön meg bizonyítam,
fol: 239. hogy soha senki nallatoknál bűcsűllet-

Kalauz. lemből nem bánt az Bibliával, melyből
fol: 459. fok könyveket ki vettek, sokat el csip-
tetek, sokat hozzá toldottatok. Aztis meg
magyaráztam, hogy mi, az Sz: irást elég-
telennek,

telennek, és fogatkozotnak nem mon-
gyuk, noha azt hirdettyük, hogy minden
dolgát nyilván ki nem irtak az Bibliába, és
hogy az ő igaz értelmét, csak magán az Sz.
írásból nem vehettyük, hanem ehhez kel-
járulny az Anyaszentegyház tanításának.
Nincs itt helye, hogy ezeket bő beszéddel
erőssíchem, hanem a' ki akarja, tanusa-
got vehet ezekről az Kalaúzból. Továb-
ba azt is taníttuk Sz. Péterrel, hogy az
Szent írásban sok nehéz értelmű dolgok
vannak, mellyeket az gonoszak ma-
gok veszedelmére facsárnak * mint az ré-
gi Eretnekek példájából meg tetezik. De
hogy az Sz: írásnak fogatkozásából, és
nem az emberek gonoszságából származ-
nék ez dolog, azt bezzeg senki között
lünk álmában sem látta.

Hamisság az is, hogy nem merjük tu-
dományunk régiségét az Apostolok bizo-
nyosságára biznunk: meg ijedtünk az Apo-
stolok segítségére felől; azért akarjuk az
Apostolok után valók írásában keresget-
ny régiségünket. Mi az Apostolok írá-
sához igenis bizunk, és tanításunkat iga-
zán értett szent írásból vastagon megis bi-
zonyíttuk ahol helye vagyon; De mi-
vel hogy most csak az a' kérdés, hogy ha
voltaké minden időben, az Augusztai Con-
fessió;

Kalausz

fol: 504.

518.

2. Petri 3

v. 16.

Kalausz

fol: 505.

* Kalausz

fol: 285.

Vide Lo-

gi Alogi

fol: 61.

Morgók

fol: 44.

45.

Vide Ka-

lausz fol:

685. Lo-

gi Alogi

fol: 91.

fessióban foglalt tanításnak, nyilván való irásokkal terjesztői? Azt kellett állatnom, hogy efféle gyarapítói nem voltak mindenkor az Lutheristáknak, mivel hogy az Apostolok idejétől fogva, nem hogy többet, de csak egyet sem találunk, a' ki követte volna az Augustai vallást: Ebből osztán az Csepregi fundamentomnak erejéből, igyenessen ki jó, hogy az Augustai vallásban igazság nem lehet.

*Morgók
fol: 46.*

Hamisság az is, hogy Turrecremata Jesuita volt; mert az Jesuiták szerzetének kezdése előtt, közel száz esztendővel virágzott Turrecremata.

*Morgók
fol: 45.*

Az sem igaz, hogy én az Augustai Confessior, az régiekkel való akármilyen kicsiny egyenetlenségért gyalázom. Mert az hitdolgain kívül való egyenetlenséggel, semmit nem gondolok. A' mi pedig az Hitet illeti, azt én nem tartom kicsiny dolognak.

*Morgók
fol: 47.*

Azis hamisság, hogy én mondtam, hogy Coccius az Romai Anyaszentegyház fiainak, mindenben, és éppen való egyetlenségeket megmutatta. Mert az Csepregi mesterfegben csak az vagyon írva, hogy Coccius, az mi vallásunkat, minden idő folyásában ki terjedett keresztyén irásokban megmutatta. Tudom azt én is, hogy * sok dolgokról az hitnek sérelme nélkül

**Kalaniz
Fel: 257.*

kül verekednek az Catholicusok: Aztis vallom, hogy * némellyek az Catholicusok között, gondolatlanul oly elmélkedésekben gázolnak, mellyekért, őeknek méltan ki szállanak az tudósok. De ezek fel nem bontják az mi eggyesféjűket, az mint bővön meg magyaráztam az Kalaúzban.

* Kalaúz
fol: 551.

Kalaúz
fol: 258.

87.

Mind ezekből ki tetczik, hogy az második bizonyfágnak győzheterlenségeis helyén marad. Az Morgók pedig az mint el kezdték, úgy gázolnak bellyebírásokban, hamislágrul hamislágra lépven, egy igazat szavokban nem eítven.

§.VI. Az harmadik, és Negyedik bizonyfág megoltalmaztatik.

Hamis vallásnak tanittya azt Hafter, mely, az szent írás kívül valamit kapcsol magában. Az Luther vallás pedig foglal oly dologot magában, mely az Szent írásban nem találtatik; Egyéb dologok között, azt, hogy az Apostolok szerzették az *Credót*. és hogy hármas, szűkfeges, volt annak kiadása.

Erre E L E O S Z E O R azt mondják, hogy

E 2.

gyaz

*Morgók
fol. 51.*

*Morgók
fol. 52.*

gy az bizonyfágnak első részét meg kell határozni az üdvösségre néző dolgokra. Mert az külső dolgokban, keresztényi szabadságunk vagyon, hogy hihecsünk az Biblián kívül való dolgokatis, ugymint, hogy él az Török Császár: De így az bizonyításnak második része hamis, mert úgy mint külső dolgot hiszünk, hogy az Apostolok irták az *Credot*.

Ennek az feleletnek hamissága abban áll, hogy csak mint külső dolgot, úgy kell ilyen hinnünk, hogy az Apostolok szerzették az *Credot*. Mert ha ezt csak úgy hiszem, mint hiszem az Török Császárt élni: látni való, hogy ez az hitel, kételkedést szenved magával; sőt ugyan hamis is lehet; mivelhogy egy ora közben meghalhat az Török Császár. Azt pedig hogy az *Credot* az Apostolok szerzették, szívesen oly bizonynyal kell hinnünk, mely bizonynyal hiszünk hogy Sz: Pál írta az Rómabeliekhez szölvő levelet: Mert valamiképpen tanubizonyosságokat, okokat, jeleket találva arra, hogy Sz: Pál írta az említett Levelet, ugyan azon okok és bizonyosságok meg mutatták aztis, hogy az Apostolok szerzették az *Credot*. Mivelhogy az régieknek egyenlő értelme; az Ecclesiának traditioja; és szokása, az *Credot*ban

dóban foglalt tudománynak szentsége, felsége, igazsága, oly erőssen állattya az Credónak, mint az Sz: Pál levelének Apostoli eredetit. Tehát mind az kettőt egyaránt kel hinni: Ha azért * keresztyén nevet nem érdemlene, a ki kéteslé, és bizonytalanná tenné az Apostoli írásokat, bizony az sem méltán visel keresztyén nevet, a ki az Credonak Apostoli eredetit kéteslése tészi.

* Vide
Kalauz,
fol: 460.
† Vi Cal-
vin: in

M A S O D S Z O R azt felelik az Morgók, hogy az Credo, nem csak jó értelem szerint, hanem ugyan szórúl szóra is fel talál tatik az Bibliában, noha én az Breviarium olvasás miát nem érkeztem ennek felkeresésére. Eok pedig fel jegyzik az Sz: írás helyeit, mellyekben szórúl szóra talál tatik az Credo. De ezis csak hívfág, és szófia beszéd. Mert noha az Credónak minden részeit olyan következésekkel kihozhattyak az Sz: írásból * mineművel egyéb vallásinkat. De hogy ott az Credót szórúl szóra fel találnok, abban semmi sincsen, kirül az Morgók is bizony sagot tésznek, midőn azt írják hogy az Credót azon igékkel az szent írásban nem olvassuk. Maga ha szórúl szóra az írásban volna, az ő igékkel olvasnók az szent írásban: mivel hogy az szó, és az ige, ez ielen való dologra nézvén, nem különböznek.

Kalauz,
Fol: 371.
Morgók
fol: 53.
56. sápi
repetunt.

* Vide
Kalauz,
fol: 480.
Morgók
fol: 52.

Ennek fölőtte, mivelhogy ti Morgók az Breviárban nem foglalatoskodtok, te gyétek fel az Oculárt, és keressetek fel az Szent írásban amaz szókat: *Catholicam Ecclesiam*, közönséges Ecclesiát: avagy amazokat: *Sanctorum Communione*m, szenteknek közösségét, avagy eggyesléget. Nevettem hogy az *Sanctorum Communio* Sz: Jánosnál *cap: 20. v. 23.* írják hogy szórúl szóra találtatik: maga ott az *Communio* emlékezet nincsen, hanem az Papoknak adatik hatalom az bűnök bocsánattyára. Nemis tudom mint mentsém ez aránt az Morgók szemtelenségét, hanem ha oly Calepinusra találtak volt, kiben az *Communio Sanctorum* bűnnek bocsánattyát jegyzi. Azonképpen az *Catholica Ecclesia* szórúl szóra Sz: Mathénál, *cap: ult: v. 19.* Es Szent Pálnál. *Ephes: 5. v. 25.* találták az Morgók: maga ott az aránt, egy szó sincs az *Catholicarum*, hanem az keresztségről, és az házafok között való szeretetreul adatik parancsolat. Jóllehet, bár az Szent írásban, imit amot széllyel, minden agazati fel találtnánakis az Credonak, ugyan ki nem fülne ebből hogy az Credot így az mint mondgyuk az Apostolok szerzették.

Morgók
fol: 55.

zették. Mert énis csinálhatok az Sz: irás szavaiból imádságot, melyről azért ugyan nem mondhattuk hogy az Apostolok szerzették.

Ittis azért merő hamisság, valamit az Morgók írnak.

Hamisság hogy csak oly bizonytalanúl kellyen hinny, hogy az Credo Apostoli munka, mint el hittük, hogy az Török Császár él.

Hamisság azis, hogy az Credo szórul szóra az Szent irásban találtatik.

Hamisság hogy ha ott találtnékis, az harmadik, és negyedik bizonyítás meg erőtlenednék.

Hamisság azis, az mint meg hallók, hogy Sz: Agoston az Purgatoriumról kételkedett, és szent irás kívülvaló dolognak *Morgók fol: 53.* hirdette.

Végezetre hamisság azis, hogy az Csepregy Mesterfégben igaznak ísmértetik, az Hafenreffer irásából vétetett tanítás, *Morgók fol: 57.*

melyben kárhozzat minden tudományt, mely az Szent irásban nem találtatik.

Mert ezt fel nem tették, sem helyén nem hatták az Catholicusok: Hanem *Ad ho-*

minem, Ex ijs qua vos cōceditis, ti ellenétek az magatok fegyverével hadakozunk, mikor efféle hamis tudományokat

*Vide Ka-
lauz toto
libro sex-
to.*

*Vide Ka-
lauz fol.
489.*

ellenetek forgatunk. Mi pedig azt, sok erős bizonyságokkal meg mutattyuk, hogy az keresztény embernek, sok dologokat kel hinny, üdvössége vesztése alatt, mellyekről nevezet szerént, emlékezet nincs az szent írásban, és külfömben ki sem hozhattuk az írásból, hanem csak az Ecclesiának, és az Tradícióknak méltósága mellett.

§. VII. Az ötödik bizonyság- nak erőssége, meg mutat- tatik.

Azzal bizonyítottak vala Csepregen az Credónak hasznos, és szükséges voltat; Mert ezzel, az Apostolok, idejétől fogva élt az Istennek Anyaszentegyháza. Ebből ilyen kötés támadhat. Amivel az Apostolok idejétől fogva élt az Ecclesia, hasznos az és szükséges. De az halottakért való könyörgéssel; az szaborbőytőkkel; &c. az Apostolok idejétől fogva élt ugyan azon Ecclesia, mely az Credót meg tartotta. Tehát ezek is szükségesek és hasznosok. kiből nyilván következik, hogy haszontalanok, és ártalmasok

masok az ellenkező tudományok,

Erre az Morgók azt felelik; hogy az *Morgók*
bizonyfágnak első része nem igaz. Mert *fol: 59*
az Apostolok idejéről fogva, élt oly do-
loggal az Ecclesia mely most nem hasz-
nos, nem szükséges; mint az Timotheus
környül metélkedéséből kitetczik. De
ha az bizonyfágnak első része horgas,
nem jól bizonyíták Csepregen az Credó-
nak hasznos, és szükséges voltát; mivel-
hogy bizonyfág azon az fundamento-
mon eppült.

Ennek fölötte, merő hamisság, hogy
az Ecclesia az Apostolok idejéről fogva,
élt az környül metéléssel. Mert noha az
Apostolok idét, ezzel, és több Sídó rend tar-
tássalis élt, mint meg láthatod *Act: 15.*

v. 29. cap: 16. v. 3. cap: 21. v. 23.

cap: 18. v. 18. de az Apostolok, idétts,

az Evangeliumnak terjedése után, soha

sem élt az Ecclesia az környülmetelés-

fel: sőt azt hirdette, hogy a ki környül

metélkedik annak az Christus nem hasz-

nál.

*Ad Gala-
tos.*

Azis hamisság, hogy abban meg verő

lehesse, a mivel az Ecclesia élt az Apo-

stolok idejéről fogva: az az, a mit akkor-

tól fogva, minden időben tartott, és kö-

vetett. Mert ha efféle dologban hamis-

ság lehet, nem csak meg győzheti, és hamisságra viheti az pokolnak ereje az Ecclesiát, de soha bizonyosok sem lehetünk abban, hogy az Ecclesia, éppen, tisztán, változtatás nélkül meg tartotta az Apo-

† Kalauz. stoli irásokat : mint ezt másut *† bővön*
Fol: 469. meg mutatám. Azért valamely igaz az
547. Christus szava, * hogy az pokol ereje
** Matt:* meg nem győzi az Ecclesiát szinte oly
16. v. 17. igaz azis, hogy igaznak, és jónak kelan-
 nak lenny, valamit az Apostolok idejé-
 től fogva tartott, és követett az Ecclesia.

Morgók Hamisság azis, hogy az ötödik bizony-
Fol: 60. ságnak, második része, immár meg hamisított: holott az Régiek nem éltek úgy mint mi, az halottakért való könyörgéssel: Mert én ez előtt meg mutat-
 tam, hogy ez mindeneftől külömben va-
 gyon.

Hamisság azis, hogy álnakul íratott az bizonyfágban, hogy ugyan azon Ecclesia, mely az Crédot meg tartotta, eleitől fogva élt az halottakért való könyörgéssel: Ebben semmi álnakfág nincsen. Hanem, mivelhogy az Morgók írtak vala, hogy az Istennek Ecclesiája élt az Apostolok idejétől fogva az Credóval. Ez mellé vettetek, hogy ugyan azon Ecclesia, mely az Credóval élt eleitől fogva, az halotta-
 kért

kért való könyörgéstit jóvalotta. Ha azért Isten Ecclesiája volt, és nem ördög barlangja, mely az Crédot megtartotta, követközik, hogy azis Isten Ecclesiája, mely az halottakért való imádságot jóváhatta. Mellyk legyen pedig ez az Ecclesia, ki nem fejeztetett, mert szükségesen nem volt; magatok sem mutathattok Luther előtt más Ecclesiát, mely az Crédot, avagy az szent irást megtartotta, hanem az Romait. Mert az Görögökhöz tudom nem futhattok, mivelhogy az mi-ben tőlünk elszakadtak az Görögök, azt ti sem javallyátok,* az mint megmutatám az Kalaúzbán.

Végezetre, ostoba hamisság azis, hogy mi az Crédot nem igazán tartjuk. Ennek négy bizonyfága, nem egyéb, négy, balgatagságnál.

I. B I Z O N Y S Á G. Az első, és második ágazat szerént, az egy Isten kívül senkit nem híhatunk segítségül. Mert miképpen híhatni azt segítségül az kiből nem hiszünk? F E L E L E T. Sz: Pális tehát az Credo ellen vétkezétt; mert őis imádságbéli segítséget kért az emberekről. *Adiuvate in orationibus. Rom: 15. v. 30. 2. Cori 1. v. 11.* Hazugság tehát, hogy Isten kívül senkit segítségül nem híhatunk

Vide Kalaúz fol: 603. 661.

**Kalaúz fol: 156.*

unk: Mert segítségül hívja az szegény az gazdagot, az beteg az orvost, Noha azért vagyon oly segítségül hívás, mely csak az egy Istent illeti, a kibe hiszünk, és úgy kérünk ő tőle, segítséget, mint az ki magatehetőségével kegyelmesen be tellyesítheti minden kívánságinkat. De e mellett, vagyon oly segítségül hívás, tisztesség, szolgálát, es imádás, mellyeket emberekhezis bocsáthatunk.

*'Vide
Kalauz
fol: 780.*

*Morgók
fol: 61.*

*Kalauz
fol: 778.
815.*

**Vide
Kalauz
fol: 751.*

II. BIZONYSA G. Az negyedik ágazat azt tartja, hogy Christus eleget tet bűneinkért. Tehát az érdemes bogytöléseket nem javallya az Credo. FELELET. Az kalauzban erre meg volt válaszod: hol az Isten igéjéből meg mutatám, hogy az Christus elég tételében bizonyos ezekzők által, nevezet szerent az okossággal élő emberek * sok jó cselekedetek által, reszesültek.

III. BIZONYSA G. Azért mondatik az Ecclesia, *Communio Sanctorum*, szentek közösségének, Mert minden javai közösségesek minden keresztyeneknek, úgy mint, az szent írás olvasás, az Házaság, FELELET. Talám, az lelki pásztorlás, az szűzeség, az Martyromságis köz mindeknek, mielhogy ezek is az Ecclesia javai? Hol tanúltad, hogy *Ecclesia, est commun-*

communio Sanctorum, az Ecclesia az
szentek eggyessége? Nyilva ezt az Credo-
ban fel nem találod, melyben az szentek
eggyességéről, az Anyaszentegyház után
télzunk vallást. Touábba, ha azt alit-
tyák az Morgók, hogy az Romay Eccle-
sia, eggy általlyában el fog valakit az Bib-
lia olvasástul, vagy az házasságtól, igen
meg csalatkoznak. Mert az házasság csak
azoknak tilalmas nállunk, a kik magok
jó kedvéből fogadásokkal el tiltották et-
től magokat. Az Biblia olvasást sem til-
tya az Ecclesia, hanem, az közönséges
nyelvekre fordított Bibliát haggya, hogy
modgyával, és az Lelki pásztorok taná-
csából olvaslúk.

IV. BIZONYSÁG. Az bűnők bocsa-
nattya felől való kételkedést, ki rekeszti
az Credo, közönségesen szólván arról. Es
mivelhogy az Kalauzban azt mondottam
vala, hogy az Credoban csak azt vallyuk
közönséggel, hogy meg bocfáttatik min-
dének bűne, valaki Istentől rendelt mod-
dal ki tér vétkéből; hogy pedig egy által-
lyában néked, vagy nekem meg bocfát-
tatot légyen bűnünk, az Credo nem mód-
gya. Ezt szörnyen csúfollyák az Mor-
gók, és engem az Oskola porban heverő
gyermekeknek is ostobábnak mondnak;

*Epist. 3.
contra A-
luin: fol.*

*35.
Kalausz
fol: 310.*

§ 453.

*Morgók
Fol: 61.*

62.

**Kalausz
Fol: 771.*

416.

*Morgók
fol: 62.*

Mert § 195.

Mert ezek is tudgyák, hogy az, közönséges nevezet alatt az magán való is bé foglaltatnak. FELELET. Az Credóban vallást tészünk az bűnnek bocsánattyárul, testnek fel támadásárul, és örök életéről, de oly külömbfeggel, hogy az testnek fel támadását, egy általlyában az egész emberi nemzetről vallyuk, úgy hogy, senki az fel támadástul ki nem rekesztetik. Az bűnnek bocsánattyát, és az örök életet, nem úgy hiszük, hogy ezekbenn is minnyájan részesülnénk: mivel hogy sokan bűnökben meghalnak, és örök halálra verternek. Annakokáért, noha az Credónak folyásában meg nem határoztatik az bűnnek bocsánattyárul és az örök életéről való ágazat; de az egész szent írásnak rendiből csak azokat illeti, kik igaz hittel, és végig meg maradnak az jóban. Az bűnnek bocsánattyárul való ágazatban tehát, csak azt hiszük, hogy az Vt Isten mindennek meg bocsáttya bűnét, ha ki térvén gonoszságokból, Isten törvényéhez szabják életüket: Mert Sz: Pál mondásaként, az törvény tévők igazulnak meg. Ebből immár ki teczik az iskola porból költ bizonyfágnak gyermeksege. Mert ha mindenek bűne bocsánattyárul, úgy senkinek vallást, mint az testnek fel támadá-

Rom: 2.

v. 13.

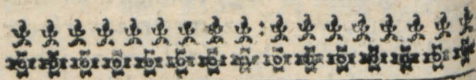
madáflárul, szinte úgy kellene hinni Ju-
 dáflárul, hogy bűne meg bocsáttatott, mint
 hiszük hogy teste fel támad; Mert az kő-
 zönséges nevezet alatt, szinte úgy be fog-
 laltatnék Júdas, mint az Morgók. De az
 bűnnek bocsánattyárul, és az örök életrül
 való ágazat, az szent irásnak folyása sze-
 rént, csak azokra néz, kik szeretet által
 munkalkodó hittel Istenhez járulnak, és
 az jóban végig maradnak. Azért hogy
 az Te, vagy En, bűneink bocsánattyárul,
 és űduősségünkrül bizonyosok leheffünk,
 nem elég el hinni hogy bűnnek bocsánat-
 tyát nyeri, valaki az meg magyarázott
 mód szerént Istenhez térül, és az jóban
 meg marad: hanem azt kel melléje vetny,
 hogy Te, és En, ilyen formán tértünk
 Istenhez, és végig az jóban maradunk. Ez
 ha az szent irában, vagy Credóban fel ta-
 láltatik, tettek az nyereség. Ha pedig
 ezt fél nem talállyátok, minden félelem
 nélküül való bizonyfágtok nem lehet az
 magatok bűneynek bocsánattyárul; ha
 nem, csak emberi mód szerént azokból az
 miker érzünk magunkban, itéletet tehe-
 tünk állapotunkról; úgy hogy, ha az mi
 szívünk nem vádol minket, fiúy bizoda-
 lommal nyughatunk az mi Istenünknek
 kegyesfégeben: noha, *in hoc justifi-*
cati

Vide Ka-
lauz fol.

772.

ficati non sumus ezzel ki nem rekesztet-
Philip. 2. tik amaz féles, és rettegés, mellyel kel-
3. 12. üdvösségünket keresnünk.

Mind ezekből ki tetczik, hogy meg-
 sem mozdíthatták az Morgók azokat az
 bizonyságokat, mellyekkel az magok sa-
 ját fundamentomiból, az Lutheristá-
 nak hamisága még bizonyodott. Sőt mi-
 velhogy csak hamissággal, és hazugság-
 gal, viaskodtak eddig; nem én pironlá-
 gimnak, hanem Csepregi szégyenvallás-
 nak kellett volna nevezni az ő irásokat.

MASODIK RESZE

Hamis vádolással nem terhel-
 tem az Lutheristákat.

Morgók
fol: 78. **H**A szidalommal és gyalázatokkal, ha-
86. 257. csintalan, és faytalan beszédek mo-
 lekával le nyomathatnék az igazság, tar-
 gadhatatlan volna az Morgók győzödel-
 me: kik azt hiszem ugyan meg rótták,
 magokat, és valahol valami trágárságot,
 eselcsapást, susnyaságot találtak, ebben az
 rövid

rövid írásnak szemetében kapscholták. De mivelhogy az szitokkal csak dűhőségeker bizonyították az Morgók, nem mocskolódom vellek, tarciák magoknak embertelenségeket.

Minek előtte pedig rováb lépünk, az e szűnkben végítük, hogy az Christus urunk hatalmátul, és az mi Lelkünk származásátul meg válva, valamiket az Morgók írásoknak Második részében forgatnak, azok nem az közönséges Romai Hitec illetik, hanem csak szinte az én írásomat. Mert noha az Kalaúzban, sok erős bizonyosságokat támasztottam az Luther valósnak hamiúsítására, de azok között csak egyikben sem mertek harapni az Morgók, hanem azon mesterkednek, hogy az én írásomban, vagy tudatlanságból, vagy gondolatlanságból történt fogyatkozásokot mutassanak.

Es jóllehet magamnak annyit nem tulaidonítok, hogy fogyatkozás nélkül valónak itillyem írásomat, mivelhogy:

In omnibus inemendabilem esse, divina utique solius, non autem mortalis est constantia, ac roboris.

Isteneghez illik hogy mindeneket tuggyon, és sem miben ne vétkezzék: Mind az által, Isten velem lévén, meg mutatom, hogy csak

F

merő

Justiniã Leg:2.

Do confirmatione Digest:

merő balgatagság, szeleffeg, tudatlanság, hamissan költőt enyeltés, cselecsapás, trágárság valamit az Morgók ellenem bőségszót fogtak. Maga ha ugyan valamiben az én tudatlanságomat meg érték vólnais, ezzel egyebet nem nyernének, hanem hogy, én sem vagyok oly szemes ki mindent látszok, botlás nélkül járjak. *Quandoque bonus dormitat Homerus. Namque opere in longo fas est obrepere somnum.*

§. I. Mi okból irtam, hogy Luther, faytalanlágra viszi az embereket.

Kalauz *fol: 274.* **A**Z Hafenreffer könyve előtt, azzal vádoltak vala engem az Morgók, hogy Luthert hamissan gyalázom. hogy ő az emberreket faytalanlágra szabadítaná. Mely dologról hogy fundamentomból szálljunk, azt értsük, hogy miképpen az ördög mondatik embert pokolban vinni, mert noha nyilván és igyenestén azt nem vitattyá, hogy ember pokolban vágyódyék, de oly dolgokra vezeti az embert, mellyekből ok vetetlen következik az veszedelem: azonképpen, hogy Luther igazán mondassék faytalanlágra vinni, nem

nem szükség hogy igyenessen világos szók-
kal kiáltá, szabadolnak az paráznaságot,
hanem igaz elég, ha oly fundamentom-
kat vét tanításában, mellyekből szükség-
képpen következik az fajtalanfágra va-
ló fel szabadítás. Hogy pedig Luther eb-
ben az hájában evezzen, két rendbéli bizo-
nyságokkal erősítettem az Kalauzban,
mellyekről csak rövidedé emlékezzünk.

Első rendbéli bizonyságok azok,
mellyekből ki tetczik, hogy oly dolgo-
kat hagyot szabaddá Luther, mellyek, va-
gy semmi képpen nem lehetnek párráz-
názkodás nélkül, avagy erős kérelenség-
gel sokakat paráznaságra voníznak. *I. lauz fol:*
Szabaddá hagyá Luther, hogy a' kinek *275. Lo-*
felesége magát vonogattya, és sem kéréf-
fel, sem fenyegetéssel nem lágyul, az szol-
gáló leányhoz nyúllyon, mint Afverus. *gi Alogi*
fol: 105.
II. Ha valamely afzornynak Férje erőtlén
(mint gyakran történik vénség vagy be-
tegség miat) meg engedí Luther, hogy el *Verba in*
szökjék az Afzony, és máshoz mennyen. *Kalauz*
fol: 282.
III. Ha az házafok meg háboródnak, és
egyik fél nem akarja az békeséget, szabad-
lát ad Luther, hogy az haragos helyet *Logi Alo*
szelider keressen. *gi fol: 104*
IV. Ha valaki felesé-
get lopáfra, vagy egyéb vétékre taníttya, *III.*
fel szabadíttya Luther az Afzonyt, hogy *4.*
mas Ibidem.

5.

más férjet keressen, és e' képpen, tiszterisül
társot válchon, míg jóra nem akad. V.
Ha egyik az házafok között távúly va-
gyon, nem szükség (az Papisták szokása-
szerent) halálát vagy meg térését várni,
hanem az Luther tanácsa szerent, társot
kereshet á ki hon maradot. Ezekről Lu-
thernek saját szavait igazán elő hoztam
az Kalaúzbán: Oly dolgok pedig mind
ezek, hogy szem látomást faytalanfagra

Levit:18

v.16.

Marci 6.

v.18.

6.

Verba

Lutheri

Logi Alo

gi fol:105

7.

Levit:18

v.12. 13.

Logi ibi:

8.

Vide Ka-

lauz: fol:

283.

szabaditnak; Mert ezennel meg muta-
tom az Vrunk szavaiból, hogy az házaf-
ságtöréstől meg válva, semmi okból nem
szabad elválni, és á ki el válván mással la-
kik, paráználkodik. VI. Noha az Vt
Istenis meg tiltotta es Szent Janosis nyí-
ván mondotta, hogy nem szabad ember-
nek bátya feleségéhez nyúlni; de Luther
szabaddá hágy az bátyád özvegyére.
VII. Az Oo törvénybennis meg tiltatót
vala hogy senki elne vegye, Attyának va-
gy Annyának hűgát, öcfét, vagy nényét;
de Luther ezekkelis egybeereszti halga-
tóit. VIII. Oly fundamentomot ve-
tet Luther tanításában, melyből Ochinus
és Leidenis azt hozák ki, hogy anny fe-
leséget tarthatnak az emberek, á menyit
akarnak. Mert így okoskodot Ochinus
az Luther fundamentomából, Tudva va-
gyon

gyon hogy az Oo törvényben az Patriarchak, egyszer s' mind, több feleséget tartottak. Az ui törvényben ez meg nem tiltator, mivelhogy az Bibliában efféle tilalmot nem találunk. Ha azért igazak az Luther fundamentomi, hogy semmit nem tartozunk az üdvösségre szükséges dolgokban hinnyi ha az Bibliában fel nem talállyuk: és hogy az keresztyen embert törvényével vétékre nem kötelezheti az Ecclesia. Igyenesen következik, hogy az feleségek sokasága nem oly dolog, mely üdvösségnek ártalmára lehetsen. I X. Azis Luther száva, hogy, úgy nincs emberi tehersegebe, hogy az külömböző nem, egymás nélkül legyen, mint, hatalmunkban nincsen, hogy Férfiak legyenek, és nem Afzony népek. Azért, titelnél, itálnál, álomnál szükségesb, hogy az Férfiú és Afzonyállat egygyüt legyenek: és egy általlyába lehetetlen az megtartoztatás. Ezt pedig az utolsó mondatst, az Augustai Confessio, és az Concordia, maid hasonló formán tanítták. Ezzel vallyon mire izgattatnak, kinek szerencséjek nem találkozik, és vagy beteg társok, vagy tavúly vagyon? Ha minden nap egyszer enny s' innya kell embernek, meggyen az szükségesb dologban?

9.
Kalaúz
fol: 275.
Logi fol:
105.

Vide Kalaúz
fol: 334. 356.

Morgók
fol: 77.

Kalauz
fol: 316.

I.

Wide Ka-
lauz fol:
207. 208.

2.

Kalauz
fol 758.

Kalauz,
fol: 339.
377. 214

MASODIK rendbéli bizonyítgók azok, mellyek meg mutattyák, hogy Luther az ő követőiben, bűn nélkül valónak jelentti az bujást. Az Morgók írják, hogy igazán mondatik Luther fáytalanfág mesterének, ha titkon vagy nyilván azt mondotta, hogy nem bűn az paráznafág. Ezt pedig, noha titkon de vastagon és fok képpen tanította Luther, mint az Kalauzban fok jelenlegekkel meg bizonyítam. Rövideden emezek az bizonyítgók kiitfejei. I. A' mire ember törvénnyel nem köteles, abban, ha által hágia sem vétkezik. *Rom: 4. v. 15. 1. Joan: 3. v. 4.* Az Luther tanítása szerént, az keresztyén ember, nem köteleztetik törvénnyel az hatodik parancsolatnak meg tartására. Tehat az Luther tanítása szerént, annak által hágálában, nem vétkezik. Második része abból ki teezik, mert Luther tanítása az, hogy minden törvény, még az Decalogusis el rontatott, és az keresztyén embert, semmi törvény nem kötelezi. II. A' mit ember szabad akarat nélkül cselekedik, abban véték nincsen, mint az Kalauzban meg bizonyítottam. Az Luther tanítása szerént, ember az paráznafágot, gyilkosságot szabad akarat nélkül cselekefzi, mivelhogy ő tanítása az, hogy minde-

mindenekel változhatatlan kételenség-
ből léfznek. III. A' mitellyességgel le-
hetetlen, abban nem vétkezik ember, és
büntetést sem érdemel érte. Luther pe-
dig, és az Concordia, lehetetlennek tar-
tyák hogy ők valamit az Isten törvényé-
ben meg tartsanak. IV. Az mit Isten ő
maga cselekefzik mi bennünk, az nem ér-
demli az Isten haragját, mint másút meg
muratám. Az Luther vallása szerént, az
tis az mit gonofznak mondunk (ilyen pe-
dig az paráznaág) Isten cselekefzi az em-
berben, mint az Kalaúzban meg látharod.
V. Az mely cselekedet embert meg nem
rurittya, sem el nem kárhoztattya, annak
el távoztatása nem szükséges. Az Luther
tanítása szerént, az ő híveit azok az bűnek
sem mocskollyák bé, mellyek az Papistá-
kat el kárhoztattyák, mint az ő saját irási-
ból fel jegyzetem. VI. Az mit Isten em-
berben bűnnek nem tart, mivelhogy az ő
irileri igaz, és csalatkozhatatlan, abban
vétek nem lehet. Az Luther tanítása sze-
rént pedig, az törvény ellen való cseleke-
detek sem tartya Isten bűnnek az Lu-
ther hívekben, mint az Kalaúzban meg
bizonyítam önnön magokkal.

Mind ezekből ki tetczik, hogy Luther
alattomban erőssen tanította, hogy az pa-
rázna

3.

Vide

Kalaúz

fol: 205.

357.

4.

Kalaúz

fol: 373.

Kalaúz

fol: 377.

5.

Kalaúz

fol: 208.

litera q.

6.

Kalaúz

Fol: 747.

Kalaúz

fol: 357.

214.

ráznaságban vétek nincsen. És ezek az igaz okok, mellyekért méltán írtam, hogy Luther az Bujaságra szabadit.

§. II. Az Morgók feleleti megrostáltatnak.

SZokások szerént az Morgók, csakugyan hamisságokkal akarnak ki felelni ezekből az bizonyosságokból.

*Morgók
fol: 68.*

Hamisság azért az mivel nem csak it, de az egész írásban szántalanszor kérkednek, hogy ők az Kalauzt szem látomást földhöz verték. De ez csak *Persuasio*, mellyet az könyök ér vágással kel gyógitgatni. kérkedékenyen jó vitézt, sokat kodácsoló tyúkban szaporán tojót, nem láttam.

*Morgók
fol: 69.*

Hamisság az is, hogy magam sem tagadom, hogy hamis káromlásokkal gyaláztam az ti rendeteken valókat. Mert ebben bizony engemet lelki esméretem nem vádol. Tudománytokról és magatok viseléséről azokat írtam, az miket magam olvastam az ti Tanítótok írásibá.

*Morgók
Fol. 70.
107.*

Hamissan hazutoltok, és embertelenítetek engemet, hogy fel nem jegyzem, mely helyen találtam az ti tanitástokban
hogy

hogy az Faitalanfág, vagy Gylkosság ti bennetek bűn ne legyen. Mert az imént említett helyeken, fel jegyzettem az Kalauzban tulaidon szavait Luthernek, melyekből fok képpen ki hozatik ez az dög-leletes tudomány.

Hamisság azis, hogy én az Leidenfis *Morgók* János példájával bizonyítottam Luther *Fol: 71.* nek paraznaságra szabadító tudományát. Sőt az Luther tanításából irtam hogy szar. *Kalauz* mazot az Leidenfis latorfága, mint nem *fol. 283.* régen is említém. Nem is neveztem az Kalauzban Leidenfist Luther predikátornak. De ha annak neveztem volna is, nem oly nagy véték lőt volna, mivel hogy Leidenfis, az Luther fundamentomán építet, és ő tőle vett eredetet tanítása.

Az első rendbéli bizonyságokra erőszakkal az *Morgók*, elsőben tisztességet akarják el vészteni ha Luther tanította, hogy szabad az szolgáló leányt aszonya ágyába fektetni: De bizony raita vésztek. Mert magok is meg vallyák, hogy Luther szavai amazok *fi Domina no-* *Morgók* *fol: 76.* *lit, veniat ancilla.* Ha az aszonya nem akarja, iőion szolgáló leánya.

Hamisság azis, hogy Luther, az sz. Irás- *Morgók* nak Asverus idejében történt példájára *fol: 75.* magyarázat szerént jutván, hozzá szól, mi

okból lehetet hogy Asverus Vasthi helyet Esthert vette. Mert Luther, nem az Asverus historiájának magyarázában forgót, hanem az Házaságról predikállót, midőn az keresztyéneket fel szabadíta az Asverus követésére: Maga az Asverus cselekedeti, nem méltó példára, hanem hatás elűzitek feleségeket, ha egyszer kétszer vacsorára hívod, és ki marad.

*Morgók
fol: 77.*

Hamisság azis, hogy az Christus Ecclesiája, lágyitást részen az más házaságra, mikor igen el gyűlölik egymást az házasok. Mert noha ezeket lakójúl egymástól el választja, de azt nem cselekedheti az Ecclesia, hogy társának élteig ujabb házaságra bocsássa az házasokat mint ezen nel meg hallod.

*Morgók
fol: 82.*

Hamisság azis, hogy Luther ezzel az szolgáló leánynak engedelmevel, fairságlanságot nem enged, mivelhogy azt kívánja, hogy ember el vályyélele feleségétül, és az után el vegye szolgálóját.

*Vide Logi Alogi
fol: III.*

Ez azért merő hamisság, mert az végben ment házaságnak kötele, az keresztyének között holtig fel nem szabadulhat; és az mit Isten egybe kötött, ember azt el nem választhatja. Azért, eggyálaltalába mongya Urunk, hogy minden valaki feleségét el bocsátja, és mást vesz, Isten,

fzen, paráználkodik *Luca 16. v. 18.* Is-
 mért. Valaki el boesáttya feleségét, és mást
 vészen, házasság törést cselekedszik *Marci*
19. v. 11. Mivelhogy pediglen vannak
 igaz okok, mellyekért egyyüt nem lak-
 hatnak az házafok, azt írja Sz: Pál, hogy
 ha egyyüt nem laknak, házasság nélkül
 maradgyanak; végezeere Christus Urunk
 Sz: Maténál, nem egyszer mondgya, hogy
 valaki feleségét egyébért el haggya az ha-
 zasság törés kívül, és mást vészen paráz-
 nálkodik. Holot Christus Urunk, csak
 egyedül az Házasság törést mondgya elég-
 segesnek az örökös el válásra, noha ideig,
 egyéb okokból is tavúly lakhatnak: akko-
 ris pedig mikor Házasság törésért el vál-
 nak, ha ujobban akarnak házafodni,
 Christus Urunk azt mondgya, hogy pa-
 ráználkodnak. Kiből világoson meg ter-
 ezik, hogy Luther mind anni helyen pa-
 ráznaságra szabadit, valamenyin meg en-
 gedi hogy az Engedetlenségért, Lopásra
 való tanitásért, meg hidegült természe-
 rért, tavúly léteért, és egyéb hasonló dol-
 gokért, más társot keressen az ember. Ez
 mivelhogy ti Morgók, nem akartok
 efféle dolgokban semmit hinni Sz: irás
 nélkül, mutassátok meg, hon szabaditor
 arra az Sz: irás, hogy ezekből az okokból
 újob

1. Cor: 7.
v. 10.

Matt: 5.
v. 32.
Cap. 19.
v. 9.

*Kalauz.**Epist. 3.**ad Alvin:**fol: 42.**Logi Al-**gi fol:**112.**1. Cor. 7.**v: 15.**1. Cor. 7.**v. 10.**Lib: 2.**S. Steph:**Cap: 28.**S. Ladisl.**Lib: 2.**Cap: 20.**Morgók**fol: 85.**Verba in**Kalauz**fol: 275.*

viob házasságra mennytek. Bezzeg Sz: Agoston kulomb tanácsot ad annak, a ki nek házas tárfa vakmerőjül engederlen, kirul énis szöllék az Tót kovácsok ellen.

Hamisság azis, hogy Sz: Pál efféle el válásokat javallana, midőn azt írja, hogy ha az Hitetlen el mégyen ám mennyen. Mert az Sz: Pál szavainak folyásából, és az régi Doctörök magyarázásából ki tetzik, hogy Sz: Pál, az Pogány és keresztyén személy között való házasságról szól, és ha az pogány el mégyen, fel szabadítja az házasságot. De az keresztyén házafokat kitket Isten egybe adott, semmi úton bokros házafulásra nem ereszti, sőt azt parancsoltya, hogy ha egyűt nem lakhatnak, házafulás nélkül maradgyanak. Magyar országban, úgy vagyon, hogy el elein, midőn még a Pogányfágnak úszöge fűstől-gőt, meg nem büntettek az afzonyt, ha férhez ment, urának el budosása után; de az ntán midőn az Evangelium igájához tőrék nyaka nemzetiségünknek, az Házasság tőrés miat el váltaknak sem volt szabad meg házafodni.

Hamisság azis, hogy Luther az házasság nélkül való életet leheterlennek nem mondotta. Mert Luther közönségesen szól mindenekről valakik Férfiak,

fiak, és Afzony emberek, és oly lehet-
lennek mondgya egymás nélkül léteket,
mely lehetetlen hogy az Férfiu, ne légyen
ferfiu. *Vt non est in meis viribus*

situm, ne vir non sim, tam non est mei
juris, ut absq; muliere sim. Azt is e mel-
lé írta, hogy az ételnél, italnál, aluvásnál
szükségesb az együt létel. Kiből meg ter-
szik, hogy Luther nem csak azt tanította,
az mit tanít az Sz: irás, tudni illik hogy
Istennek malasztja nélkül tisztán nem él-
hetünk, hanem sokkalis tovább ment az
dologban.

Sapient:
8. v. 21.

Hamisság azis, hogy ha ezekből az
Luther tanításból valaki okot venne az
faytalanfágra, azt nem az Luther tanítá-
sának, hanem csak az emberek tűrhetet-
lenfégének kellene tulajdonítani. Mért
jöllehet nem mingyárt kárhoztattuk az
kinek szavából okot vészen valaki az go-
nosztra; de ha ki oly dólgot tanít, és el hitet
mely az ő saját ereje szerént, fel szabadít,
batorit, nódít az gonosztra, bezzeg azt mélt-
rán nevezzük gonosztra tanítónak, mint
ám midőn az Kigyo Evának azt mondá
hogy meg nem halnak, sőt jób állapotra
jutnak, ha az almában harapnak. Mint
hogy azért Luther oly dolgokat tanít,
mellyek vagy el válás után újob házas-
lágra,

Morgók
fol: 88.
89.

lagra, az az, merő faitalanlagra szabadítanak; vagy sokakat izgatnak az fellellegre, méltán mondhattuk az ő tanítását gonoszlagra vivőnek.

*Morgók
fol: 91.*

Hamislag azis, hogy magammal ellenkezem, midőn Egyfelől azt írom, hogy megengedheti az Ecclesia az Papok házasságát, mint az Görög Papoknak, módgyával megis engedte: Más felől pedig azt mondom, hogy az Papnak jámbor felesége nem lehet fogadása után. Ebben azért semmi ellenkezés nincsen. Mert házasságra nem mehet az Pap, valámíg fogadásának kötelessége fen marad.

*Kalauz
fol: 316.*

† *Vide*

*Kalauz
fol: 337.*

* *August* tya, mint az † Luther Concordiais megde *Anco-* vallya, és az után, meg házafodhatik.
na *De po-* * *Qualitercunq; enim quis se obliget*

test: Eccl. voto, semper intelligitur excepta auctoritate superioris, ut patet De Jure

49. Art. 3 jurando. Cap. venientes. Azért *distin-*

D. Thome *gue tempora, & concordabis scripturas,* tégy válaszást az időben és ki tetczik hogy ellenkezés nincs irásomban.

Quest: Végezetre † sok képpen egybe elegyítettet hamislag vagyon abbannis, az

88. Art: mi mellé jámborságokat kötök az Morgók, mint az előt tisztellegeket kötötték

10. *† Morgók* *fol: 93.* *vala.*

vala. * Az Kalauzban baromhoz illendő * *Kalauz*
tudománynak irtam vala az mit Luther *fol: 275.*
taníta, tudni illik, hogy ételnél, italnál
aluváinál szükségesebb az külömböző né-
nek együt léte; és ugyan lehetetlen e nél-
kül lenni: Ez után azt mondám, hogy
maid hasonlót tanít az Augustai *confessio*,
és az Luther Concordia, felis jegyzém az
könyv karejára, hon kellyen ezeknek
szavait fel keresni. Mert az Kalauzban
fol: 334. találtatik, az Augustai *Confes-*
sionak huszon eggyedik *articulussának*
szavai, mellyekben az házasság nélkül
létezt bűnnek, és lehetetlennek nevezi.
Azon Kalauzban *folio 356. az. Concor-*
dia szavátis fel jegyzém. Ezek így lé-
vén, az Csepregi mesterseg meg hazutto- *Morgók*
lá az Morgókat, kik azt irták, hogy fel *fol: 93.*
nem jegyzettem, mely helyen tanít az
Confessio maid hasonlót az Luther ír- ** Kalauz*
lához. *fol: 334.*

Most azért az Morgók Előszőr abban
nem igazat tanítanak, hogy én az *Concor-*
dia szavait emlitem, nem az Augustai
Confessioét. Mert igazan az * Augustai
Cōfessio szavait hoztam elő, abból pedig
az *editióhul*, mellyet az *Concordiában*
irtak az Lutheristak. De ezek az szeles
Morgók

Morgók
fol: 94.

Kalauz
fol: 334.

Morgók habahurjaságok miatt, eszékben sem vették az én irásomnak modgyát. Másodszor, azis hamisság, hogy az Augustai *Confessione*nak huszon eggyedik *articulus*ában nincs semmi affele az mit én az Kalauzba fol: 334. említettem hanem abban az *articulus*ban csak az szentek tisztelétirül vagyon szó. Hogy meg értesetek Morgók az Augustai *Confessione*nak huszonég *Articulus*ánál több nincsen; de ebben az Huson eggyediknek végében, nagy hosszú *dicentes* vagyon az Papisták *abusus*irül gonosz szokásirül. Azért az K alauzban fel jegyzettem mellyk *paragraphus*ában részében kellyen az elő hozott szokat keresni. Kit hogy eszékben nem vettek csudának nem tartom, mert az harag hályog bé kötötte szemeket. De én a tanács mászor szemesbek legyetek azokban az mihez kötitek jámborságokat.

Ezekből ki tetzik, mely sovány és érteetlen fogásokkal akartak ki feselni az Morgók azokból az első rendbéli bizonyosságokból, mellyekkel az kalauz meg bizonyította az Luther tanításának felfrissettét; és hogy azoknak nagyobb részére, egy kukkot sem mondhattak.

Az MASODIK rendbéli bizony- *Argumē*
ságoknak egyéb részeit fiktetsegre *ta Vide-*
vélzik az Morgók, csak az ötödik, és *fol. 84.*
hatodik erősségre kottyantnak egy te-
temes hamiságot, azt tudni illik, hogy *Morgók*
nem az czégéres bűnokről, hanem csak *fol. 117.*
az jó cselekedetekben való fogyatkozás-
ról mondgyák űk azt, hogy ezeket Isten
bűnnek nem tulaidonította.

Ez azért csak csauargás, mert, Egy
az, hogy az szent írásból kellene meg
magyaráznotok mi legyen Isten előtt
czégéres, es czégértelen véték; Más az,
hogy vallástok ízerént, minden véték
örök kárhozatot érdemel: ha azért az *Vide*
jó cselekedeteknek fogyatkozásit, mel- *Kalaüz*
lyek pokolt érdemlenek, el fődi, avagy *fol. 204.*
czégérét be vonván látni sem akaria az
Ur Isten, miért nem fődné bé az több vété-
keketis? Annak főlőtte, az Concordia,
nem csak azokról az fogyatkozásokról
szól, mellyek az jó cselekedetben vannak
hané közönsegelesen minden bűnokról.
Propter fidem in Christum, non im- *Kalaüz*
putatur nobis, quod deest impletioni *fol. 357.*
legis. Peccatum Deus in nobis non
vult imputare. Lutheris oly vétkek-
ről szól, mellyekért az hitetlenek po. *Kalaüz*
kolra vettetnek: Mert azt írja, hogy *fol. 208.*
ha az

ha az kegyes Lutherista nagyobb gonoszságot cselekeztet, hogy sem az mellyért egyebek el kárhoznak, ő ezzel csak meg sem mocskoltatik: sőt ha az hiú ember paraználnodnék sem volna bűn ő benne, mert semmi egyéb véték nincsen az Hitetlenségénél. Ezek és több hasonló mondások, tovább vetik az czélt, hogy sem az Morgók írása: Es bizonyára, ha igaz amaz fundamentum mellyet minnyájan tanítotok, tudni illik, hogy ember csak az Hit által igazul és kedves Isten előtt, szem látomást követközik, hogy mind addig tiszta, és igaz Isten előtt az ember, valamig hitetlenségben nem esik, és így, az Augustai hitük ne félljenek hogy az gylkölség, részegség, vagy faytalanfág miat lelkek meg rutittasék, mivelhogy az bennük való hit, tisztán tartya őket, *sola fides Justificat.*

Látád, kerefsztyén olvasó, mely eszeveszter rossz feleletekkel mentegetik magokat az Morgók, es mégis úgy triumfolnak az nyertességben hogy csak nem ezek fordul örömökből: engemet pedig minden fele böcsülettlenféggel gyallaznak.

Morgók

fol: 81. 96.

98.

lázna. De csak kár gonosz ördög hogy morgasz, mert ugyan engedned kell az igazságnak.

§. III. Az Kalaúz botránkozást nem szerez senkinek.

Mint hogy az első csatán szégyenre vallának az Morgók, segítő sereget rendelnek, hogy az Kalaúzt megnyomhassák, és két dologgal vádolják az kalaúzt. Botránkoztatással, és Huzugsággal. Azért szóllyunk rend szerint mind az kettőről.

Hamiság azért hogy okokat keres az Kalaúz mellyekkel oltalmazza az Bordélyokat: Mert noha említettem az Kalaúzban, mivel mentik magokat á kik sok gylkosságnak, és egyéb vétkeknek távoztatásáért, el szenvedik effele rossz helyeket; De azért nyilván irtam, hogy győzhetetlen bizonyságok arra visznek, hogy effele süsnyaságot nem kell megengedni.

Hamiság az is, hogy én fogom reátok, hogy

Morgók

Fol: 99.

169.227.

Kalaúz

fol. 276.

Morgók

fol. 120.

G 2

hogy

hogy aprólék dolgokért az házasságot fel szabadítottátok. Mert nem régen halálátok az Luther tanítását, melyben az maga vonogatásért, távuly lételeért, és több eféle dolgokért, szabad menedéket ad az ui menyegzőre.

Proverb: Az szent írásnak amaz mondását, 32. v. 15. *Os vulva non satiatur*, nem az Kalauzban, hanem más írásomban hoztam egyűt elő. Ezt az Morgók, bak bűzü éktelenségnek nevezik. Mit csudálsz tehát

Morgók
fol: 102. keresztyén olvasó ha ezek az én írásimat káromlyák, kik az szent Lélek Isten szavaitis gyalázattal illetik?

Morgók
fol: 104.
Kalauz
fol: 219. Azis merő balgatagság, hogy én azzal botránkozást szerzek, midőn az ti tudománytokból származot gonosz erkölcsök gyümölcset fel jegyzem. Mert ez szerent, Sz: Páltis vádolharnátok, mivel hogy az Romabéliekhez irt levelében, az nemzetségeknék undok vérkeir írásban foglalta.

Morgók
fol: 103. Abbannis roszúl mentik Luthert az Morgók, hogy az erőtlen embereitől választva feleségét, Mert jöllehet a ki természet szerent hideg vólt az házasság előtt, az nem alkotmatos az Házasságra, de ha az szent Házasságnak végben

ben menetele után, vagy véniség és betegség miat, vagy emberek metczéséből és egyéb történetből meg erőtlennült az ember, bezzeg az Luther tanácsát nem szabad követni: Mert az Isten szavából hallók, hogy az végben ment házasság fel nem szabadúlhat. Az Luther szavai pedig, határozás nélkül, mind az két fele hidegségre szolgálnak: és az miné-mű bizonyossággal erősíteni mondását, tudni illik, hogy az más fél gerjedez, annak egyaránt helye vágyon, mind az két rendbéli állapotban.

*Verba vi-
de in Ka-
lauz.*

fol: 282.

Végezetre, azis merő hamisság, hogy gonoszra izgattyuk az embert, midőn azt taníttjuk, hogy az gonosz gondolatok és indulatok bűn nélkül vannak, ha ember helyt nem ad nekik, és ellenek tusakodik. Ezt nem csak mi taníttjuk. hanem Sz: † Jakab Apostol, es * Szent Agostonis, mivelhogy abban véték nem lehet † az mit ember akarattya ellen szenved. Annak okáért szinte mint mikor Christus Urunkat kesirtuén az sátán, Istenelen gondolatot ada eleibe, tudni illik, hogy az őrdögöt imádná, semmi véték nem esék Urunktól, ebben az gondolat.

*Morgók
fol. 105.*

*† Jacob. I.
v. 14. Ka-
lauz*

fol: 205.

** Kalauz
fol: 359.*

747.

*† Kalauz
fol. 758.*

*Morgók
fol. 105.*

dolatban, mivelhogy ellene tufakodék, úgy az Christus tagjainak sem árt az gonosz indulat, csak ellene állyanak. Ezzel pedig az tanítással, nem hogy szabadság adatnék az gonosz indulatok engedelmeire, de sőt inkább azok ellen való bayvivásra izgattatunk. Hamissán írják pedig az Morgók, hogy ha az indulatokban vétek nincsen, nem szükseg Istent kérni hogy ezeket meg ölcsa. Mert az kifizetnek, és az világi szerencsétlenségnek szenvedése sem vétek, de minthogy gyakran az mi gyaroltságunknak ok adatik ezekből az vétekre, méltán kérjük az Mi atyánkban, hogy kifizetben ne vitessünk, és az gonosztul szabaduljunk.

*Morgók
fol. 106.*

Azis merő gyermekfeg az mit meg feythetetlen erősségnek tartanak az Morgók. Ha az gonosz indulatok Isten törvénye ellen vannak, minthogy bizonyára amaz parancsolat ellen vannak. *Non concupisces*, Tehat bűn nélkül nem lehetnek. Ha pedig Isten törvénye ellen nincsenek, mint lehetnek gonoszok? FELELET. Mi képpen mikor Isten tiltja az gyilkosságot, nem tilt egyáltalába minden öldöklést: mert szabad

bad törvénnyel, szabad igaz hadakozásban, szabad az el kerülhetetlen maga olalmában embert ölni. hanem az tilalomnak értelme az, hogy maga tulaidon indulattyából, törvénytelen, és kételesség nélkül mást meg ne öllünk. Azonképpen mikor az *Concupiscentia*t tiltja az Ur Isten, nem azt parancsolja, hogy semmi indulatot ne érezzünk, és az ördögnek vagy testnek kifirtetitül tellyességgel mentek légyünk, hanem hogy szabad akarattal be vet gonosz vágyódásokban ne részesüllyünk. Azért az mit az Ur Isten tilt, abban bezzeg véték vagyon, és annak el kerülésére az Istennek malasztjával, tehetségünk is vagyunk, tudni illik, hogy szabad akaratunkkal helyt ne aggyunk az gonosz indulatoknak. De hogy kifirtetekből való indulatokat ne érezzünk, azt az Isten sem tiltja, és tehetségünkben sincsen. Efféle indulatokat pedig mellyeket akaratunk ellen, bűn nélkül szenvedünk, gonoszaknak azért mondgyuk szent Agostonnal, mert az bűnből eredet ezeknek délczegsege, és embert gyakran bűnreis viszi. Azért, szokot módgyok szerént, hamissan és lelki ismértek ellen

vádollyak botránkoztatással az Kalaúzt
az én Morgóim.

§. IIII. Hamissan hazuttol- lyák az kalaúzt az Morgók.

Gyalázatos álnaksággal élnek az
Morgók ebben az vádolásban.
Mert jöllehet az Kalaútból elő hoznak
némely mondásokat, de tellyességgel el-
halgattyák, mi okon, minemű alkol-
matossággal, mely erős fundamentómal
irtam azokat. Ezt pedig azért cseleke-
dik, hogy az együgyűk, eleit és utóllját
nem értvén mondásomnak, könnyebben
idegeniséget vehessenek tanításomtól.

*Morgók
fol: 107.*

*Supra
fol. 95.*

Elsőben azért, hamissan hazuttol-
nak engem az Morgók, hogy az Luther-
től fel vetet fondamētomokból, az fay-
talanfágotis büntelennek irtam az Lu-
theristákban. Mert ezt az Luther ta-
nitásából igaznak mutatám nem régen.
Az Morgók ravaszfágitis mellyekkel ez-
aránt czigánykodnak, ugyan ottan meg-
rontám. Hogy pedig ti, az jó cselekedet-
teket

teket mocskos rutfágoknak itilvén, mégis szükségeseeknek itilirek az üduösségre, nem csuda: Mert az magatokkal való ellenkezés minden napi kenyér közöttetek.

*Kalauz
fol. 249.*

Hamisság azis, hogy az Kalauz nem igazán írta, hogy az ti vallástok fundamentoma szerént nagy szabadság adatik minden fesletségre. Mert az Kalauzban bőségesen, és csak nem régen elégé-
*Morgók
fol. 109.*
*Kalauz
fol. 202.*
 gesen meg bizonyítam ennek az mondásnak igazságát. Es én bizony nem látom micfoda tartoztatása lehet az gonoszfágnak abban á ki ezeket el hiszi.
 I. Hogy ő soha olyat nem cselekeszik, á kiben nem vétkezik, és kárhozarot nem érdemel. Azért annyiból mind egy, akár jót, és akár gonoszt cselekegyék, hogy mindenikkel poklot érdemel. II. Hogy heába igyekezik az jóra, mert az Isten törvényében semmit meg nem tarthat. III. Hogy ugyan nemis köteles az Isten törvényére. IV. Hogy az jó csekedetek nem szükségesek az üduösségre. V. Hogy Isten taszítja embert az gonoszfira; és szabad akarattya nem levén embernek, kételen véle hogy vérkezzék. Ezek mind az Luther vallásnak ágbogai, megis mutattam az Kalauzban, mint bátorithattyák az gonoszak

noszak ezekkel magokat minden szá-
badfagra. De ti csak cselecsapással akar-
tok efféle mellől el múlni:

Morgók
fol. 110.

Kalauz
fol. 277.

Czigányfág azis, hogy az kalauz ha-
míllan mondotta Luthert derék eszközi-
nek az mi szerelmes hazánknek Török
torkában csefénnek. Mert az Kalauz meg-
bizonyította, hogy Luther az Török el-
len való hadakozást erőssen tiltotta; sőt
hogy az ötödik Cároly Császár erejét az
Török hatalmával meg rontráná, Saxo-
niából izgattaték Solimány Czászár
Magyarország ellen: Erős bizonyí-
gokkal meg mutatta mind ezeket az
Kalauz, ti pedig szempтелен Morgók
csak halgatással múltok el az bizonyí-
gok mellől. Hol azt írjátok, hogy
vannak az Lutheristák közöttis kik
serényen viaskodnak az Török ellen:
azt én sem tagadom, de ezt nem az Lu-
ther tanításának köszönöm, mely azt
tartya, hogy Isten ellen tufakodik, a ki
harczol az Török ellen. Erre néző íza-
vait Luthernek igazán elő hoztam az
Kalauzban: de ti erreis mint baglyok csak
fileltek, maga ha igaz emberek volná-
tok, ha czigányul nem járnátok, sikerse-
gre nem kellett volna ezeket vennietek.

Czontos

Csontos tetemes hamisság azis, hogy *Morgkó*
 az kalaúz fogia reátok, hogy ti, oly Hir- *fol. III.*
 ből várjátok üduőllégeket melj egyűt *Kalaúz*
 lehet minden bűnnel. Mert ahol az *fol. 263.]*
 Kalaúz ezt mondotta, igaz okátis adta
 mondásának, melyben ti belé sem mer-
 tetek kapni. Ha hamissak nem volná-
 tok, fel kellett volna irnotok, mi okon,
 és minémű fundamentommal irtam ezt
 felölletek: de maszlagosok vattok, esze-
 sen semmihez nem szóltok. Ti tanittyá-
 tok azt, hogy az Isten törvényében semit
 meg nem tarthatunk, es hogy az mi iót
 cselekedszünkis, merő rúttság es utálatos-
 ság Isten előtt. *Nemo non certissimus Luther in*
esse debet, se semper mortaliter pecca- *Kalaúz*
re. Omnia quae in te sunt, sunt pror- *fol. 202.*
sus culpabilia peccata & damnanda.
 * *Quanta dominus in lege sua a nobis* * *Liber*
exigit, quorum tamen NIHIL nos Concordi.
prestare possumus. Legem NVN- *Kalaúz*
QUAM facimus. Ezekből nyluán *fol. 205.*
 követhőzik, hogy az ti üduőlléges Lu-
 ther hitetek, egyűt lehet minden tör-
 vény szegéssel. Holot azt irjátok, hogy
 az jó cselekedeteket, ti igen javallyátok:
 ám bár úgy legyen. de jussón eszetekbe
 hogy

Luther
in Kalauz
fol. 202.

Morgók
fol. 112.
Kalauz
fol. 224.

hogy ezek az tölletek javallót jó cselekedetek, mind poklot érdemlő rütségek

Opus bonum optimè factum, est veniale peccatū secundum misericordiam, mortale secundum Iustitiam DEI.
Enis bezzeg, efféle poklot érdemlő Lutherista jó cselekedetekkel mondom hogy együtt lehet az ti igazítóhitetek.

Merő balgatagság azis, hogy az Római hitet hamissá hagyom, midőn Tertullianus után azt irom, hogy ha hamis vólnais az keresztyén vallás, mely az gonoszságot erős tilalommal zabozlázza, mégis jobb vólna az emberi társaságra annal az tudománynál, mely minden gonoszra taszigál. Ezt én, nem magam elméjéből mondottram; Ennek fölőtte, Há val szöல்லottam, és semmiképpen hamisnak lennyi nem engedtem az mi hitünket. Sőt Tertullianussal,

à destructione consequentis, ad destructionem antecedentis, abból erősítettem annak igazságát, mert hamiság nem lehet, az több tudományoknál hasznosb, és szükségeseb tanítás. De az Morgók, mint az baglyok, nap világnál sem látnak, hanem csak haboznak mindenben.

Mel-

Méltatlan hamissollyák aztis, hogy az Lutherista Tanítók, Őrdög iskolájából eredet tudományt hirdetnek. Mert senki Luther előtt nem tanította, hogy az Míse balvanyozás, hanem ezt elsőben az Őrdög hiteté el Lutherrel, és ő utánna ez mái napig, azont károgják az Martini-
 mistak. Hogy pedig ezt Luther az Őrdög-
 tól tanulta, az maga saját írásiból meg bizonyítám az Kalaúzban. Azért nem csak kisírtette Luthert az Őrdög, mint Christus Urunkat, hanem ugyan elis hittete véle, mint Tanítványával, az mit akara. Bezzeg ha eszek vólna az Morgóknak, és biznák magokat, azokat az igaz okokat kellett vólna meg bontogatniok, mellyekkel erőssen meg bizonyítám, hogy ezt az Míserül való káromlást, sőt egyéb fundamentomitis valásinak, Őrdög-
 tól tanulta Luther. De minthogy ezt csak ingyen nemis igyekeztek fel forgatny, meg kel vallaniok, hogy midőn az Míset káromlyák, Őrdög iskolájából költ hamisságot állatnak.

*Morgók
fol. 112.*

*Kalaúz
fol. 184.
Logi Ali-
gi fol. 51.
65.*

*Logi fol:
62.*

Az mit pedig beszélletek tudomány-
 tokról, hogy ezt az Proféták vallották: az Apostolok tanították: az Evange-
 listák le írták; az csak hagymárban fe-
 küvők

*Morgók
fol. 112.*

küvők tépelődése. Mert valamiben mi
töllünk különböztők, azokban, egy
bőrtű sincs az szent irásban, mint elébbis
mondám.

Kalauz Noha pedig azt énis vallom, hogy
fol. 44. az őrdög néha, kételenségből, igazat
62. 179. mond: de az szent Athanásius, * tanácsa
szerént, akkor sem kel velle társalkod-
* *Kalauz* ni: hanem az Urunk példájá-
fol. 180. ni, ki még akkor sem hagyá szóllani, mi-
kor őtet dicfírné.

Morgók Azis szemptelen hamisság, hogy nem
fol. 114. igazán írtam, hogy az kösség előtt, fok
tanításokat ki nem merik fakálsztani az
Martiniſta Predikátorok. Mert ezt én
nem csak kardera írtam, hanem példája-
tis mutattam.

Kalauz Az Concordiara meg
fol. 211. esküsznek az Predikátorok. Abban pe-
dig, mint kárhozot tanítás meg vette-
tik, hogy az jó-cselekedetek szükségese-
sznek az üdvösségre: Hitben tévelygőnek ne-
veztetik a ki azt mongya, hogy az iga-
zolás, csak az Hit által vagy on, de azért,
jó cselekedet nélkül nem üdvözülünk.
Annak fölőtte, ugyan ezen Concordia,
Luthernek az Galatabeliekhez írt leve-
lének allatásával, aztis helyén hagyva,
hogy ha ki el hiszi, hogy hit által üd-
vozú-

vőzülünk, de aztis melléje veti, hogy meg kel az Isten törvényét tartani: ez ilyen ember, tellyességgel meg tagadgya az Christust.

Ezek az ti vallástoknak ágbogai, mint az Kalauzban tulaydon irástokból fel jegyzetem: De azért senki közzülletek ezt az kősség előtt nem meri beszélni, hanem azt kialtyátok * Hogy az ki jót cselekezik, az űduőzül. * *Morgók fol. III.*

Azonképpen, noha az Augustai Confessio taníttya * hogy az Hit dolgaiban * *Kalauz fol. 272.* tőlünk nem különböz. Az Concordia pedig azt parancsollya † hogy le fogtunkben, es fel kőltünkben az szent keresztel magunkat meg jegyezzük: és az *Logi fol. 339.* Mi-Atyánkat azon végezzük, De szabadics gonosztúl, Amen. Ezeket, es több † *Kalauz fol. 361.* efféle dőlgokat, egy tők serért ti az kősség előtt ki nem fakasztanátok. Lattyátok azért Morgók, hogy én ittis józanon, és igaz példáknak bizonyfági után szólottam. Ti pedig, cialárdúl cselekedtetek, az én bizonyfágimat el halgatván.

Hamissan, és czigányúl irjátok én *Morgók fol. II 4.* káromlásomnak, hogy ti az Evangeliumot annira böcsűllitek, mint Terentius. *Kalauz fol. 289.* Mert ezt én, Luther után hoztam elő, és Luther-

† Kalauz
fol. 104.

Lutherre igazítottam, tulaydon szavait feljegyezvén, mellyekben azt beszéli, † hogy ők, noha az Evangeliomot parrotgattyák, ezt semmivel nagyobra nem bõcsfüllik Terentiusnál.

Morgók
fol. 115.

† Kalauz
fol. 285.

Azis tudatlan paraszt hamisság, hogy én az Szent irást nem bõcsfüllöm, mivel hogy azt írtam, hogy az Isten úgy iratta az szent irást, hagi az Eretnekek okot vehessenek ebből az viszátkodásra. Ezt bezzeg én írtam, † Tertullianus, szavai-
val, kiben semmi káromlás, semmi hamisság nincsen. Mert jóllehet, ha ki azt mondaná (ezt akarnák pedig á mint alitom, én reám kenni az Morgók) hogy a végre iratta Isten az Bibliat, hogy ebből veszedelmes tudományok következnek: merő hamissat mondana. De a ki, csak azt mondgya, hogy az Isten látta, f-utotta, hogy az emberi gonoszság, okot vehet, sőt idővel okotis vészen veszedelmére, az szent írásból, mint szinte önnön magabólis Christusból; ebben semmit nem káromkodik. hanem tagadhatatlan igazságot mond. Vallyon nem tudta Christus Urunk, hogy Calvinus amaz szókból, Ez az én testem: hamis tévelygést támaszt: avagy nem előzhette volna meg az ő hamisságát, ha

ha nyilván azt mondotta volna, hogy nem az ő testének jelét adgya, nem izól figurákkal? Eregy í-kérd meg ő szent felségétől, miért nem akart így szólani.

Hamisság azis, hogy káromkodtam, *Morgók*
midőn azt írtam, hogy nem csak az régi *fol. 115.*
keresztények, de az Sidok, Törökök,
Abassinusok, szabot testi sanyargarásokat
bőytrőket imádlágokat adakozásokat *Kalauz*
esélekednek: Az mostani uyságoknak *fol. 600.*
pedig, semmi efféle szabot gyakorlási,
nincsenek; hanem csak az egy predika-
tio hallás. Ez oly igaz, hogy az Mor-
gók sem ragadhatták: Hanem engem
Phariseus csemetéjének neveznek, hogy
efféléket várok ő állók.

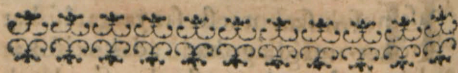
Végezetre, hamissan írják az Mor- *Morgók*
gók, hogy noha én egy felől azt vitatom *fol. 117.*
† hogy az régiek írásiból kel az régi *† Kalauz*
dolgokról szóllanunk; de más felől, az *fol. 588.*
régiek írását meg verem, kik bizonyfá-
got térsnek, hogy az nyolczadik Janos
Papa, cseces faros aszony vólt. Mert *† Kalauz*
én ez dologbannis † azoknak mondot- *fol. 635.*
tam hogy kel hinnunk, kik akkor élte-
nek, midőn ennek az Aszony Pápának
lenni kellett volna, és nem azoknak. á

H

kik

kik kétfélszáz efsztrendővel utóiban írta-
nak.

Ezekből, akárki meg tapasztalhattya,
hogy az Morgók dörgölődése, csak me-
rő hiúság, czigányfág, hamisság: Es az
Kalauzt egy punétban meg nem érhetik
akár mint iparkodgyanakis.

HARMADIK RESZE.

AZ IRASOKAT MEG
nem hamissította az
Kalauz.

HA tudós efszes eberrel volna dol-
gom, leg kisebb szavatis fonchan
vetnem: De mivelhogy oly furják fe-
jű efszefendikre akadtam, kik csak mo-
rogni, szitkozódni kérkedni, hazudni
tudnak, nem illik, hogy minden szit-
kokkal mocikolódgyam, káris volna
űdöt, és pappirossat vesztegetny az pai-
kostrefáknek, és tragárlágoknak sze-
métre vető rúttságok szapulakára. Azért
hivok

hivolkodó szó-szaporítást az Morgók-
nak el hagyván, az dolognak velejéhez
és bélihez szóllok.

§. I. Szent Agostont meg nem hamisította az Kalauz.

HAmislan írják az Morgók, hogy *Morgók*
igazságra vezérő Kalauznak ne- *fol. 118.*
vezvén könyvem, ezzel az szent Bibli-
ának czimerét le téptem, szaggattam.
Mert szinte mint mikor valamely kö-
nyvet, *Institutiones Christianas, Cor-
pus Doctrinae Christianae* vagy egyéb
hasonlóképpen neveznek, ezzel az Bib-
liának méltósága meg nem sértetik, mi-
velhogy sokkal külömben és méltósá-
gosban illenek ezek az Titulusok az
szent iráshoz, hogy sem az emberi mun-
kákhoz: Ugy itt is, az igazságra vezér-
lés, sokkal külömb, és bőszültebb
formán illik az szent iráshoz hogy sem
az egyéb irásokhoz; noha, az ő mód-
gyok, és rendek szerént, ezek is vezerehet-
nek az igazságra.

Hamislag az is, hogy az szent Bibliát *Morgók*
gyalázom, és káromlom, midőn azt *fol. 118.*

Hí-

rom,

Kalauz
fol. 460.

írom, hogy az szent írás nyilván minden szükséges dolgokat ki nem fejez, noha az Anyaszentegyház, és Traditiók méltóságának közbe vetése által, jó követőkezéssel ki hozathatnak mindennek belőle. Ebben semmi káromlás, semmi gyalázattya nincs az szent írásnak. És hogy egyéb fokdolgokról ne szóllyak, ha te oly szemes vagy, mutasd meg az szétírásban. Micsoda és hány az Sacramentum? és nevezet szerént, hogy az Keresztiség Sacramentum legyen?

Morgók
fol. 121.

Hamisság azis, az mit egynéhányszor említnek az Morgók, hogy az Kalauzban, Fol: 181. Szent Agostonnal lib. 18. de Civitate Dei, capite 23. azt akarom bizonyítani, hogy az Őrdög latorkodása által, meg lehet az nemzés: Es Szent Agostonra fogom, hogy meg lehet az Őrdögtől az emberi teremészetnek alkotása. Ez mīd merő hiúság: Mert csak színtén azt bizonyítottam Sz: Agoston írásából, hogy az Őrdög latorkodhatik némely elvetett állatokkal. Az nemzésről és alkotásról, ot Sz: Agoston sem emlekezik, én sem állattam ennek erősítésére Sz: Agostont, mint még láthattya, a ki az Kalauzban tekint. Azért szemtelenül írják az Morgók + hogy az előt Őrdögi fayzásnak, és csinalmának

Kalauz
fol. 181.
+ Morgók
fol. 124.

nak mondtam, az mit annak utánna
 Afzony emberekkel való latorkodás-
 nak neveztem.

Egynéhányszor meg nyitot hamisság *Morgók*
 azis, hogy Sz: Agoston csak egyebek hir *fol: 124.*
 hordozásának, és *opinioinak* írja hogy *128.*
 az ördög némely el vetet Afzony állatok-
 kal latorkodik. Mert Sz: Agoston azt
 írja, hogy oly emberek résznek erről bi-
 zonytágot, kiknek igaz mondasárút
 nem kel ketelkedny. Sőt szemptelen-
 segnék írja, ha ki ezt tagadnája.

Hallyad az ő saját mondását. *Appa- August.*
ruisse Angelos in talibus corporibus, 15. de Ci-
ut non solum videri, verum etiam vit. c 23.
tangi possent, scriptura testatur. Et
quoniam creberrima fama est, multi-
que se expertos, vel ab eis qui exper-
ti essent, de quorum fide DVBITAN-
dy m Non Est, audivisse confirmant.
Sylvanos, Panes, & Faunos, quos vul-
gò Incubos vocant, improbos sapè ex-
titisse mulieribus, & earum appetif-
se, ac peregisse concubitum, & quosdam
Demonas, quos Dufios Galli nancu-
pant, hanc assidue immunditiam &

tentare, & efficere, plures stalesq; as-
severant, ut hoc negare I M P U D E N-
T I Æ videatur. Non hic aliquid au-
deo temerè definire, utrum aliqui
Spiritus Elemento aereo corporati,
possint etiam hanc pati libidinem, ut
quomodo possint, sentientibus foemi-
nis misceantur. Szent Agoston ot az
 helyen hármad mond: Elsőt azt, hogy
 noha az szent írás az Angyalokat spiri-
 tusoknak, lelkeknek nevezi, de azért
 bizonyos, hogy látható és tapasztható
 testben, sokszor meg jelentek. Máso-
 dikat azt, hogy annyin, és oly szava hi-
 hetők próbálták, hogy az gonosz An-
 gyokkal latorkodot az ördög, hogy ezt
 szemtelenség tagadásal mēteny. Há-
 madikat azt, hogy így lévén mind az
 két dolog, nem mér bizonyost mon-
 dani, ha vannaké oly Lelkek, melly-
 eknak az levegő égbéli testek lévén, faly-
 talankodnak: és ez mikeppen történhe-
 sek. Azert az szent Agoston tanítása
 szerént, bizonyos, hogy az gonosz An-
 gyalok látható testben meg jelenhet-
 nek: Azt sem tagadhatni szemtelenség
 nélkül, hogy efféle testben az gonosz
 személyekkel mocskolodnak, Hanem
 azt

azt nem meri vakmerőképpén el teke-
 let dolognak mondani Agoston, hogy
 ha ugyan magoknak vagyóné az Angya-
 loknak teste, és mint fertelmeskedgye-
 nek? Azt pedig Sz: Agoston soha ké-
 tesse nem tette, az mit az Morgók írnak, *Morgók*
 hogy ha az lelkek testben öltözhesse- *fol. 125.*
 neké? Mert az szent írásból fundamen-
 tomúl veti, hogy gyakorta látható, és
 tapasztalható testben meg jelentek az
 Angyalok, Hanem csak azt nem akarta
 vakmerőül el végezni, ha ugyan saját
 tulajdon testek legyené ezeknek? mint
 annak az Caputnak eleiből ki tetezik;
 Mert minek utánna azt mondotta völ-
 na, hogy az Soltárban az Angyalok Lel- *Psal. 103.*
 keknek neveztetnek: utánna veti,
ambiguum est, kétes, ha az ő testekről
 szollyoné azonfoltar, midőn őket ugy-
 an ottan, tűz lángjának mondgya.

Az után két bizonyítást hoz elő,
 mellyek az Angyalok testes voltokat je-
 lentik, tudni illik, hogy az szent írás ezek
 nek látható testben jelenését említi, és
 szava hihetőek próbálták az gonosz Afzo
 nyokkal latorkodásokat. Végre ugy
 fejezi be, hogy erről nem mér vakmerő-
 képpen szólni.

Azis merő szempontelenleg, hogy én meg

Morgók
fol. 128.
Csepregi
Mesforseg
fol. 55.

adván magamat azt irtam, hogy Sz. Agostonnál nincs írva, az mit én mondtam vala. Mert az Csepregi Mester-seg soha azt nem mondotta, hanem csak azt, hogy Agostonnak, nem őtődik, hanem tizen őtődik, könyvében vagyok írva, az mint nem régen fel jegyzém: noha az Nyomtatónak eseti miat, őtődik könyvre igazított az Kalaúz. Sz. Agostonban vagyok azért az mit irtam, de nem az őtődik könyben.

Morgók
fol. 121.

Hamisság azis, hogy az mit irtam volt Luther nemzéséről, azt nagy fen meg tagadtam: Mert valamit irtam, igazán irtam: és abban tagadást sem tettem. Az dolog azért abban vagyok, hogy én az régen történt, vagy távúly lőte dologkról, magā vélekedésből nem szoktam beszélleni: hanem azoknak szavát hozom elő, kik közelb lévén, tudhatták az dolognak mi voltát. Azért az Luther nemzéséről, magam vélekedésevel, semit nem bizonyítottam, hanem tizen egy fő tudos embereket neveztem, kik írásokban hatták, hogy Luther ördögi latorkodással nemzeret.

Ezt irtam: ezt soha meg sem tagadom; Magam itilletiről, egy szóval sem emlekeztem. Annakokáért méltan hazugnak neveztem á ki én róllam azt írta

írta hogy ezt az gyalázatos nemzést en fogta Lutherre. Mert szinte mint az Cáp-
talanra, vagy király emberre nem ken-
heted, hogy ők mondnak valakit gyil-
kosnak, noha az ő gyilkosságáról szőlő
tanúkat előszámlállyák azonképpen
én reám sem foghatni az miről csak egy-
ebek tanúbizonyosságát említettem. Ne-
mis alítottam szükségessé az én sen-
tenciámat ez dologban, hanem az olva-
sónak írtatni hattam, hogy az Tanúk
méltóságából, sokaságából, egyezéseiből
az ő mondásoknak feljegyzet jelenfégi-
ből megfontolván az dologot, és avagy
ugyan bizonyosnak ismervén Luther-
nek őrdőgi eredetét, avagy erős gyanu-
ságban esvén felőlle, még gondollya,
mely rávúly kellyen effele embernek
dögletelességét kerülny.

Mert ő bolondságok pedig, az minémű
bizonyosságok erejével viaskodnak az
Morgók, hogy Luthert őrdög fayzása-
nak ne hagyják. Mert ha szinte őrdö-
gi latorfághol származottis, vallyon mi-
ért nē lehetet ideig Papista? vagy hōnan
következik hogy ha egy Papista ember
ördög fayzása vōlt, az több Papistákis ol-
lyanok legyenek? Mivel bizonyítottak
az Morgók hogy a ki őrdög csinálmán-

*Morgók
fol: 127.*

H s

nya

nya, az mindenkor helyt ad az űrdög
incselkedésének: Ha csak ilyen gazság-
gal mentitek Mesterteket, inkább meg-
gyalázzátok, és az magatok balgarag-
ságátis jelentitek.

§ II. Esztelenül bizonyították az Morgók ujonnan, hogy az Kalaúz hamissan emli- ti az írásokat.

ELakarják hitetni az Morgók, ho-
gy meg vesztegetet írásokkal ha-
dakoznak ellenük, Azért azzal vádol-
nak, hogy el lopok az írásokban, mel-
lyeket elő állatok, és az hova igazítottok
sokszor or semmit abban nem találunk
mit említek. Ezeket három példával
erősítik. De minek előtte ezekre meg-
felelve, jó lelki ismérettel tudomány-
tészek, hogy az Kalaúzban, senkit az régi
Doctorok közül bizonyítván nem ál-
lattam, kinek az dologhoz tartozó ru-
laidon szavait, magi nem olvastam vol-
na: Noha azért meg történhetet, vagy
magam kezénél, vagy az Nyomtatónak
esetiből hogy az könyvek, vagy Capu-
tok számában változtatás történt de
vették

vétek nem eset szánt szándékból: sem
abból, hogy az mit mondok, abban az
authorban nem találhatnák. De Lászluk
mit beszélnek az Morgók.

Hamisság és kimondhatatlan nagy *Morgók*
látorság, az mit reám fognak, tudni il- *fol. 129.*
lik, hogy az Szent Pál szavaiból 2. Thef.
2. v. 3. ki loptá volna amaz szót, *discessio*.
Mert nyilván, és világossan az Szent Pál
szavai között az tis fel jegyzettem azon
foliuson, mellyet az * *Morgók* nevez- *† Kalaúz*
nek. Ugy vagy on hogy annak utánna *fol. 663.*
elő hoztam, a mit ugyan ott v. 8. & 9.
monda Szent Pál. *donec de medio fiat*
et tunc reuelabitur ille iniquus. &c.
és azok az szók közzé *discessiot* nem ve-
rettem, mert Szent Pál sem írta oda. Ez
azert az példa, semmit nem bizonyít e-
gyebet, hanem hogy esztelenül turkál-
nak az *Morgók* az én írásomban.

Az sem igaz, hogy az Kalaúz magátul *Morgók*
írta, hogy minnyájan az régi Doctörök, *fol. 130.*
az Romai birodalomnak romlásár magya-
rázzák az Antichristus el jövelele előtt
való szakadáson. Mert ezt az * Kalaúz Sz:
Hieronymus nevével mondgya, kinék *fol. 366.*
tulaydon szavait előis hozza.

*Kalauz
fol. 226.*

*Rufini
versione
lib. 6. cap.
34.*

Hamisslag azis, hogy Eusebius irását meg tépem, lopom, midőn az Novatus Historiáját elő hozom: Mert jóllehet az számoknak transpositiojával, (mely az Nyomtatásban sokszor meg esik) az Eusebius hatodik könyvének 34. részéiére, 43. mat tet az Nyomtató: de az bizonyos, hogy az mit fel jegyzettem Eusebiusból, ő mondása. Az szókpediglen, mellyekről panaszolkodtok, hogy ki hattam (*si modo talem hominem Baptismum accepisse dicendum sit*) az Rufinus fordításában nincsenek. Nemis volt okom, mellyért szant-szandékkal ezeket ki hattam volna, holot az Bértálásnak erőssítésére, elégleges, az mit ilyen szókkal írta Eusebius *Nec reliqua in eo, quae Baptismum subsequi solent, splenniter adimpleta, nec signaculo Chrismatis consecratus.*

Bezzeg ha én efféle számokban eset fogyarkozásit az Morgók irásának fel akarnám jegyezni, alkalmas laistromot írhatnak. De mi haszna? Az ti irástoknak csak az 31. levelében lásd mely nagy vétkek vannak. Elő hazzátok Szent pált 1. Thessa. 4. v. 4. Rom. 4. 20. maga egyk

egyik helyen fines abban semmi, az mi-
ket emlegettek. Masue † az Kalauznak
184. 585. levelére irjátok, az mit 604.
605. leu:elben találtok. Százar, és többet
effélet mutathatok ir vástokban.

† *Morgók*
fol. 201.

Morgók
fol. 131.

* *Kalauz*
fol. 266.

† *Editio-*
ne Chri-
stophorson
Collonia

An: 1570.

* *Morgók*
fol. 132.

Kalauz.
fol: 319.

Hamisság azis, hogy Socratest nem
jól emlitem, midőn Novatusról írom,
hogy az bűnöknek Papok által való ol-
dozását tagadta. Mert szórul szóra So-
crates szavai azok, mellyeket az * Kalauz-
ban fel jegyzettem. Es ebben az Socra-
tes editoiában mely most előttem va-
gyon † libri. 1. cap. 7. libri. 4. cap. 23.
találtak az mit írtam Novatusról:

* Hamisság azis hogy az Luther, es Lu-
theristák írásit meg moskollya az Ka-
lauz. Látták magokis az Morgók ennek
keptelenségét, azért csak egy példár sem
találának, mellyel meg erőssitenéjék
ezt, hanem saynállják, hogy Cochleus,
Alanus, Prateolus, Emserus után azt ír-
tam, hogy Luther egy disputálásban nyil-
ván ki fakasztotta, hogy az ő dólga nem
Istenert kezdetet, s Istenert sem végez-
tetik.

De vagy bányák az Mor-
gók, vagy nem, többet kel hinny azok-
nak, az kik ezt hallották, hogy sem az
Morgóknak.

Hamisság azis, hogy az Carthágóbé-
li har-

Morgók
fol. 136.

† *pro* 47.
positū 14.
* *repositū*
Can. 47.

Morgók
fol. 138.

li harmadik gyölekőzettel hamissan bizonyítom az szent irás könyveinek la-
istromat. Mert bizonyos, hogy ez az
Concilium oly rendel, és annyi számban
hozza elő az szent irás könyveit, mint
mi időnkben az Tridentomi Concilium.
Ugy vagyon, hogy az Kalauzban, Fol.
290. Ennek az Conciliumnak Canon 2
számában † vétek eset, de ezt az vétket
helyére vittem ugyan azon * Kalauzban
Fol, 809. és mivel hogy ezt az Morgókis
eszekben vették, azt is meg érthették, ho-
gy történetből eset egyik helyen vé-
tek az számban.

Az is merő balgatagság, hogy Eusebi-
ust az szent könyvek Laistromárul nem
igazán említem, lib. 6. cap. 25. mert
24. caputot kellett volna neveznem.
Laczik bizony hogy űres az agyarak.
Az Eusebius könyveit sokan fordítot-
ták Görögből Deákra; kik nem egy-
ként osztották Caputokra. Az Chris-
tophorosus fordításában tizenkilen-
czedik caputban, Az Rufinuséban tizen-
nyolczadikban. Az Musculuséban, mel-
lyet 1549. eszten előben nyomtattak Basi-
leaban, huszon ötödik caputban vagyó.
Azert

Azért csak szempelenlég az Morgók
patvarkodása.

Azis merő hamisság az mit az kő-
nyu széliben írnak, az Morgók, hogy Eu-
sebiust hamissan citálom az Kalaúzba.
Fol. 572. Mert az mely szavait Eusebi-
usnak ot fel jegyzettem, mind az Ruffi-
nus, mind az Musculus fordításában *lib.*

3. c. 24. találtatik, az az szinte ot á hol
az Kalaúz írja: noha az Christophorfo-
nus fordításában, *lib. 3. c. 18. ba* vagy-

on. De az dühösség, úgy meg vakított-
ta az Morgókat, hogy azt sem látták á
mi orrokban ütközik; Aztis lelki ismé-

retek ellen hamissan írjak az Morgók
hogy Eusebius az Dochitákról nem
emlekezik ahol az Kalaúz fel jegy-

zette. Mert előttem vagyon Eusebi-
usnak mind az Ruffinus, mind pe-

nig az Christophorsonus fordítása, mind
az kétfőben szinten ugyan azon helyen,

mellyet az Kalaúz említet, nevezi Eu-
sebius az Dochitákat, az az vélekedő

Eretnekeket, és azoknak eredetét meg
írja: Az Musculus fordítása szerént,
lib. 6. c. 12. találom azon dolgot. Ab-

ban pedig nem igazat mondnak az Mor-
gók, hogy én az Kalaúzban két caputot
em-

*Morgók
fol. 138.*

*Morgók
fol. 138.*

*Kalaúz
fol. 327.*

322.

*Euse. lib:
6. cap. 10.*

említettem volna, mellyekben Eusebius szól az Dochtákról, tudnillik 10. & 12.

† *Kalauz* fol. 317. 322. Mert én csak egy helyt jegyeztem fel, ugymint Eusebius hatodik könyvének tizedik részét: de minthogy külömböző nyomtatások vannak, az mint halálád, mellé vetettem, hogy a mi eggyik nyomásban tizedik részében van, az másokban tizenkettődikben találtatik. De ezek az purdi czigán Morgók, sem az irásokhoz nem értnek.

Morgók fol: 139. Az sem igaz, hogy Eusebius lib. 13. c. 7. *De Preparat. Evang.* csak nagy távúly emlekezik az szentek böcsfilletről, aztis az Plato velekedése szerént. Mert Eusebius azon az helyen szóról szóra ezt írja: † Mi úgy mond, minden nap ezt cselekekszük. Az igaz aítatóságnak vitézt, mint Isten barátit tiszteljük, az ő koporsójokhoz járulunk; nekik fogadásokat téstünk; kiknek Isten előtt értünk esedezéssel nem kevesse segítettünk. Ezek az Eusebius szavai, mellyekben am itild meg, ha csak távúly emlezké az szentek böcsfilletről. Ugy vagy on, ez után írja Eusebius, hogy Plato valami hasonlót tanított ehhez; De ebből ugymond, meg is mér.

† *Vide*
Kalauz
fol. 791.

mértetik, hogy Plato az Sidok tanításá-
ból hasonlót irt sokat az mi vallásunk-
hoz. Mert az mint ezen Eusebius 1. 7. c. 7
írja, az Görögök az Isten népétől loptak
sok igazságot, noha, annakutánna, po-
lyvátis elegyítettek némeltyekhez. Az-
ért egybe vetettem † Eusebius írásának † *Kalauz*
két helyét, mellyekből, nem csak az szē- *fol. 359.*
tek Invocationiarúl való keresztyeni *79.*
szokás meg ismértetik, de az is ki tet-
szik, hogy nem kel mindgyárt kárhoz-
tatni valamely szokást, mihent ennek
hasonlatosságát talállyák az pogányok
írásában.

Azt is nagy szemptelenséggel vitat- *Morgók*
tyák az Morgók, hogy hamissan bizo- *fol. 140.*
nyitok Socrates második könyvének ne-
gyvenedik, es negyven harmadik része-
ből. Es azt mongyák, hogy az Socra-
tes második könyvének harminczhét
caputtyánál több nincsen. En pedig
azt mondó, hogy noha az Christophor-
sonus fordítása szerént, az Socrates má-
sodik könyve csak harminczhét capu-
tra osztatot, de az Musculus fordításá-
ban negyvenhat caput vagyon az Socra-
tes második könyvében. Es valamint *Kalauz*
az Kalauzban fel jegyzettem, szinte úgy, *fol. 143.*
az Nicæabéli vallásnak † állatafára
lib:

• *Kalauz*
Fol: 262.

Parturi-
unt mon-
tes, nasce-
tur ridi-
culus mi-

Morgók
fol. 241.

lib. 2. cap. 40. azt mongyak az Seleuci-
 ai Sinodusban, hogy az szent Atyák
 nyomdokiból holtig ki nem lépnek.
 Azonkeppen * *lib. 2. cap. 43.* az Gan-
 grensis, és Cæsariensis gyölekőzetben,
 azért mondatik kárhoztatni Eustatius,
 mert az szokot bőytöket el hagyván, va-
 sárnapot szabta Bőyti napnak. Az Chris-
 tophorsonus fordítása szerent pedig, az
 első dolog, *cap. 32.* vagyon. Az Eu-
 statius kárhoztatása pedig *capite 33.*
 De ezek az vak paraszt, Soczek, csak ad-
 dig látnak míg az orrok ér, és az tudat-
 lanlág téfzi őket ily vakmerőkke.

Ezekből ki tetczik hogy ily nagy
 igyekezettel, csak egy példát sem talál-
 tatok az Kalaúzbán, az régyek írásinak
 meg vesztegetelére. Hiszem Istent, ho-
 gy ez után sem találtok. Mert jollehet
 magam is nihúlt, vettem eszemben, és
 felis jegyzettem, hogy az Nyomtatás
 közben, eset változtatás az számokban,
 mivelhogy senmi szorgalmatossággal
 ezt tellyességgel el nem tavoztathattá,
 de valamint élek, úgy tudom, hogy az
 mit elő hoztam, magam olvastam. Erőf-
 sen dicselkednek az Morgók hogy ők
 több effele tudatlanlágot jegyezhetnek
 írásokban: kiténis el hiszek. Mert
 valamint

valamint ezekben hazudtak, az mellyeket mint nyilvánban való esetek példait, ugyā válogatva czégéreztettek, szinte úgy többet, és nagyobbakatis hazudhatnak, kivel gyalázatot hoznak magok fejére, az Kalaúznak pedig nagy hitelt szerznek, holot ennyi vigyázással sem kaphatták ezt hamiságban, hanem, csak hazugúl költőt patvarokkal farkallottak.

§. III. Hamis értelemre nem csigázza az írásokat az Kalaúz.

BEkét hagyván az Morgók trágárságának, igyenessen az vádolásokról szóllok. Azért nem igaz, hogy én az Urunk szavát hamisán mocskolom, midőn *Joan. 10. n. 1.* az ajtón magyarázom azt az szabot útar mellyen az juhok gondviselésére szoktak az pasztorok jutni. Mert ebben semmi mocskolom nincs: Sőt miképpen az másúnnan bé hágas az Istentől rendeltetet mód kívül tiszt kívánást jegyzi, úgy az ajtón bé menés külömbet nem jegyezhet az Istentől szabot útnál, mellyen egyebek

*Morgók
fol. 143.*

*Kalaúz
fol. 112.*

Christus Urunk által, ő maga pedig Christus, maga hatalmával az juhoknak gondviselését fel vállalta. Annak okáért Cyprianus Martyr így ír ez do-
Cypr. ad logról *Qui non intrat per ostium fur*
Novat est. Qui isti sunt nisi desertores fidei,
Quod lap- & transgressores Ecclesie Dei, qui
si spes ve- contra Ordinationem Dei nituntur.
nia cap. 1. Annak okáért, * Christus Urunk az
 * *Barrad* ajtó, kinek az Anyaszentegyházba hagyat-
Tom: 3. tot hatalmával, az juhok gondviselésé-
lib 2. c. 5. sere választainak az Pásztorok. Az szent
in Evan- írásis ajtó, † mivelhogy abban adatik
gelia. előnkben, minémű hivatal kívántatik
 † *Salemon* az juhok gondviselésére. Ezeket az Mor-
Tom: 4. gók sem rugdhattyak, és mégis szent í-
Tract. 14. ás mooskoláit fognak reám. * Sőt a ki na-
 * *Morgók* gyob, azzal dicsekednek, hogy engem
fol: 143. abban meg értenek, az mit másút mon-
 dottam vala, tudni illik, hogy mi az
Kalaniz szent írás közzé semmit nem írunk, mi-
fol. 490. velhogy én az szentírás közzé taszítottam
 ezt az hamis magyarázatot. Maga én
 ezt az magyarázatot, né az Sz: Bibliába,
 az Isten szavai közzé irtam, hanem az Ka-
 lauzban: nemis úgy irtam ezt az magya-
 rázatot, mintha ezis az Bibliában volna.
 De ezek az oktalan Morgók csak mond-
 hassanak

hassanak koresomára való valamit, és ezzel pappirofsat tölthessenek, mind jó renden vagyon szénájok.

Aztis méltatlan hamissozzák az Morgók a mit az Kalaúz Sz: Peterről mondott, tudni illik, hogy senkinek ő ki-vülle nem oluassuk hogy az Menyország kulcsa adatot volna: noha az bűnnek ol-dozása az több Apostolokra is bizatot. Ha ebben hamisság vagyon, miért nem je-gyzettérek fel az Szent irás helyét, mely-ben olvastárok, hogy Urunk az Meny-ország kulcsát másnak adta:

Morgók

fol. 144.

Kalaúz

fol. 653.

Azis merő hiúság, hogy gyermeki gondolkodás, nem tudós emberhez il-lendő mondás legyen, hogy Urunk Sz: Péternek főbűnét azzalis jelenti, hogy magáért és Sz: Peterért fizetet adott. Ezt én, nem magam vélekedéseből, hanem Sz. Agoston szavaival írtam az Kalaúz-ban. Ha Sz: Agostont tudatlan gyermek-nek itélitek, ám meg lattyátok.

Morgók

fol. 146.

Kalaúz

fol. 654.

Hamisság azis, hogy az Sz: Cypria-nus szavait nem jól magyarázom, azok-ról az szűzekről mellyek szándékokkal, vagy *professio* nélkül való fogadással adták magokat az szűzességnek állap-atyára: Mert hogy az Cyprianus mon-dálát

Morgók

fol. 147.

Kalaúz

fol. 337.

† *Pameli*
in Episto.
 62. *Cypri.*

Kalauz

fol. 335.

Aluinci
ellen fol.

38.

Morgók

fol. 148.

Kalauz

fol. 407.

Kalauz

fol. 248.

dálat így kellyen érteni, vastagon meg bizonyította † *Pamelius*: én is rész szerint meg mutattam az *Kalauzban Sz. Agoston, Sz. Cyprianus, és egyéb szentek* izavaiból.

Hamisság azis, hogy én fogtam *Lutherre*, hogy ő az lelkeket elaluttya itilet napig, és az kárhozottak kinnyát sem hiszi itilet előtt. Mert tagadhatatlan, hogy azok az szók mellyeket *Lutherből* fel jegyeztem az *Kalauzban*, tulajdon saját *Luthernek*, úgy hogy az *Morgók* sem merik ezt kétségei tenni, mind ennyi szemptelenségekkelis; azok pedig nyilván ki fakasztyák hogy az lelkek, sem az földi, sem az mennyei dolgokban nem tudnak semmit: semmi gondolattyok, semmi ismértek nincsen: és az gonoszak lelke sem kinlódik pokolban itilet napig. Bezzeg ha *Luther* az testnek nyugodalmát álomnak mondaná, és csak ennek érzékenységtelen voltáról szólna, helyesen beszélné: de ő az lelkekről, és egy általlýába az halottakról szól. Ha pedig másut azt írja, hogy az lelkek az Istennel és az Angyalokkal szólnak: az nem csuda. Mert szokása *Luthernek* hogy szántalanszor maga szavait arczul pókdőltse, és szembe

még vitatása, mivelhogy az szédelgő lélektől viseltetvén, idestova tántorgot, egy nyomban nem járhatot.

Hamisság az is, hogy az Augustai Confessionnak, magával ellenkező mondási közöt, eggyet nem igazán említettem. De hogy az Morgók színt adgyanak hamisságoknak, mentegetik Confessiójokat. Azt mondgyák azért, hogy az ellenkezik önnön magával, á ki viszfá mondgya az előbbi szavát: Az Confessio pedig ezt nem miveli, midőn azt írja, hogy az Isten törvényét fogatkozás nélkül meg nem tarthatni, noha az-tis melléje veti, hogy az menyire tőlünk lehet, igyekezzünk, az Isten törvényének meg tartására.

It elsőben azt vegyük észünkben, hogy az Augustai Confessionnak sok ellenkező mondásit hozta elő az Kalaúz: az többit jngyen csak mentegetni sem merék az Morgók, hanem csak az hetedik akadoznak, és abbannis cserben maradnak. Mert jóllehet abban ellenkezés nincsen az mit az Morgók beszélnek, de abban temérdek ellenkezés vagy on az mit én az Augustai Confusióból elő hoztam vala. Egy felől azt hirdeti az Confessio, hogy lehetetlen az Isten

*Morgók
fol. 150.*

*Kalaúz
fol. 345.*

törvényének eleget tenni: Más felől lehetetlennek taníttya hogy az Isten törvényének ne engedgyen az kiből igaz Hit vagyon. Ez mind az kettő Augustai szó, mellyekben igaz értelem szerént, nyilván való ellenkezés találattik. Mert ebből következik, hogy a kiből igaz Hit vagyon, enged az Isten törvényének, az az, bé tellyesíti az Isten törvényét: Es ugyan azon ember, nem enged az Isten törvényének, mivelhogy lehetetlen hogy az Isten törvényének eleget tegyen. Ez bezzeg igyenes ellenkezés, de az Morgók ész nélkül szűköskölk, mellyet Istentől kérjenek, mert töltsefen észten nem tölttherék agyokban.

Morgók

fol: 151.

Kalauz

fol: 763.

† Kalauz

fol. 762.

Eccel. 7.

v. 21.

† Psal. 113

v. 168.

Hamisság azis, hogy ellenkezem magammal, egy felől azt irván, hogy az pusztá emberek között, Bódog aszonytól meg válva, senki nincs a ki bűn nélkül lőtt volna; más felől azt vitatván, † hogy találtatnak a kik bé töltik az Istennek parancsolattját. Ezekben azért, szinű te úgy nincsen semmi ellenkezés, mint az Szent irásnak amaz két mondásában, tudny illik * hogy nincs oly ember a ki nem vétkezik: és † hogy szent David megtartotta az Istennek parancsolatit. Az

Az dolog azért így vagyon. Nincs oly öreg ember (Urunkat és az ő szent Anyját ki választom) á ki, tellyes életébe valamikor nem botlott volna; de sokan vannak á kik életeknek sok részében, úgy meg tartották az Isten törvényét, hogy ez ellen, halálos vétekben nem estének.

Hamisság azis, hogy az Csepregi mesterfégnek első bizonyítága, oly rossz formában öntetet volna, mint az Mergók írjak: kit ez előtt világoson meg bizonyítotték.

*Mergók
fol: 152.*

*Supra
fol. 40.*

Végezetre, gyermeki balgatagság azis, hogy én az magam iráfitis meg marczongom: Mert az imádságos könyvben mellyet Gereczben nyomtattá,

*Mergók
fol. 153.*

azt írom, hogy Luther és Calvinus gyűlölik az szent Háromfágnak még csak nevéti: Az ő könyvet Pofonban nyomatván, csak azt írő, hogy gyűlölik az Izent Háromfágnak nevet, és ki hattam amaz szokat M E G, C S A K, I S. Hiszem igye fogyt embereknek kel azoknak lenni, kik ily aprólékon akadoznak, és ezt oly derék dolognak vélik, mintha ezért az tavalyi Pazmany, nem volna ez idei Pazmany. Oh gyermekség, oh bolondság: mely ilyen meg torlottatok az Mergók agyában; Igazán jrtam, és az

*Mergók
fol: 153.*

*Kalauz
fol: 386.*

Kalauzban megis bizonyítottam, hogy Luther és Calvinus az Szent Háromság nevet gyűlölik. Ezt az Morgók sem merik tagadni, csak azon törődnek, hogy amaz ízókat M E G, C S A K, is elhataltam, mellyek meg nem változtatják értelmét írásomnak.

Azért Istennek hálát adok, hogy az Morgók, írásomat meg turkálván, mind egybe szették valamit legalkolmatosb-nak ismérték az karomlásra. Mert aki eszében vészi, hogy az leg erősebb, és szinesb gyalazátok is csak pozdorják, és hazugságok, nyilván meg tapasztalhattya, hogy csak szemem szedet igazság vagyon az Kalauzban: melynek hahitelt akartak volna szerzeni az Morgók soha jobbat nem cselekedhettek volna, mint az mit műveltek, ily formán viaskodván ellene. Mert az bástyának erőssége is inkább meg ismérték az vitatásban, hogy sem az öreg tettelességben.

§. IV. Roszúl mentik az Morgók magok Irásinak hamisságát.

Vala-

V Alamt ez aránt beſzéllenek az Morgók csak ſzemetek és ſzemp-
telénſégek.

Bolondúl mentik amaz verſet, *Morgók*
Pafcere livor meus, rabido ſaturare ſol. 158.
furore, mintha nekikis ſzabad volna az
kát *elidalni* mint az régiek az ſ-ſee
elidáltak. Mert noha az ſ-rül példa és
regula vagyon az Grammaticaba, de en-
nek haſonlatofſágából, ſoha ſenki az
nem vátatta, hogy az több *conſonansoka-*
tis elidálljak. Nemis illik Cſepreghez
hogy ui Grammaticat cſinálhaſſon, ha-
nem ha eléb ſákban tollják és vizben
vetik Cſepregi mód ſzerént az régi
Grammaticat.

Nem igaz azis, hogy Eusebius *in Morgók*
Chronico, Anno 136. Theleſphoruſt ſol. 160.
mondgya az Negyven napi böit ſzer-
zőjének. Mert mikor ezt irom, előttem
vagyon az Eusebius Chronicájá, mel-
lyet Joſephus Scaliger ſzorgalmatoſon
ki nyomtata: abban az *editioban*, 129.
eſztendőben kezdetik Theloſphorus
Papának püſpöksége, végeſztetik 140.
eſztendőben, de az negyven napi, böit-
nek ſzerzeſerül, egy ſzó sem talállok.
ezeknek

BellarTö. ezeknek az esztendőknék forgásábā. Bel-
 3. *lib. 2.* larminus azt írja, hogy Eusebius nem va-
de bonis lónak, hanem ciák egyebekről beszél-
experibus let dolognak nevezi hogy Theles-
 6. 14. *Gret* phorus szerzette volna az Negyven na-
ser. Tom. pi bőytőt. Es hogy Thelesphorus előttis
 1. *Defens* izokot dolog volt az negyven napi bőy-
Bell. lib: tölés, azzal bizonyittva Bellarminus, mert
 4. *de ver-* Justinus Martyr, á ki Thelesphorus e-
bo Dei c. lőt élt, emlékezik az Negyven napi bőy-
 3. trűl. Hieronymus pedig, Leo és egye-
Vide Bel. bek, Apostoli *Tradiciónak* nevezik ezt
lar lib. 4. az bőytőt. Végezetre, bár ugyan The-
de Ponti lesphorus adót volna is írot törvenyt az
cap. 8. Negyven napi bőytrűl, ebből ki nem
Kalauz sülne, hogy ő volt ennek első kezdője,
fol. 618. mint az Kalauzban meg mutattam
Morgók Hamisság azis, hogy Carion Papista
fol. 161. historicus írta azt az Chronicat mely ő
 neve alat olvastatik: Mert azt az Chro-
 nicat Philippus Melanchton szerzette,
 mint Caspar Peucerus annak az Chro-
 nicának *præfatiojában* írja. Meg te-
 kintém eztis az Chronicat, de fel nem
 találám abbannis az mit az Morgók ír-
 nak. Jóllehet bár ott volnának is azok
 az szók mellyeket az Morgók elő hoz-
 nak, ugyan nem sülne ki belőlők hogy
 Theles

Thelephorus szerzette az Negyven napi böjtöt, Mert csak azt írja Carion, hogy *ferunt*, az hír hordozók beszél-lik azt.

Hogy pedig engemet magokról itél-ven az Morgók, azt alitryák hogy Hun-niusnak, vagy Chemniciusnak sze-mekben sem mernék nézni: Am előt-tők, mit írnak felöllem, de abban bi-zonyosok legyenek, hogy az igazság ol-talmában, nem szinte nyúl szűn vagy-ók és sem Hunniusnak, sem Chemnici-usnak tudományat soha nem irigylet-tem.

Hamisság az is hogy, Magyar Istvánt méltatlan pirongattam, mivelhogy az ötödik Alexánder Pápát írta szerzőjének hogy az áldozatban vizes borral élly-ünk. Mert, egy az, hogy bár helyén hagyjuk, hogy Sz: Péter után ötödik Pápa volt első Alexánder, de ugyan nem kellett, volna ötödik Alexandernek ne-vezni, hanem első Alexandernek és ötö-dik Papának, az mint egyebek szollanak *Alexander, quintus à Petro*. Más az, hogy ez az Alexander, nem volt szerzője az viz elegyítésnek, hanem azt írja De-cretomában, hogy ezt ő az regiektől vette

*Morgók
sol. 162.*

*Vide Ka-
lauz sol:
643.
Euseb. in
Chronico.
Alexand.
in Cöcilio
Romano.*

Epist: ad onhodoxos. Vide Pameliū vette. *Non enim debet, ut à Patribus accepimus, in calice Domini, aut Vinum solum, aut aqua sola offerri, sed utrumq; permixtum.*

Epist. 63. Cypria:

Hamisság és cigányfág azis, hogy én abban magammal ellenkezem, hogy Alexandert ötödik Romai Papának valom Magyar ellen: maga az Kalauzban hetedik Papának írom. Mert én az Kalauzban fel jegyzettem, hogy az szent Péter után következő Pápák rendiben, nagy külömbözés vagyon az régiek írásában: okát és fundamentomátis ennek meg magyarázám. Azért minthogy régi fő emberek Alexandert ötödik helyben állatták, abban én sem akartam akadózni Magyar ellen, noha az Kalauzban oly rendel állattam az Romai Pápákat, mellyet az régiek írásához alkotmatosbna alítottam.

Kalauz fol: 634.

Morgók fol: 164.

Az mit Alexanderről mondek, ugyan azont értesed Vespasiánusról. Mert ha Magyar azt írta volna, hogy Augustus után tizedik Császár volt Vespasiánus, helyén beírélet volna. De hogy tizedik Vespasianust émlit, szinte oly alkotmatoson szól, mintha az mi kegyelmes Urunkat, az Második Matyas királyt, negyven

negyven eggyedik Matyás királynak
irnája, mivelhogy az Magyar országi ki-
rályok rendiben, ennyi számot foglal.

Merő balgatagság, és tudatlanfág, *Morgók*
azis az mivel tamogattyák az Morgók, *fol. 166.*

hogy, vólt régenten egy Nyolczadik Ke. *167.*

lemen Pápa, külömb attúl á ki nem ré-
gen meg hala. Mert azt énis tudom hogy

1440. éltrendőben, az tizen harmadik

Benedek Pápa után, egy Kelemen aka-

rá magát Papává tenni, az ötödik Már-

ton ellen. De az, sem Pápa nem vólt,

sem az Pápák számában bé nem vétetet:

nem azért hogy Roma kívül lakot, mert

ha rend szerént választatot vólna, Ro-

ma kívüli Pápa lehetet vólna, hanem

azért, hogy meg akarta hágnyi az aklot,

melynek aítaján bé nem mehete.

Azis merő hamisság, hogy szent Pé- *Morgók*
ternek Romában lakásat meg nem bi- *fol. 167.*

zonyíthattuk. Mert azt szinte oly bi-

zonyoson meg mutathattuk, mint

szinte hogy Julius Császár Romában

vólt, holot oly fok fő bizonyos tanúk

vannak Sz: Péternek Romában lételeérül, *Kalauz.*

kiket hoszú laistromban irtam az Ka. *fol. 230.*

laúzbán.

Bolondfág azis, hogy magammal *Morgók*

szembe akarnak engé szökretni az Mor- *fol. 167.*

gók. *170.*

- † *Kalauz* gók, mivelhogy együtt azt írom † hogy
fol. 634. ha szinte valaha emberi csalatkozásból
 Afzony embert választottak volna is
 Pápaságra, ugyan nem lehetett volna az
 Afzony igaz Pápa. Másut pedig azt
 mondok * hogy az Rend szerént való
 * *Kalauz* hivatalhoz két dolog kívántatik, az
fol. 115. választás, és fel szenteles. Az több moc-
 kos tréfák között azt beszellik az Mor-
 gók, hogy az ferfiúságotis ezek mellé
 kellett volna vetnem. Kire azt mondom:
Kalauz hogy igenis ezek mellé vetettem. Mert
fol. 120. meg bizonyítottam az Kalauzban, hogy
 az Afzony ember nem lehet. Egyházi
 szolgál; sőt az régi szentek, eretnek
Kalauz számban írtak azokat, kik az Afzonyt
fol. 265. Pappá rendelték. Azt írtam azért, ho-
 gy az rend szerént való hivatalhoz, az
 választás és fel szenteles kívántatik: de
 hogy ennél egyéb semmi sem kívántat-
 nek az személynek alkolmatosságára,
 azt soha meg sem gondoltam. Azért
 1. *Tim. 2.* vagy bánnyak az Morgók, vagy nem,
 v. 12. de Sz. Pál alkolmatlannak nevezi az
 Afzonyt az Egyházi állapotra.
Morgók Goromba tudatlanság azis, az mivel
fol. 169. mentegetik az Morgók az Solnai Atten-
 * *Logi fol.* denséket, kik Ruffinus historiajának
 31. tizen

tizen hatodik könyvéből bizonyítanak. *Logi fol:*
 Ezt magok az Solnai Attendensek sem *29.*
 mentik külföldben, hanem az Nyemtra-
 tónak esetivel: nemis volt módgyok
 egyéb mentésben.

Az Morgók azt írják, hogy Caranza *Morgók*
 Ruffinusnak tizedik könyvét említi. De *fol. 169.*
 ez csak tudatlanság: Mert Ruffinus az
 Egyházi historiáról két könyvvel töb-
 bet nem írt, hanem az Eusebius kilencz
 könyvét Görögből deákka fordította, és
 az maga két könyvét is azok után hely-
 heztette, úgy hogy az Eusebius kilencz
 könyvéből, és az Ruffinus két könyvé-
 ből, az Ecclesiastica historianak tizen-
 egy könyv száma lenne, és az Ruffinus
 első könyve, az Egyházi historiának ti-
 zedik könyvének neveztetik. Annak
 okáért az Ruffinustól fordítottat Euse-
 bius kilencz könyvének ilyen titulussal
 vagyon. *Eusebij Ecclesiastica Histo-*
ria liber 9. Ruffino interprete, Az
 tizedik könyvnek pedig imillye: *Eccle-*
sastica Historia liber decimus Ruf-
sino authore. De efféle dologokat eszes
 ember szokot eszében venni, nem efféle
 Csépregi susnyák.

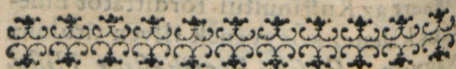
K

Látuán

Morgók
fol. 169.

Látván azért az Morgók, hogy semmit az én írásommon nem kaphatnak, az Bordélyokban, és az Pápák szemetére térnek. Enis ot hagyom őket.

Hanem az én kegyelmes Istenemhez fordítom szemeimet, és végheretlen hála-
lát adok ő szent felségének, hogy az én csekély és tudatlan elmémet úgy igaz-
gatta az ő tudományának oltalmazásá-
ban, és az hamis vélekedések rontásá-
ban, hogy az én ellenségim, sok mun-
kával sem találhattak ebben fogyatko-
zást, hanem, csak azon cselecsapó hazug-
ságokkal viaskodhatnak ellenem.
*Benedictus Dominus Deus meus, qui
docet manus meas ad praelium, & di-
gitos meos ad bellum.*

NEGYEDIK RESZE.

VESZEDELMESE TA-

nitások nincsenek az

Kalaúzbán:

HA az kőnyu írásához észelség, és
Hokosság nem kívántatnék, hanem
csak

csak széleség és tragárság, keresve kelle-
ne Kőszegen keresni egy gömböczt a
ki könyveket írkalna. De mivelhogy
csézés és nem potroh szükseges az irá-
hoz, igen meg gyalazták az Lutherféget,
valakik engedelmeből történt, hogy
egy rossz Socera bizatnék ennek oltal-
mazása. Mert ha ugyan jó így volna
sem kellene ilyen gaz emberre támasz-
tani az közönséges *causat*. Az Prediká-
toroknak sincs nagy tisztességére, hogy
Hitek oltalmát, az iskola porban kere-
fik. De ezt ám ők lássák. En az mint
eddig meg mutattam az Morgók csé-
fordultságát, ez után is az jó Istennek se-
gitsegével azon lések, hogy mindenek
meg ismeriék, mely nagy szégyent val-
lot az Morgók igye, ezzel az ő gaz irá-
sokkal.

§. I. Az Christus személyéről
veszedelmes dologot nem
tanít az Kalaúz.

Csuda nagy triumfussal dicseked-
nek az Morgók, hogy kudarcot
vallatnak az Kalaúzzal, jóvendőreis fe-
nyeget.

Morgók
fol. 170.

nyegerődnek, hogy perűszöktető tormat rőrnek orfom alá: maga bizony szinte mint eddig szégyent vallottak, ez utánnis minden írásokban csak gyalázatot nyernek.

*Kalauz.
fol: 707.*

Hogy azért az dologhoz hőzelb járullyunk, jusson eszünkben az mit mondek az Kalauzban, hogy hinnünk kell az Christus személyéről.

Azt hiszük azért és vallyuk, hogy egyedül az Fiú Isten, az Szent Háromságnak második személye vette magára az emberi természetet, nem az Atya, sem az Sz: Lélek. Kiből nyilván ki tetszik, hogy az emberi természet közbe vetés nélkül csak azzal eggyesült, az mi tulaydona az Fiúnak, tudni illik, az személy szerént való tulaidonsággal. Ez pedig az eggyesülés úgy let, hogy az Fiúnak személye, az emberi természetet is széélyezné, és így az két természetben egy személy lenne.

Mivelhogy pedig az Fiú Istennek személy szerént való tulaydonsága az Isteni természetű, el válhatatlan, innen vadtat: c. 6. gyon hogy nem csak Sz. Agoston, de az több Atyák is azt írják, hogy az Isteni természet meg testesült, az Fiú Istennek személyebe, és tulaidóságába, aza az 3. p. d. 1. q. *non per se & primario, sed ratione Personae*
3. p. 1.

sona, & secundario; quod enim natura Divina per se convenit, commune est omnibus personis. Ebből az jó ki, hogy az Isteni személlyel egyyűt, az Isteni természetnek tulajdonfági közöltettek az emberi természettel: és az mint Sz: Pál mondgya, Christusban test szerént lakozik az Isteniségnek minden tel- *Coloss. 2.* lyessége. Annak okáért nem csak minden hatalom néki adatot, az Egen és az földön, de az Istennek minden méltósága az emberi természettel közöltetett, nem úgy, hogy az Istennek Halhatatlansága, Láthatatlansága, Eorökké valósága, az Emberi természetet Halhatatlanná, lélekké, és Eorökké valóvá tegye, hanem, hogy az menyire ezek az Isteni méltóságos Attributumok eggyeznek az Fiúnak személ szerént való tulajdonfágával, egy személyt szerezzenek az emberi természettel.

Ebből az két természetnek személyben való eggyesülésétől következik, né csak hogy ugyan azon Christus, mind igaz Isten, és mind igaz ember: de annak fölőtte, hogy azon egy személyről, mind az Isteni, és mind az emberi természetnek tulajdonfági igazán mondhatnak. Azért Christus Urunkról

azt mondhattuk, hogy Halandó és hal-
hatatlan: hogy Eoróktól fogva való, és
ezer hát száz eszendeje mióta születet:
Vide Va- hogy Látható, és Láthatatlan: hogy
lencia: 3. Testes és lélek: hogy † Teremptő, és
p. dis. 1. q. teremtet állat: hogy kissé az Aryá-
16. p. 2. nal, és egyenlő az Atyával: hogy Min-
denít vagyon, és ott nem volt mikor Lá-
zar meg holt: Oka mind ezeknek csak

Kalauz
fol. 711.

D. Thom.
3. p. quest.
16. art. 5.
valentia
ibi.

az, mert az miben eggyesül az két ter-
mészet, abban az ő tulajdonfágokis egy-
be foglaltator: Annak okáért szóvalis
abban egymásról mondathatnak. Az
Isteni és emberi természet pedig, nem
eggyesült természetben, hanem csak
személyben: Tehát az egy személyben
igazán mondatnak egy másról az két
természetnek tulajdonfági. Efféle szól-
lásnak pedig, valami hasonlatosságot
akarván adni az Kalauzban, hoztam azt
elő, hogy midőn azon egy ember külö-
böző tudományokkal fel ekesítettet,
szoktuk mondani, hogy ez az Orvos jó
szabo, de nem mondhattuk hogy az or-
vosság Szabóság, *Quia nomina in Con-*
creto, significant id quod habet for-
mam, per tale nomen significatum,
hoc est suppositum.

Azért az Catholicusok, két szélhá-
mos

mos tévelygést el kerülven, az igaz úton
középen járnak. Eggyk tévelygés Nes-
toriusé, ki az mi Urunkban, eggyk ter-
mészetnek tulajdonfágit, semmikép-
pen nem akarta hogy az másik termé-
szethez férienek, mivelhogy Christus-
ban, az két természethez való képest, két
személyt vallot. Második tévelygés
Eutychesévól, ki mivelhogy Urunknak
egy személyéhez képest, egy természe-
tetis vallot ő benne, az Isteni és emberi
tulajdonfágokat, azon egy természet-
hez ferkesztette. De az Anyaszentegy-
ház, egy személyt, és két természetet his-
zen Christusba: az eggyk természetnek
tulajdonfágit, igenis az másikhoz ille-
dőnek vallyá, annyból, menyiből azon
egy személyhez illenek. Annak oká-
ért, igazán mondgyuk, hogy az Isten szü-
letet, az Isten meg hólt *et e.* mivelho-
gy az Isteni személy, eggyk természeti
szerént születet és az keresztfán meg
hólt. Ezt Sz: Pál ő maga, ezen formán
magyarázza: mert mindön az Christus
születéséről szól, hozzá veti amaz ígét,
Test szerent. *Natus est Christus se-*
cundum carnem. mikor halálárul em-
lekezik, melléje veti, hogy rest szerént
szenvedet. *Crucifixus est ex infirmi-*
K 4 *tate.*

Hyposta-
sis est ali-
quid ad
naturam
spectans:
ideò quod
ad Hypo-
tasim spec-
tat, ad na-
ram per-
tinet,
Rom. 9.
I. Cor. 13.

Conci. Ep-
hes, in A-
nehemat.
ean: 18.

rate. Az Ephesinum Conciliomis ezen
nyomon tanít Nestorius ellen. *Qui*
ante secula omnia est natus ex patre,
etiam ex muliere carnaliter procre-
atus est, ex tempore. Non quia Divi-
na ipsius natura, de sacra Virgine
sumpserit exordium, est enim ineptū,
& stultum hoc dicere: sed quia natu-
ram sibi copulavit humanam, & pro-
cessit ex muliere. Sic illum dicimus
passū esse, non quia in sua natura pas-
sus sit aut plagas, aut Clavorum trans-
fixionem; sed quia corpus illud, quod
ipsius factum est, hoc sustinnit. Item
simili modo mortem ipsius intelligen-
mus, quia corpus ipsius proprium, pro
omnibus mortem gustavit, non quod
ipse mortem esset expertus, quantum
ad ipsius naturam pertinet.

Vide Ka-
laúz fol.
707.

Ezt vallotta eleitül fogva az keresz-
tyénség az Urunk személyérül. Vion-
tan az Lutherista Ubiquisták, hogy az
Urunk testének az vacsorában jelen lé-
szelleni, hogy az Isteni személlyel va-
ló

ló egyesülés által, úgy öltözött Isteni tulajdonságokban az emberi természet, hogy Christus Urunk, emberi természet szeréntis Mindenűt vagyon, és Mindenható. En ezt az ubiquitáktól álmódot Isteni tulajdonságokban öltözéset az emberiségnek, nem csak tagadtam az Kalaúzbán, de oly erős bizonylásokkal elis rontottam, mellyekre soha az Morgók meg nem felelhetnek. Es hogy az több bizonyságokról neszóllyak. Ha az meg-tesztelés által, úgy kellett az emberi természetnek Isteni tulajdonságokban öltözni, hogy ezek, 'nem csak azon egy személyről, hanem az emberi természetről is mondassanak; mivelhogy az Isteni tulajdonságok egymástól elválhatatlanok, miképpen egykben, szintén úgy az többibenn is felkel öltözni az emberi természetnek. Azért szinte mint Christust embersege szeréntis Mindenhatónak, Mindenűt levőnek mondod, azon képpen Halhatatlannak, kinszenvedhetetlennek, Eorókról fogva valónak, Láthatatlannak, Testerlennek kell mondanod. Mert ezek is szinte oly Isteni tulajdonságok mint az Mindenűt valóság. Ennek fölőtte valamely

*Kalausz.
fol.: 711.*

mely igazán mondgyuk, hogy, Ez az ember, Isten, Mindenható, Mindenütt való: szinte oly igazán mondgyuk hogy Ez az Isten meg holt, szenvedet. Tehát szinte mint ennek igazságára nem kívántatik hogy az Isteniség szenvedgyen, hanem igaz elég, ha az Isteni személy, meg holt az felvet emberi természet szerént: úgy az első mondanak igazságára sem kívántatik, hogy az emberi természet Mindenható, Mindenütt való legyen.

Ezeket fundamentomúl vetvén, térünk az Morgók irására.

*Morgók
fol. 172.*

*Kalauz
fol: 392.*

*Morgók
fol: 186.*

*Omnis
similitu-
do claudi
cat,*

Egyszer valaha szerencsére igazat mondnak az Morgókis, meg valván, hogy én, semmit azokban az Christus gyalazatiban nem tanítottam, mellyeket Calvinusból említettem az Kalauzban. Maga az Hafenreffer könyve eleibe függesztet *praefatioban* különbet rebefgetnek valá. Aztis meg vallyák hogy én az Kalaúzbán *Fol. 711.* nem töttem Christus Urunkat Bodnárhoz, Czifzárhoz, mint az említet *Praefatio* jelengette valashanem csak két mondan hasonlítottam (noha nagy különbséggel) egymáshoz.

Ha-

Hamissan íriák az Morgók, hogy én meg fosztom Christust Erősségétől, Bölcseségétől, Birodalmától. Hamisság azis, hogy tagadom az Isteni Mindenhatóságot Christusnak adatottnak lenni. Mert az Kalaúzban nyilván írtam, hogy minden Isteni tulajdonságok közöltettek az éberi természettel mert az Fiú személyének közbe vetése által, az emberi természettel egy személyt szerettek: noha az emberi természetet, szinte úgy nem teheték Mindenhatóvá, á mint hogy nem tettek láthatatlanná. Halhatatlanná, &c.

*Morgók
fol. 173.*

*Kalaúz
fol. 712.*

*Ad: 4.7II.
Ad. 1.*

Bizonyosság nélkül eyet hamisság azis, hogy ha az Christus emberi természetit Mindenhatónak nem vallyuk, meg nem váltattunk az ő baivivásával. Semmi színe nincsen ennek az következésnek: Mert az bőséges váltásra elég, hogy az igaz Isten és igaz ember személyének véghetetlen méltóságával, oly bőcsületeset adott szenvedésének. mellyel az bűnök adóságot fokképpē meg halladta.

*Morgók
fol. 173.*

Azis hamisság hogy az én tanításomból következik, hogy most sem tud mindent Christus. Mert Christus mindeneket tud. De az á kérdés, ha emberisége szerent, illeti őtet az *Omnisciētia*, miadenek tudása vagy pedig Istenisége szerent:

*Morgók
fol. 174.*

Hiúság.

Morgók
fol. 175.

Hiuság, és hamiság azis, hogy mi-
 dőn az Ember Christust, mindenható-
 nak mondom, de ezt nem emberlége sze-
 rént irom ő hozzá illeny, akkor az em-
 ber néven, nem akarom érteny az Fiutúl
 fel vet emberi természetet, hanem csak
 az ő személyét Isteni természetivel eg-
 gyűt. Az emberen egyebet én nem
 értek, és nemis érthetek, hanem *Habēs*
humanitatem Ember természetű sze-
 mélyt: és erről az ember természetű sze-
 mélyről vallom, hogy mindenható, de
 azt ezzel nem jelentem, hogy emberlé-
 ge szerént légyen mindenható. Mi-
 képpen ha azt mondom Christusról: Ez
 az ember halando és meg holt, Viszon-
 tág más felől azt mondom: Ez az em-
 ber halhatatlan Isten: mind az kettő
 igaz: de az halandóság csak emberi ter-
 méstet szerént illeri őtet: az halhatat-
 lanág csak Istenlége szerént. Az Mor-
 gók hasonlatossága pedig, merő mar-
 czonosság: Mert az ember néven, testből
 Lélekből épült természetű személyt ér-
 tünk: annakokáért á ki *figura* nélkül.
Ampliatio, vagy *Distractio* nélkül,
 embernek nevezi az meg holtat, ellen-
 közt beszél. De az mely személyben

két tellyes egész természet vagyon, bezeg arról az személyről, az különböző természetnek, különböző tulajdonfágátis mondhattuk.

Gazság, nem igazság azis, hogy én, *Morgók*
nem hiszem, hogy az Isten fia személye- *fol. 177.*
nek, minden hatalma, ereje, gazdagsága, az felvet emberi természettel közöltet, hanem ezt oly üressen hagyom mint az Morgókat.

Azis hasonló házugság, hogy én azt ragadom, hogy az Fiú Isten, az őtől felvet emberi természettel, tulajdon hatalmat közlött volna. Mert ezt annyira nem ragadom, hogy ti sem jégyezhetitek helyét, melyben ezt ragadtam volna. Sőt az Kalaúzbán, sokszor írtam, *Kalaúz*
hogy az emberj természetnek adatot az *fol. 710.*
Isteni személlyel, és természettel egyűt, *712.*
minden hatalom, és minden Isteni tulajdonfág: nem úgy, hogy ezek által az emberi természet örökké való, vagy halhatatlan lenne, hanem, hogy *per*
ea quatenus resunt idem cum verbo,
subsistat ezek az mennyre egyek az Fiúnak személyével, személyezzék az emberj természetet.

Hamisság azis, hogy én az Christus *Morgók*
ember- *fol. 177.*

emberféget, oly pusztának, és űresnek mondanám az Isteni mindenhatóságtól, mint én magamat. Mert az mint eléb meg magyarázám, és az Kalaúzbán nyilván tanítám, az Isten személynek egyessége, magával egyetében, az Christus emberi természetéhez foglalta az Isteni mindenhatóságot, az több Isteni tulajdonságokkal egyetemben: noha ezek az emberi természetet örökké valóvá, halhatatlanná nem tették.

*Morgók
fol. 177.*

Azis csak ugyan hazugság, hogy én két személyű Christust tanítok: Mert én csak egy személyű Christust hiszek, melyben két természet lévén, emberi természeti szerént halandó, és teremtet erővel tűndöklő: Isteni természete szerént, halhatatlan, és mindenható.

*Morgók
fol. 177.*

Azis merő bolondság, hogy az szent Háromság helyet, szent Negyességet kellene az én vanítasom szerént vallany. Mert erre az balgatagságra, soha én semmi okot nem adtam, hanem az Morgók szelessége gondolta, hogy én Két személyű állatok Christusbán, és ebből az magok álmából fatólnak Negyességet.

*Morgók
fol. 178.*

Eszrelenység azis: hogy merő sült eretnek séget tanítok, midőn azt irom, hogy az Fiú Istenhez, csak az felvett emberi

természet szerint illik az időben való születés. Mert ha ez Eretnekség, Sz: Pális kárhoztassák, ki az Urunk születését, test szerűt mőgya hogy lét ébertül. Az Ephesumbeli győlekőzetis azt monda: hogy sült bolondság azt hirdetni, hogy az Istenfégis születet, és szenvedet.

Az Morgók pedig, ez balgatagságot, nyilván tanítták. Mert egyűt, így írnak: Igazán mondgyuk, hogy az Fiú Isten, Mariátul születet, kint szenvedet, nem csak emberfégre nézve, hanem Isteni személynek tulajdonfága szerénis. Ismét: Mariának méhében fogantatot, és születet, egész személye szerént, nem csak emberfége szerént. Viszontag. Az Fiú Istennek személyével egyűt, az ő Istenfégeis születet Mariától. Mind ezek mellé azt vetik az Morgók, hogy az mit az születésről mondnak, azont kel értény az több dolgok felőlis, tudni illik az szenvedésről, halálról. Soha bizony az Pogány sem szólhatna ennél, gyálasarosban az Istenfégről. Mert az mely Istenfége meg halhat, és ujjonnan születet, nem igaz Istenfége az, mivel hogy nem csak az halál és ujjonnan kezdetes, de akár mely kicsin változásis, ellenkezik az Isteni természettel, mint

Morgók

fol. 178.

Fol. 178.

149.

Morgók

fol. 181.

Morgók

fol. 178.

*Kalauz
fol. 32.*

mint az szent írásból, és az emberi okokból meg mutattam az Kalauzban. Bizony, ha az Isteniség, Bodog Afzonytúl születet, nem csak hely szerént változást kellett szenvedny, de kerélenül Bodog Afzonytúl kellett az Istenseget venni, mivelhogy az ui születés annékiül nem lehet, hogy a ki születik attúl ne vegye természetit a kiül születik. Azonkeppen, ha az Isten segis meg holt az keresztén, harmad napig Istene nem vólte ez vilagnak. De efféle bolondságokat, csak hallani sem méltó. Tudom is bizonyval, hogy az Lutheristák magok sem jóvallyák ezt az Morgóknak halhatatlan nagy káromlását.

*Vide
Kalauz
fol. 367.*

*Morgók
fol. 178.*

Esztelen hamisság azis: hogy ha az Fiú Isten csak embersege szerént fogadtatott szűz Mariának méhében, követköznék, hogy Szűz Mariát, nem igazán mondanók Isten szülőiének. És az Proféták sem igazán mondták volna, hogy *Emanuel* velünk lakozó Isten születtetet mi nekünk. Ezek szemtelen bolondságok: Mert Bodog Afzony, Istent fogadott méhében, és Istent szülven, Isten Anyja lőt, mivelhogy azt az igaz Christust szülte, melynek Isteni személye szerént, igaz Isteni természete

vagyon.

vagyon. Jóllehet az Istenhez külömben nem illik a űdő szerént való születés hanem csak az fel vőrt emberi természet szerént. Micheásnál azt olvasuk, hogy a ki Betlehemből kijő az Izrael birodalmára, az őrrökké valóságának napjaitúl fogva vőlt; De azért azt senki nem vitatja, hogy embersege szerént őrröktől fogva lőtt volna Christus, hanem ezt az őrrökké valóságot, csak Istenségéhez képest tulajdoneittyák neki. Azonképpen tehát, ugyan az Betlehemben születet Istenrűl, igazán mondhatjuk, hogy Bodog Aszonytúl születet, de úgy hogy ezt az űdő szerént való születést, embersege szerént ércűk, Istenhez illeny.

Hazugfág azis: hogy én Sz: Agostonnal, azt nem akarom mondani, hogy az Istenség fel vette az emberi természetet. Mert jó értelemben, ezt az Catholicusok igenis javallyák, mint nem régen meg magyarázám.

Hazugfág azis: hogy az én tanitásom szerént, az Christusnak két természeti az egy izemélyben, nem közösök semmi tulajdonfágokban. Mert sőt azt mondtam sokszor az Kalaúzbán, és csak nem régen is, hogy az két természetnek,

L

minden

Micheás.

v. 2.

Morgók

fol. 182.

Morgók

fol. 182.

minden tulajdonfági közösők az egy személyben. De nem úgy közösők a mint ti álmodgyátok, tudni illik, hogy az Istenfég halandó lenne, és meg halna: az emberfég pedig halhatatlan vagy örökről fogva való lenne: hanem csak úgy, a mint immár sokszor meg magyaráztam.

*Kalauz
fol. 709.*

Szép dolog az mit ez aránt beszélnék az Morgók. Az írtam vala egyűt, hogy, Ha az meg testesülés által, úgy közöltetik az Istennek mindenhatósága, az mi Urunk emberfégével, hogy emberfége szeréntis Isteni mindenhatósága legyen. Tehát ezen nyomon az Christus emberfégével is közöltetik az örökkévalóság, Halhatatlanság, Részből-álatlanság, Testetlenség, Láthatatlanság: mivelhogy szinte úgy egyyeznek ezek az Isteny személlyel, mint az Mindenhatóság, és Mindenűt valóság: úgy is közöltetett az emberi természettel egyk, mint másik, tudni illik, az Igének személye által. Vagy ha külömben vagon, mutassák meg az Morgók, mint közölhetette az Ige az emberfeggel, egyk Isteni méltóságát, az több tulajdonfágok nélkül. Erre az Morgók azt felelik: hogy az fel vet emberi természet, nem

*Morgók
fol: 183.
185.*

nem örökre való: Azért ők, külömben ízólnak az Isteni örökkévalóságról, és az Istennek erejéről. Ez minden feleletek az nagy okos embereknek. De ha eszettek volna Morgók, nem az a kérdés, ha ti külömben szollotoké ezekről az tulajdonfágokról: hanem azt kellene megmondani, mi az oka, hogy egy-egy Isteni tulajdonfágot az emberi természetnek úgy tulajdonítottok, az mint nem meritek az több tulajdonfágokat néki adni? Es mi az oka, hogy noha az Isteni személlyel együtt, az ő tulajdonfágais Christusban vagyon, kit ezért, öröktől fogva valónak is mondhatunk: Mind azon által nem szűkség, hogy az ő embersege örökké valónak mondassék. Az Isteni mindenhatóságot pedig, és mindenütt léteit, az ő emberiségének kellyen tulajdonítany: Egy szóval, azt kérdem: mi az oka, hogy külömben szollotok egy-egy Isteni tulajdonfágról, hogy sem az másokról, noha az Isteni személlyel és természettel együtt, egyaránt az emberi természettel közöltenek: Ennek, semmi okát egyebet nem adhattátok tudatlanságnál, és éllel egyben álló tanításnál.

Azt is kérdettem vala, mi az oka,

L 2

hogy

Morgók
fol. 148.

hogy az Christus emberiségét Istennek nem mondgyák: Erre azt felelik, hogy ezt nem mongyák, mert erernekiség volna, és az két természetet egyben elegyitenéje. Amé nám ki ugrek az beretből hamiságtok? Ez tat az mit enis vitatok, hogy az ti tanítástok Eutiches csemetéje. Mert ezek bizonyos *consequentia*k. A ki mindenható, az Isten: Az Christus embersege mindenható: Tehát az Christus embersege Isten. Ismét. Teremptet állat, és nem Isten az a ki üdő szerént vjonan születik: Az Christus Istensege, üdő szerént, születetet Máriától az Morgók tanításá szerént, és azont kel érteny az több dolgok felőlis: Tehát az Christus Istensege, teremptet állat. Ezekben az Morgók semmit meg nem magyaráztak, és mégis erőssen pókik markokat, hogy jól meg feleltek mindenekre.

Morgók
fol. 186,
188.

Hamissan iriák az Morgók, hogy én Christus Csizsárhoz, Bodnárhoz nem hasonlítottam, hanem csak két mondást vetettem egymáshoz, de ezt oly igyekezettel cselekedtem, hogy az Christus embernek, csak anny hatalmas tulajdonicsak, mint az Csizsárnak, Bodnárnak. Meg nem tudom gondolni hono

honnén mentek végére az Morgók, hogy ezt én ilyen igekezettel írtam, hanem ha Istennek léven, nem csak külső cselekedetimet, hanem belső szándékimatis által látták. De bizony ezt én ilyen igekezettel nem említettem: Mert jól tudom, hogy az Christus mindenható, és hogy az, Istennek mindenhatósága. *omnis potestas*, az Fiúnak személyével egygút, az emberi természetnek adatot, *Matth. 28. ut subsistat per eam, quatenus est idē cum hypostasi verbi*, az mint eléb meg magyarázám: noha azt nem mondom, hogy az Christus embersege mindenható legyen, szinte mint az Morgók sem mongyák, hogy az Christus embersege halhatatlan, láthatatlan, és öröktől fogva való legyen, noha ezek is az Isteni tulajdonságok, szinte úgy közöltettek az meg testfűlésben az Urunk emberi természetivel, mint az mindenhatóság.

Hazugság azis: hogy Christus *Morgók embernek, mindenhatóságát tagadom; és így ellenkezem azokkal az fent Doctorokkal, kik azt mongyák, secundum id quod est homo, data est ei omnis potestas.* Embersege szerént *August. Tom. 9. Medita-* adatot néki minden hatalom. Mert *ban, tio. 6. 16.* világoson, és nyilván írtam az Kalauz-
L3

bá hogy az Isteni mindēhatóság közölte-
ter az ēberi természettel, mint szinte az
tőb Isteni tulajdonságok is. Noha nem
úgy, hogy az emberi természet minden-
ható, vagy halhatatlan, vagy láthatat-
lan lenne ezek az Isteni tulajdonságok
által, hanem, hogy ezekkel az mennyi-
be eggyeznek az Fiúnak személyével,
egy személy lenne.

Morgók
fol. 187.
Kalauz
fol: 793.

Hazugság az is, hogy én az szentek-
nek Isteni hatalmat tulajdonítottam
az Kalauzban. Mert én soha az szen-
teknek Isteni hatalmat nem adtam. Az
ő általok történt csudákat elő hozta-
mé? Az Apostoli cselekedetekben is
sok csudák számláltatnak, mellyek az
Apostoloknak Isteni hatalmat nem ad-
tak. Mert Isten az a ki az szentek ál-
tal csudákat cselekeszik.

Morgók
fol. 188.
† Kalauz
fol: 712.

Hazugság az is, hogy tagadom, hogy
az ember Christus, mindenűt velünk le-
hessen embersege szerent. Mert szinte
mint hiszem, hogy valahol az Ur va-
csforáia szolgáltatik, mindenűt jelen-
van az Christus teste, úgy el-hittém az-
tis, hogy az Sacramentum kívűlis vala-
hon az Ur Istenak ariá,ot lehet az Chris-
tus teste. De hogy az meg testesülés ál-
tal,

tal, mindenkit jelen kellyen lenni az *Valentia*.
 Christus testének, és hogy az emberi ter- *3.p.d. 1.q.*
 mészetnek fel vétele abban álljon; ezt *5. p. 2.*
 bezzeg méltán tagadám, és tagadásom- ** Ka. * Kalauz*
 nak igaz bizonyfágátis adám az *fol. 708.*
 láúzban.

Végezetre, hamissan iriák az Mor- *Morgék*
 gók, hogy csak az magam tudatlan értel- *fol. 190.*
 met árúlom, mikor azt mondom, hogy
 Christus Urunk magát Samaritánushoz *Ambros.*
 hasonlítottat. Mert ez nem én tu- *lib. 7. in*
 datlanfágom, hanem az szent Doctörök *Lucam.*
 tanítása. Szent Ambrus magyarázván *ex c. 10.*
 az Iatrokiúl meg sebesített ember
 példáját, Christus Urunkat érti az Sama-
 ritanuson, és ezt az szónak jegyzéséből
 szépen erőssíri, mivelhogy *Samarita-*
nus, annyit téfzen, mint *Custos*, őrző. *Jan. in*
 Azon képpen Jansenius is így ír ez dolo- *Harmo:*
 grúl. *Hieronimus, Augustinus, Am- Evang:*
brosius, & alij de Christo parabolam cap. 81.
intellegerunt; ut credendum sit, etiā Salmeron
hunc sensum dominum intendisse & Tcm. 7. in
ab Apostolis per manus susceptum esse. Evange-
 Ezekre, és egyéb tudos emberek értel- *lia. Tract.*
 mere, néztem, mikor Urunkat Samari- *16.*
 tánushoz hasonlítottanak irtam.

§. II. Egyéb dolgokban sem mutathatnak az Morgók veszedelmes tanítást írásomban.

Ertetlenségeket vyjobban meg akarván ismertetni az Morgók, három dolgot hoznak elő, hogy az én tanításomat veszedelmesnek mutassák:

Először mert azt hirdetem, hogy az Óo testamentombéli szentek, menyországban nem jutottak az Christus halála előtt. Másikat: Mert kinek kinek az maga üdvösségéről való bizonyos létet, nem javallom. Harmadikat. Mert ennihány rendbéli *paradoxomot*, hihetetlen dolgot eitettem írásomban. Ezeknek elő állatásában szokot mód szerént hazugság, és hamisság az derék dandár.

Morgók

fol. 191.

ELŐSZÖR azért, csak az Morgók gondolattya, és álma, hogy az régi szentek hitték, hogy holtok után mingyárt örök életet nyernek. Mert jóllehet hitték hogy Christus által adatik nekik az üdvösség, mint nekünk is; de, ho-

gy mingyárt holtok után bé vitéssenek
az bódogságban, azt sohúlt nem olvas-
tuk hogy hitték volna.

Hamisság azis: hogy csúfoson bizo-
nitom hogy az Christus halála előtt, bód-
ogsába nem voltak az régi szentek.
Mert énezt, sok erős bizonyságokkal
vastagítottam az Kalaúzbán, kik kö-
zül az Morgók, csak egyikét mardos-
fák; de aztis igen kopot foggal. Szent
Pál azt írja, hogy az szentek útrya, még
akkor meg nem nyilatkozot vala mikor
az Oo testamentomnak sáтора fen állot.
Holot szent Pál, nem szól arról az útrúl,
mellyen ez földön éltünkben járnunk
kell, hogy az üdvösségre juthassunk.
Mert ezt az régi szent Atyákis igen jól
tutták, és nyomták. Szükség tehát ho-
gy arról az útrúl szóllyon, mellyen ha-
lál után az bódogságban juthatunk.

Azt mondgyák az Morgók, hogy csak
azt jelenti szent Pál, az mint Lyra ma-
gyarázza. *Quod via veniendi in Lyran; in*
caelestia, non erat patefacta, sicut in cap. 9.
novo Testamento. Hogy az menybe
menetelre való út, nem vala ki nyilat-
koztatua, mint az vi testamentomba.
Enis helyén hagyom az Lyra magyará-

Morgók
sol. 192.

Kalausz
sol. 404.

Heb. 9.
v. 8.

zattyát: és csak azt vítatom, hogy az
menneyi út nytva nem vólt Urunk ha-
lálának előtte. Kit Lyra világosan ki-
fejez. Mert midőn magyarázza, mint
kezdet Christus Urunk útát nekünk,
ezen szókat írja, *Quia nullus ante*

Lyran
Heb. 10. *Christum ascendit in cælum:* Senki
v. 19. úgy mond Christus előt, menyország-

†VideKa. ban nem ment: kit magais Christus
laúz fol. Urunk világosan tanita *†Joan. 3. v. 13.*

404. Annakutánna ismét így ír ezen * Lyra

** Heb: 11.* *Patres Veteris Testamenti in tymbō*
v: 39. *existentes, simul venerunt ad glo-*

riam per Christum, cum aliquibus ad

novum Testamentum pertinentibus.

Patres veteris Testameti, non habue-

runt gloriam ante novum Testamen-

tum. Az Oo testamentombéli szent

Atyák, ugymond az bódogtságban nem

vóltak az vi testamentum előt. Ezekből

meg teczik, mit ért Lyranus az vi testa-

Bellarmin: mentomban meg nyittatott mennyei ú-

lib: 4. de ton. Azért bátran írja Bellarminus, ho-

Christ: c: gy az régi szentek, minnégan azt ta-

11. Val'et nitottak, hogy az Atyák lelkei, pokol-

3. p: disp: ban vóltanak. És noha ily igen ször-

2. q. 4. p. nyitik, és kegyetlenfegnek tartják az

2. 3. Mor-

Morgók ezt az dólgot, debizony Sz: Agoston ebben semmi éktelenséget nem látot, midőn imigyen itt. *Si enim Aug: 20. non absurde credi videtur, antiquos de civit: etiam Sanctos, qui venturi Christi Deic. 15. tenuerunt fidem, locis quidem á tormentis impiorum remotissimis, sed apud inferos fuisse, donec eos inde sanguis Christi, & ad ea loca descensus erueret, profecto, &c.*

Kábaságazis, hogy ha az Samuel lelke jött fel az föld alól, midőn Saulnak jövendőlle, az őrdöngősfők bírnának az más világonnis az szentek lelkével. *Morgók fol. 194. Kalauz fol. 406. Aug. Tő. 4. lib: 2. ad simpli: 9. 3.* Mert nem kételenségből, és az bájos Aszonynak hatalmából, hanem az Istennek rendeléséből lőtt ez az jelenés, az mint Sz. Agoston nyilván írja. Hogy pedig ugyan valóba Samuel lelke vőlt, az ki fel jött az föld alól, és jövendőllőtt Saulnak, Josephus, Justinus, Ambrosius, Hyeronimus, es egyéb régi tudos emberek, irásából bizonyittya Bellarminus. *Bellarmin: lib: 4. de Christo. c. 11. & lib. 2. de mortuis, cap. 15.* azt írja: hogy az *Ecclesiasticus cap. 46.* Samuelnek mon-

dotta

Purgato-
 rio cap. 6. 3. lib. 2. de doctrina Christiana cap. 8.
 Vide Abu az Ecclesiasticust. Szent irásnak ítélte
 lensem Sz: Agoston, nem tagadhatny, hogy ezt ő
 1. Reg. 28 valóban Samuel lelkének ítélte.
 quast. 28. Esztelenleg azis, az mit nem egy-
 Morgók szer említnek az Morgék, hogy midőn
 fol. 194. Zachariásból elő hozom amaz szókat:
 195. De lacu, in quo non erat aqua, az
 Lacust, Tónak, és nem barlangnak kel-
 let volna fordítanom: Mert az eszes
 emberek tudgyák, hogy az Sidóknak, az
 Lacus tömlőczőt, és tömlőcz módgyár-
 ra be rekesztet barlangot jegyez. Da-
 nielnek hatodik részében, ugy teezik
 tiszter vagyon Lacus Leonum, Tizen
 negyedik részében pedig, nyolczszor:
 holot az Lacust te sem fordítanád O-
 roszlányok tavának, hanem barlangjá-
 nak, vagy rekeszének: Mert az Oroz-
 slányokat nem szokták tőba tartatni. Az-
 onképpen Jeremiafi. Miserrunt in
 Jerem: lacum, in quo non erat aqua, oly Lac-
 28. v. 6. cusban verék, melybe víz nem vala, az
 † Ribera: az tömlőczbe † lacum Hebrei vocant
 in Zach: carcerem subterraneum, obscurum,
 9. cap. ut Genes. 40. Educas me de isto car-
 cere,

cere: hic innocens in lacum missus sum. Mint hogy azért Zacharias oly *Lacus*-t emlékezet, melybe víz nem vala, Tónak nem akartam mondani, hanem barlangnak az *Lacus*-t: Mert én nem láttam Tót, hanem csak Tó helyét, melybe víz nem vólna. Azert szerető Morgóim, bár se Deáklágtokban, se Magyarfágtokban, se eszettekben ennekem ne adgyatok kölcsön.

Costérúst, három helyen említik az *Morgók*. De Costerus *de venerat: fol. 194.*
Sanctor: Propos. 2. probat. 2. meg *229.*
 vallya, hogy az szentek lelkei Lymbusha *274.*
 voltak Christus haláláig. Annakutanna
De Purgat. Propos. 4. az mély föld alatt
 valo barlangot nevez Zacharias, azon
 Purgatorionat magyaráz. Noha egye-
 bek az Lymbust értik † ezen az barlan-
 gon, mint Ribera ezen szókkal írja, † Ribera
De licu, id est de lyngo Patrum, ut Zach: 9.
exponit Hyeronimus Cyrillus; S. Tho. Valentia
mas 3. parte. q. 52. Ar. 1. Mi azért *3. p. disp:*
 abban Costerussal egyezünk, hogy *2. quast.*
 Zacharias, Urunknak pokolra alá *4. p: 2.*
 szállásárúl emelkedik: Aztis egyen-
 löképpen vallyuk, hogy az szentek lel-
 kei,

kei, Urunk halála előtt nem voltak mes-
nyországbán, hanem foglágban tartat-
tak, és az kik szükölködtek, idő sze-
rént tisztítottak. Abban sem viasko-
dunk, hogy Christus Urunk pokolra
szálván, az foglágbol meg szabadította
azokat, kik az Lymbusba voltak, es va-
gy rész szerént, vagy mindenestül azo-
katis, kik az Purgatoriumba tisztítottak.
Ezek helyén maraduán: az hitben valo
eggyességek bontakozása nélkül vete-
kedhetnek az tudósok, ha mind az Lym-
busra, s' mind pedig az Purgatorium-
ra kellyené érteni az Zacharias mondá-
sát. Es ki egy, s' ki más iteletben va-
gyon, ez dologról. Azért im láttjátok
Morgók, hogy ez az ti fogástok, fogat-
lan.

*Morgók
fol. 195:*

MASODSZOR: Nem igazán írják az
Morgók, hogy én kábaságnak mondot-
tam az Credo szerént Isteni hittel, bű-
nünk bocsánattyát el hinny. Otalmaz-
zon Isten, hogy efféle bolondfág, csak
eszembenis jusszon. Alhatatoson hiszē,
és vallom, hogy az Credo szerént, hinnük
kell bűnünk bocsánattyát. De az a kér-
dés, hogy ha ezt az bűnnek bocsánattyát,
mellyet az Credo szerént hiszünk, úgy
kellyené érteni mint ti magyarázzátok,
tud-

tudni illik, hogy ki ki mind köteles oly
bizonnyal hinni, hogy az ő bűnei meg
vannak bocsátva, mely bizonynal hiszi,
hogy meg holt Christus? Avagy inkább
úgy az mit mi magyarázzuk, tudni illik,
hogy az Isten meg bocsátta bűneit min-
deneknek, valakik igazán ő hozzátér-
nek? Azért az Kalaúzbán, csak az Cal- *Kalaúz*
vinus értelmét neveztem kábafágnak, *fol. 416.*
nem az Credo szerént való bűnök bocsá- *Supra fol.*
nattyát. De erről az előt bővön szól- *75.*
lánk.

Ha pedig vagy Clingius, vagy más
valaki az Anyaszentegyháznak tanítá- *Kalaúz*
sával, (mellvet az Kalaúzbán fel jegy- *fol. 764.*
zék) ellenközöt tanítot, azt bé nem *Morgók*
véssük. *fol. 197.*

Hamisság, és temérdek hazugság, az *fol. 275. 296.*
mit négy helyennis bőfőgne az Mor- *318.*
gók, hogy én, az Istenben el nyugodot
Jámbor Püspököket, Thelegdi Miklóst,
és Monoszlai Andrást, láb alá tapodom,
avagy Eretnekek kétfélem. Mert én
ezeket bocsfűllom és tisztetem, mint az
igaz Hitnek erős baynakit, vigyázó
pásztorit, és hasznos tanítóit. Jo lel-
ki ismérettel is mondom, hogy ha lehet-
séges volna, mindeniket kőrmőmmel is
fel váynám az föld alól. Ugy vagy-
on,

Vide Ka-
laúz fol.

259. §

87.

Supra fol.

79.

on, hogy szólván az Romai Anyaszent-
egyház fiainak eggyeslegéről, azt írta, ho-
gy az mi eggyeslegünk, fel nem bomlik,
noha némely dolgokban feledékenysé-
ből vagy tudatlanságból (mivelho-
gy az mint előbbis mondtam. Ilte-
ni tulajdonilag az, hogy mindeneket
tudgyon) mondtak olyat, az
jámbor fő tudos emberekis mely, az Ec-
clesiával nem eggyez. De mivelhogy
kézsek értelmeket az Anyaszent egyház
tanítása alá vetni, sem Eretnekségben
nem esnek, sem az eggyesleget fel nem,
bontják. Ennek az Kalaúzban példá-
jat nem adtam, meg elégedtem az Szt.
Agoston bizonyosságával. Az vi tudor-
mányok hamisságáról írt könyvemben
pedig, az két jámbor Püspök írásból hoz-
tam példát erre; kivél nem hogy őket
kárhoztattam volna, de sőt dicőszóval
meg mentettem minden szakadástul. Szt.
Agostonis elő hozta és erősen meg ron-
totta az Sz: Cyprianus vélekedését, az Eret-
nekekről szolgálatot kerestésnek e-
rőtlenységéről. De ezzel őtet né gyaláztá,
sőt szinte úgy mentetette Cyprianust,
mit én az két jámbor Püspököt. Azt vetik
ez ellen az Morgók, hogy az en írásom
szerént, nem üdvözzül a ki éppen, és se-
relem nélkül nem követi az közönséges
hitet:

Vide Ka-
laúz fol.

472.

Morgók

fol. 197.

286.

hitet: Es, egy tévelygés, el veszteti az Hitet. F E L L E L E T. Bezzeg ezeket én irtam Sz: Athanasius, és Sz: Pál szavaiból. *Kalauz fol: 87.*
 De, *verte folium*, és meg látod, hogy ezeket csak azokról magyaráztam, kik vakmerőül, és tudván, ezekben vévén az Anyaszentegyháznak külömböző tanítását, mégis mást vallanak. Ha pedig vágy feledékenységből, vagy gondolatlanul, vagy tudatlanságból, hamissat mond valaki, ezzel sem hitit, sem üdvösséget el nem veszti, az mint hogy ezeket Sz: Agostonból, és egyéb bizonyosságokból meg oróssítettem az Kalaúzban. *Kalauz fol: 87. 259.*

H A R M A D S Z O R: Azis csak ugyan hamiság, hogy én az Kalaúzban, képtelen hamis mondasokat eitettem. Mert az minémű példákkal ezt el akariák hitetni az Morgók, csak szeles kábaságok.

I. P a r d o x o m n a k i r i á k, hogy Ter- *Morgók*
 tullianus szavaival ezeket irtam † Mi *fol: 198.*
 nem válogatunk magunk tetczése sze- † *Kalauz*
 rént az tudományokban, hanem abban *fol: 257.*
 maradunk, az mit kézről kézre vettünk. Azt mongyák az Morgók, hogy ha az szent írásban foglalt tudományt értem ezen, mely kézről kézre adatot az Bibliában,

liában, ezt űk, meg engedhetik. De én az Ecclesiában bé csűszor gonosz szokásokatis értem ezen. Holot elsőben,

nem igaz, hogy az gonosz szokásokat érteném, az kezzűl kézre vet tudományon: Mert én ezt egy szóval sem jelentettem: sőt noha az mi illeti az erkölcsöt † nem tagadom, hogy gonosz szokás csűszhat az Anyaszentegyháznak tagiai között. De az hitre nézűen, erős bizonyságokkal meg mutattam † hogy vallásában, és tanításában, az Anyaszentegyház meg nem mocskoltathatik.

Morgók Hamisság azért, hogy én azokat pu-
Fol: 201. ha Catholicusoknak nevezē, kik az Ec-
296. clesia tanításában gonosz szokásokat is-
mérnek. Mert sem puha sem kemény
Vide Ka- Catholicus nevet nem érdemel, akár
laúz fol: Vicelius, akár egyéb légyen, valaki azt
546. tanította, hogy az közönséges Ecclesia,
hamis tudományban eshetik.

Az sem igaz: hogy az Római Eccle-
Morgók sia, az Apostoli tudományban meg nem
Fol. 201. marat volna. Mert az Kalaúzban vi-
Kalaúz lágoson meg mutattam, hogy az Aposto-
fol. 604. li tudományban tisztán meg marat az
Római Ecclesia: Azért, ha bizzák ma-
gokat az Morgók, miért nem felelnek
meg

meg azokra az jelenségekre, melyeket elő hoztam?

Hamisság azis, hogy ha valamit kö- *Morgók*
zönsegeffen val az Ecclesia, nem mingy- *fol. 201.*
árt kel azt igazságnak tartani, ha irás
nincs rólla. Mert nem csak † Sz: Agoston † *Kalauz*
ellenkezik ezzel az hamissággal, de az *fol. 106.*
egész szent Irásis, melyből világosan
meg * mutattam hogy az Anyaszent- *489.*
egyháznak tanításában, tévelygés nemis * *Kalauz*
lehet. De az Morgók ingyen nem *fol. 546.*
mesterkednek azon, hogy az ő hamis
tanítások rontó bizonyítványokat meg
rostállyák.

II. Paradoxomnak, azt írják, hogy *Morgók*
én csudának csudájának tartom, ha ki *fol. 201.*
meg rostálván azokat az huszon há- *Kalauz*
rom bizonyítványokat, melyekkel erőssi- *fol. 601.*
tettem, hogy az ui geolekezetek, nem
Christus Ecclesiái, mégis az ui tudomá-
nyokhoz ragaszkodik. It az Morgók
meg engedik, hogy ha igaz volna, az mit
személyekről, és vallásokról írok, méltán
csudálkoznám. De azt mongyák
nagy hamissan, hogy semmi abba nincs,
az mit én írok ő felőlők. En pedig
igaz lelki ismérrettel mondom, hogy az
mit az ui tanítók személyének gyalá-
zattyárul írtam nem magamtól, hanem

tulaydon az magok irásiból vettem, mint
 meg láthatod az Kalaúzbán *Fol. 183.*
216. 218. Tudományokrúlis semmi
 nem mondtam, mellyet az magok kö-
 nyveiből, és irásiból nem bizonyítottam
 volna. Azért ha nállatok Csepreg ország-
 ba, meg tapasztalták, hogy tudomány-
 tokat nem igazán hozom elő könyvei-
 tekből, mi az oka, hogy példájúl nem
 mutattok csak egy dolgot, mellyet ha-
 missán reátok fogtam? Eleg epefeggel
 igyekezterek, hogy az Eusebius, vagy
 egyéb régiek irásának *citatiojában* ver-
 ket mutassatok, de szerét nem teherétek.
 Ha oly nyilván, és oly gyakran hamis-
 sán *omlitem* az ti vallástokat, és irásto-
 kat, az mint jelengetitek, miért nem
 hoztatok erre egy bizonyfágot? Ez az
 nagy halgatás, arczúl veri hazugságtok-
 nak szempтеленfeget: és noha szóval
 gyalázzátok, de halgatástokkal igenis
 felmagasztalljátok az Kalaúzt.

Morgók
fol. 202.

Morgók
fol. 202.

Kalaúz.
137. 138.

III. Paradoxomnak iriák, hogy
 az Prædikállásra, nem oly szükséges az
 Szent Lélek, hogy emberi erővelis ezt
 meg nem cselekedhetnék. És hogy az
 prædikállás, nem oka az bűn bocsnat-
 tyának, sem egyűt nem jár ezzel.

Ezek én mondasim, mellyeket nemis
 mon-

mondottam bizonyfág nélkül: Mert az Lutheristák tanítása szerént, az Calvinisták avagy Arianus Prædikátorok, hamis tanítók: Annakokáért az ő tevelgyések prædikállása, Szent Lélek Istentől nem származik. Mind az által, gyakran szebben és jób modgyával hirdetik ezek hamis hiteket, és ez által való üdvözöléseket. Azonképpen, az Prædikátoris sokan halgattyák, kik ugyan bűnökben hevernek. Ezeket, sem elő nem hozzák, sem meg nem feyrik az Morgók, hanem így morognak rejam.† Esztelen fursánt fejű ember, hogy mertel effele gazságot világ hallattára ordítol. † Morgók
fol. 203.
Ebever darással, ki csipő! nám semmi láncon tartot kuszál nem érhet ugatástokkal. De szitkotok legyen tietek: az dólgot rövideden így ercsfetek.

Az vala az kérdés, hogy ha Urunk, midőn az Apostolokra lehelvén, Sz: Léket ada nekik, hogy az Emberek bűnét meg bocfássák, csak az bűnök bocfántyának prædikállására való hatalmat adott nekik. vagy pedig azt rendelte, hogy az Sz: Lélek erejével, ő kis mint eszközök, az bűnöket valóban meg bocfátanak? Es ha csak abban állé az bűnbocfálat, hogy az egyházy ember, ki

*Kalauz
fol. 137.*

prædikállya ez egynéhány számos igét: Aki hiszen, bűne meg bocsáttatik: Er-
ről az prædikallásról vala szó, és erre az
prædikállásra mondtam, hogy elég-
segek az Calvinisták, Arianusok, Ana-
baptisták, noha az Lutheristák sem hi-
szik, hogy ezek Sz: Lélektől vezéreltet-
nek, midőn az ő hitek által üdvösséget
ígérnek az embereknek.

Ha külföldben vagyon, jaydúllyanak
meg az Morgók az Calvinisták gyalázat-
tyára. Nem tagadom azért, hogy az
igazán es üdvösségesen való prædikal-
lásra, igenis szükség es az Szent lélek: De
aztis ehhez vetem, hogy mind férfi, s'
mind Afzony ember: mind Sidó s' mind
Török: mind Lutherista s' mind Calvi-
nista, ki olvashattya az Bibliából, és egye-
beknek is hirdetheti amaz számos igé-
ket: A ki hiszen üdvözzül, a ki nem hiszen
el kárhozik. Azért ennél az hirdetésnél,
valami nagyobb hatalmat adot Christus
az Apostoloknak, mikor rejaiók lehel-
vén S: Lelket ada nekik, hogy az bűn-
ket meg bocsássák. Ez az Kalauznak
éppen, igazán elő hozot értelme: mely-
be akarnám hallany, micsoda meg ve-
tőt találunk az Morgók, kik csak da-
rabolják, és elei s' utollya nélkül rom-
bolják az én irásimat.

Aztis nagy esztelenül kiáltyák az Morgók, hogy én, azért mondom haszontalanoknak az Lutherista Prædikátorokat, mert ők csak az Isten igéjének prædikálásához ragaszkodtak. Hők Uram fia: Ezt en soha meg sem gondoltam. Mert tudom hogy az Lutherista Prædikátorok, azokban az helyekben mi velünk ellenkeznek * egy börtör az szent írásból nem prædikálnak, hanem csak az magok phantasiájából, agyoknak szeleskedesiből: holott semmi azok közöttül nē találattik az Isten könyvében, valamit ők mi ellenünk vitatnak. Az én bizonyfágom azért, mellyel az Luther Prædikátoroknak haszontalanfágát bizonyítám, sokkal külömb, melyre örömeft hallanám, ha megfelelnének. Nem szükség pedig, hogy nekünk az Isten igéjének böcsületes voltárul prædikállyanak az Lutheristák, mert az Kálauzban szeb, és több dicfaretit talállyák annak, hogy sem ebben az Csepregi s' Kőszegi irasban.

Hogy azért eztis az könyvnek Negyedik részét el végezzém, azt mondom, hogy igazábban semmit az Morgók nem irtak, mint midőn Tengeri dolognak nevezik ezt az Kálauzban álmodot képtelen-

Morgók

fol. 203.

202.

* Kálauz

fol: 93.

297.

Kálauz

fol. 136.

Kálauz

451.

telenlégeknek fel ravását. Mert mivelhogy az tengeren jároknak gyomrameg szokot haborodni, mi Magyarok, az okádást, tisztellegessen, Tengeri dolognak szoktuk mondani. Azért bizony Tengeri dolog, az az csak okadás az Morgók dólga, midőn az Kalaúzbán képtelenléget turkálnak.

EOTEODIK RESZE.

AZ MI LELKŰNKNEK credetirül.

Mi haszna az Morgók csintalanfágát, és cselcsapó nyelvkeskedést ostromozny? Volna módombenne, hogy effélékeris torkokban vernék, de nem cselekekszem: az dolognak székit látsuk.

*Morgók
fol. 206.*

Három dologban török fejeket az Morgók. Eggyk az, hogy Luthert meg mencesék az mi lelkünk halhatatlanságának ragadásátul. Másik hogy fel forgassák azokat az bizonyfágokat, mel-

mellyekkel Hafenreffer ellen meg mutattatik, hogy az emberek lelke Istentől teremtetik, és nem szülektől nemzettek. Harmadik, hogy Hafenreffernek ellenkéző velekedesire állator bizonyosságokat, erejekben meg tarcsák. Ezen nyomon járók énis, és rend szerént izóllok ez három dologról.

§. I. Luther Márton, az mi
lelkünknek halhatatlansá-
gát elrontotta.

Luthernek illyen szavait hoztam *Kalaúz*
elő az *Kalaúzban*, *Permisto, con-* fol: 274.
dat Pápa articulos fidei, suis fidelibus,
quales sunt: Essentiam DEI,
nec generari, nec generare. Animam
esse formam substantialem corporis.
Animam esse immortalem. Et omnia
illa portenta, in Romano sterquilino
nata. Mely mondásk, igazán Luther *Morgók*
től származotnak vallyák az *Morgók*, fol: 212.
és így fordítyák Magyarúl. Meg en-
gedtem, bár szerezzem az Pápa Hit aga-
zatit az ő hiveinek, minémük ezek: ho-
gy az

Sterquilium.

hogy az Istennek állattya nem nemzetetik, sem nemz: Hogy az lélek az emberi testnek állattya szerént való formája: Hogy az lélek halhatatlan. és egyéb effele Romai + szeméten költő szörnyűségeket. Ebben az számos igében, négy dologot tanít Luther az mi lelkünk körül. 1. Hogy az lélek halhatatlanságának Articulusa, Pápa szerzése. 2. Hogy ezt az Pápa, bár híveinek tarsa. 3. Hogy ez az vallás, *sterquiliumra*, ganéy helyre, vagy szemétre való. 4. Hogy ez az tanítás *portentum*, iszonyúság, szörnyűség. Ezek így lévén: akár ki meg ítélteti, mely gaz velekedésben volt Luther az mi lelkünknek halhatatlanságáért.

*Morgók
fol. 210.*

Erre az Morgók nagy sok kerülő habozással, négy ferges hamisságot kordyanának. Először, hogy ez az vadlás feleletet sem érdemel, mert ők nem emlékeznek, hogy valaki az Catholicus Doctorok között Luthert vádolta volna az lélek halhatatlanságának tagadásával. Alla elő, s monda ezt. Ha senki nem vádolta volna is, ezzel meg nem menekednéjék Luther. De igenis vádoltak: Halhadza mit írt régen Gregorius de Valentia, fő tudos ember.

*Valenti:
1. parte
disp: 6.*

Nec

*Nec iniuriam fecero Luthero, si eum q. 1. punctum
hujus erroris (de anima mortalitate) 3.
reum fecero. Is enim in Assertionem
Artic. 27. per Leonem damnati, hac
habet. Permitto, &c.*

Masodszor, azt iriák, hogy Luther, *Morgók*
az mielkünknek halhatatlanságát, nyí- *fol: 208.*
ván tanította, *Tom: 1. Jenensi.* Ezis
csak állni fűllő: Mert ha másut az mi
Lelkünk halhatatlanságát bizonyosnak
tanította, abból csak az jő ki, hogy szo-
kása szerent, az mit egyszer ki fecseget,
mászor arczul csapta: kivel az bizonylág-
nak ereje meg nem űresítettetik.

Harmadszor azt mongyák, hogy Lu- *Morgók*
ther nem tagadgya az Léleknek halha- *fol: 213.*
tatlanságát, hanem csak azt őszönőzi,
hogy efféle Iscolai vetekedésből, végre
hit ágazatot faragnak. Láddé hon jár
eszek az Morgóknak? Iscolai véteke-
désnek, és nem az hithez tartozandó do-
lognak jeléngetik, az mi lelkünk hal-
hatatlanságát: Maga ez az Articulus,
az keresztyének között, vetekedés kívül
vagyon, mivelhogy az szent írásbannis,
világoson meg erőstítetet.

Negyedszer, és utólszor, azt mongy. *Morgók*
ak, hogy az léleknek halhatatlansága, bi- *fol: 218.*
zonyos

zonyos dolog: de nem kel azt hit agazat-
 ryának tartany, mivelhogy fenkit nem
 űdvőzít az Lélek halhatatlanágának hi-
 tele, mert az Pogányokis jobbára hit-
 ték azt, de azért ez által nem űdvőzül-
 tek. Kellemés észeskedés, meg érdem-
 lene, hogy az Csepregiek sákban dugnák,
 és vízben haitanák. Vallyon az pogá-
 nyok nem hittéke jobbára, hogy vagyó
 Isten? Es az Török, Sido, nem hilté,
 hogy egy Isten vagyon, a ki az eger foly-
 der teremptette: és hogy Christust Idrunk
 Pontius Pilatusnak alatta, meg feszíte-
 tet, meg holt, el temettetet: Tehát eze-
 keris, had mind ki az hitnek *Articulus*
 kozzúl, és csak amaz *fides specialis*, de
propria iustitia per Christum, nevez-
 zed hit *Articulus*ának; mivelhogy az
 Luther vallás szerént, az többi csak
Fides Historica est, quae non iustificat.
 Vives á kit említetek, csak annak akaria
 okát adni, miért nem írják az Credonak
 agazati közzé az léleknek halhatatlan-
 ságát: Es ökü azt adgya, mert ez oly
 nyilván való, hogy emberi tudományá-
 lis végére meherünk. Azért ne vete-
 kedgyünk az szórul, ha *Articulus fidei*-
 nek kellé mondani az lélek halhatat-
 laná-

lanfágát, vagy csak Hit dolgának? Mert noha olyan értelemmel Articulusnak nem mongyuk, az mineművel tizenkét ágazatot említünk az Credóban, de ha nektek az Augustai Confessióban, szabad volt az ti velekedesteket *Articulusoknak* nevezni, nem látom, miért nem mondhatnák articulusnak az lélek halhatatlanfágát. Annakokáért, mi közünk, nem arról vagy on az kérdés, ha Luther hit ágazattyának tartottaié ezt, vagy nem? Hanem arról, hogy ha az Luther tanítása szerént, bizonyos dologé az mi lelkünknek halhatatlanfágá? És az nyilván való, hogy ha ez az tudomány, Pápa szerzése, ha Papiistaknak való, kamoraszéken toiatot szörnűség, semmi hitelt, és böcsűlletet nem érdemel.

De szép mulatságot találtak az Morgók, az Tobias ebe farkán akarnak csomót kötni. Azt írják, hogy az Ratiponai beszélgetésben, Hit ágazattyának mondották az Catholicusok, hogy az Tobias ebe, farkát mozgatta, mivelhogy ezt az szentírás mongya. De hogy meg ércsítetek, itt is csak az szón akadoztok. Mert ha az hit ágazaton oly dolgot értetek, mellyet szűkség üdvösségünk meg nyerésére tudni: Bezzeg ilyen értelemben, az nem Hit ágazattyá.

Morgók
fol. 213.

tya. Ha pedig az Hit ágazattyának nevet, szélesben tericsztitek, és valamit ember vakmerőül nem tagadhat az kereszttyén hitnek sérelme nélkül, azt mied *Articulusnak* akariátok nevezni, így bezzeg Hit dolgának mondhatni valamit az írás tanít. Mert ha csak egy dologban hamisnak mondodis az szent írást, ottan az egész Bibliának hitelet bizontalanná részed. Azért effele szókon való akadozás, csak arra való, hogy esztet vesztessétek az olvasónak, és az derék dologrúl másuvá fordiclátok.

§. II. Az ember lelke, Istentől teremtetik.

*Kalauz
fol. 274.*

IGazán irtam, hogy az mostani Lutheristák, alattomban az mi Lelkünknek halhatatlansága alá, vermet ásnak, midőn azt hirdetik, hogy az mi Lelkünket, nem Isten terempti, hanem az Atyák, Anyák nemzik. és miis úgy tenyészünk, mint az oktalan állatok. Mert még az Pogány Aristoteles meg vallotta, hogy ha az több oktalan állatok szele moggyára volna eredeti az mi lelkünknek, azokhoz hasonlóképpen, testes, és halandó állat volna.

Hogy

Hogy pedig az mi lelkünk nem szü-
lektől származik, és nemzettetik, hanem
újonnan Istentől teremtetik, négy rēd-
beli erősséggel bizonyíthatjuk. E-
lőször az Anyaszentegyháznak traditio-
jából. Másodszor, az Hitnek, és ter-
mészet világosságának fundamentumi-
ból. Harmadszor az szent írásból. Ne-
gyedszer az ellenkedő fundamentomok-
nak fel forgatásából.

E L S Ő bizonylág. Noha egy ideig
kétkedés volt ez dolog felől az Eccle-
siában, és miképpen Cyprianus az Erē-
nekek kereszteleséről vélekedet, úgy
Sz: Agostonis, az lélek eredeti felől egy al-
tallyába nē mert szólani. De azért az Ec-
clesiának itéleti, ugyan csak az volt, ho-
gy az lelkek nem Atyáktól származnak,
hanem Istentől a latnak. Ezt azzal bi-
zonyítom. Mert az régi Doctörök, nem
csak igaznak írják ezt, hanem hozzá ve-
tik, hogy ez az Ecclesianak vallása.
Halljad mit ír erről Sz: Hieronymus.

† *Satis ridendi sunt qui putant ani-
mas non à DEO, sed à corporum pa-
rentibus generari. * Hominum ge-
nus, quibus animarum censetur ex-
ordij? Virum ex traduce, juxta bru-*

† Hieron:
Tom: 5. in
cap. 12.

Ecclesi:
* Epist. 61.
cap. 6.

t a a -

ad Pamm. *ta animalia, ut quomodo corpus ex*
 de errori. *corpore, sic anima generetur ex ani-*
 Joan. Hic *ma? An certè, quod Ecclesiasticum*
est, juxta eloquium saluatoris, Pater
meus usq; modò operatur, & illud
Zacharie, qui formavit Spiritum ho-
minis in ipso, quotidie Deus fabrica-
tur animas? Az Nagy Leo Pápais ha-

Leo Epist: *sonlóképpen ír. Catholica fides, con-*
 93. ad Tu *stanter pradicat atq; veraciter, quòd*
 ribium *anima hominum, priusquàm suis in-*
 cap. 10. *spirentur corporibus, non fuere, nec ab*

ullo incorporentur, nisi ab opifice Deo,
qui & ipsarum est creator. Theodo-
 Theodor: *retus sem kñlomböz. Moyses forma-*
 lib: 5. ad *ri prius in alvo matris infantem ait,*
 Gracos *& tunc deniq; jam perfectò corpore*
 post medi: *animari: non ita quidem, ut anima*
 Exod. 21: *præexistens, aliunde corpori indera-*
tur, neq; ut enascatur ex semine: sed
Divino instituto, sicut ab initio insita
natura lex fuit, creationem accipit.
Hoc ipse Job confitetur, exiguum hu-
mani seminis portionem, in quàm plu-
rimas mēbrorum species transforma-

ri, ac tunc deniq; creari animã, cor-
poriq; conjungi: Omnes item Prophe-
ta, quæ valdè his conformia sunt, de
humana natura nos docent. Es hogy *BellarTõ:*
 egyebek szavait elő ne hozzan, ezen *3. lib. 4.*
 dólgot bővön meg mutattya Bellarmi- *Amissio-*
 nus az Sz: Hilarius, Ambrosius, Chry- *ne Grat.*
 sostomus, Nissenus, Cyrillus, Gennadius *cap. 11.*
 Cyprianus, Innocentius, Gratianus szá- *Gratian:*
 vaiból. Annak okáért, Aquinas Tamás *32. qu. 2.*
1. pater Quest. 118. Art. 2. Eretnék- *cap. Moys:*
 segnek nevezi az külömböző veleke-
 dest. *Magister sententiarum 2. dist. 18.*
 az közönséges Anyaszentegyház valla-
 sának írja, hogy az lelkek Istentől te-
 remtetnek: sőt ő magais Sz: Agoston, no-
 ha néhúlt ez dologról való itéletit füg-
 gőben hagyja, de azért *Epist. 28.* azt
 kívánnya, hogy ez az mit mi tanítunk *Tom. 6.*
 az Lelkek eredetiről, igaznak mutat- *de Hære:*
 tassék: Másút azt írja, hogy méltó kér- *cap. 81.*
 désre, ha Lucifert Eretnék izámba kel-
 lé írnya azért, hogy az Lelkeknek Atyák-
 tól származását *pertinaci animositate*
firmit, vakmerő barorsággal vítattya.
 Es noha ki nem rudot abból fefelni Sz:
 Agoston, mint szállyon reánk az ere-
 dendő

dendő vérek, ha Isten terempti az lelkeket, de azért imigyé ír, egy helyen. Nam
August: *Et illi qui animas ex parentibus tra-*
Epi. 175, *hi dicunt, si Tertulliani opinionem se-*
ante. med. *quantur, profectò eas non spirituales,*
sed corporeas esse contendunt, Et cor-
pulentis feminibus exoriri: Quo, quid
Tom. 7. *perversius dici potest? Vegezetre, nem*
De Orig. *csik nem tiltja Sz: Agoston, az lelkek*
Anima: *teremptésérül való tudományt, de azt*
lib. 1. cap. *írja, hogy meg köszöni a ki ezt erőssíti.*
19. *MASODIK bizonyfág. Az mi hi-*
** Ecclesi:* *tünknek, egyik fundamentoua az, ho-*
12. v. 7. *gy az mi Lelkünk halhatatlan, és nem*
Luc. 23. *test, hanem * Spiritus. Ez helyén nem*
v. 46. *maradhat, ha az mi lelkünk Aryai ma-*
Rom. 8: *guból, és szülektül formáltatik. Mert*
v. 16. *az terempter állat, mivel hogy semmi-*
Vide Va- *ból semmit nem teröpthet, szükség, ho-*
lent. 1. p. *gy minden alkotmánya materiából*
disp. 6. q. *légyen. Ha pedig az mi lelkünk mater-*
8. p. 2. Co- *riából léssen, és materiátul fűg, követ-*
rimbr. 2. *közik, hogy testi állat, és hogy el szakad-*
de Anima *ván az materiátul meg kel halni, az*
c. 1. q. 3. *mint ezeket az Csepregi mesterfég*
erősíttyük.

HARMADIK bizonyfág, az Sz: Írásból véterik. Theodoretus az teremtéfről írt historiából bizonyít. Mert mikor az halakat, vadakat, madarakat alkotá az Isten, jelenteni akarván, hogy ezeknek alkotásához hozzá férnek az testi okok, azt parancsolá, hogy *producant* Gen. 1. v. *aque*, az föld és víz alkossa ezeket. Az 20. 24. ember lelkét pedig, külső ok nélkül; maga lehellé az testben. Hieronymust hallók hogy Zachariással és Salamonnal bizonyít, kiknél azt olvassuk, hogy Isten az a ki az emberbe formállyá az lelkét. Az Scolasticus Doctorok, Urunknak amaz mondasával bizonyítanak. Az Joan: 3. v. 6. mi testről származik, test az. Tehát ha az mi lelkünk testről származik, testnek kel lenni.

NEGYEDIK bizonyfág, az ellenkező bizonyításoknak, oktan voltából véterik, melyről maid teobbet szólnunk.

Lássuk ezekre mit nyekegnek az Morgók.

Előben azt írják, hogy Hieronymus csak az maga retczéséről szól, és az mit hertelenségből mondott, másút arrul szólni nem mér. Ezek merő hiúsá-

gok, mert az Hieronymus szavaiból meg-
értők, hogy Anyaszentegyház vallá-
nak, és szent irásban foglalt igazságnak
nevezi Hieronymus, az mi lelkünknek
Istentől teremtetését. Az mely helyen
mondgvák pedig az Morgók, hogy er-
ről szólni nem mert Hieronymus, or az

Hieron: in illud Psal: 50 In pec- catis con- cepit. lelkek kezdetiről egy szóval sem emle-
kezik, hanem csak azt írja, hogy homá-
lyos az Sz: David szava. Hogy pedig
az Sz: Hieronymus mondása *incap. 12.*
Eccl. az Morgóknál hetedik Tomusban

vagyon, az igen keveset hoz az konyhá-
ra: Az Plantinus és Parisi nyomtatásban
ötödik Tomusban vagyon, más editio-
ba, másut lehet. Esez minden felele-
tek az Morgóknak az első bizonyfágra,
mégis úgy pökik markokat mint az jól
örölttek.

*Morgók
fol. 246.*

Az Második bizonyfágra minek előtte
felellyenek, móggyok szerént, morag-
nak ellenem, és hívult fejűnek neveznek,
mivelhogy az Csepregi mesterseg azt
mondgya, hogy ennek az Argumentum-
nak jelensége sincsen az Kalaúzbán. A
kinek szemét el fogta az fargaság, annak
úgy retzik hogy egvébek fargák, az Mor-
gók is én reám fogják az magok feje hi-
vulását, és csak szem kel hozzá, hogy az
Morgók

Morgók meg szégyenüllyenek. Mert az Kalaúzbán, egyebet az lélek eredetéről nem irtam, hanem csak azt, hogy Aristoteles meg ismerte, hogy ha az Lélek szüléktől származik, halandónak kell lenni. Ti pedig az Hafenreffer könyve eleibe, azt irtátok, hogy én így okoskodtam. Valaki azt tanította hogy lelkes Átyától, lelkes magzat származik, halandónak vallyá az ember lelket. Hafenreffer ezt tanította *Ergo &c.* Ezt az semmire kellő bolondlágot, (akarám mondani bizonyfágot) én soha sem említettem. Mert az *Major propositio*, szem látomást hamis. Ha ti csak azt mondanátok, hogy az lelkes szüléktől lelkes magzat nemzettetik, ezzel az mi lelkünket halandóvá nem tennétek, de tovább mentek, és azt vitéztátok, hogy az lelkek is szüléktől tenyésznek. Ebből mondam, hogy Aristoteles itéleti szerént, az mi lelkünknek halandósága következik.

Azt felelik az Morgók, hogy az Léleknek halandósága azért nem következik, mert nem csupán az magnak mate-
riajaból alkottatik, hanem az magu által, az okos ébertől származik nem iszerént. *Morgók ibid. &c.*
Azt is e mellé vetik, hogy noha az mi
lel-*fol. 219.*

Lelkünk Atyától származik, de azért nem szükséges hogy materiából alkottaték. Es ha Isten az mi testünket halhatatlanságban tarthattya fel tamadásunk után, módgya vagyon az lélek megtartásában. Végtére, erőssen szidogatnak engem, hogy mertem effele bizonyosságokkal táborban szállani. Soha bizony el nem hinnem ha szememmel nem látnám, hogy ily bolond feleletet adhatna valaki, egy derék dologra. Ebből pedig az felelésből, azt vegyük észünkben, hogy az Morgók olyan halhatatlanságot jelentik az léleknek, minémű lésem az testnek halhatatlansága fel tamadás után. kiből következik, hogy természet szerént, halandók az lelkek. Ennek fölőtte, ellenkeznek magokkal az Morgók ebben az feleletben, mert egyfelől azt írják, hogy nem csupán az magunk materiájából alkottatik az lélek, mely mondásban meg engedik, hogy az materiából alkottatik, noha nem csupán abból. Az után meg azt mongvák egy általlyába, hogy ha szülektől származik sem alkottatik materiából. Továbba azokról, melyekbe az Csepregi Mesterfég, fundamentumát vetette vala bizonyíáginak, és az mellyek

mellyek éppen fel forgattyák ezt az efze
veszet feleleter, emlékezeret sem tésznek
az Morgók. Mind Aristotelesből, mind
experientiából, mind az bölcséknek
közönfegyos értelméből, és az okoslágnak
vezérléséből tuggyuk, hogy ezek igazak.

1. *Ex nihilo, nihil fit ab agente natu-
rali, sed ex aliqua materia.* 2. *forma
qua fiunt ex materia, sunt materiae
les & corporeae.* Mely igazságokból,
amaz *Axiomák* jönnek ki.

*Omne quod ab agente naturali produci-
tur, corporeum est, id enim omne gigni-
tur ex materia, ex qua, non nisi res
corporea gigni potest * Quod per se * Bellarm.
non subsistit, sed pendet à corpore in-
terire debet, si perit à quo pendet:
Quod autem educitur è potentia ma-
teria, ita pendet à materia, ut sine ea
fieri, aut esse nequeat.* Ezekre ép-
pitette az Csepregi Mesterfeg az ő bizo-
nyítalát, mellyeket, éliteni sem mernek
az Morgók: hanem csak azt mongyák,
hogy nem csupán az maguból éppitte-
tik az Lélek, hanem az okos embertől
származik. Telle Tulla. ki nem tud.

gya azt, hogy *Efficiens causajanak*, alkotó okának kell annak lenni, az mi ujjonnan kezderik? De az a kérdés, hogy ha az okos lelke ember, a ki alkottya az lelket, semmiből terempté azt, vagy *materiából* alkottya? Ha az Teremptő Istennek tulaidona az teremptés, szükség hogy az ember *ex materia subiecta* nemze az lelket: Ebből pedig nyilván következik, hogy az lélek, *est res corporea, materialis, dependens à materia. Ergo si separatur ab eo à quo dependet, non minus morietur naturaliter, quàm anima Brutorum, quia ideo mortales sunt quia pendent à materia.* Ezen kel vala által ugrani az Morgóknak, de nagy az árok előttök.

Morgók
fol. 243.

Az Harmadik bizonylágra azt mongyák, hogy Adámba Isten terempté az lelket, de az után szaporodásra való hatalmat ada néki. Az Zacharias, és Salamon mondására, azt felelik, hogy Haszenreffer ki nem rekeszti az Isteni áldomást az nemzésből. De, elnyegik az bizonyításnak erejét. Mert kettőben áll az bizonylágnak széki. Első az, hogy az régi

regi Doctorok, ezer esztendő előtt, ugyan ezen dolognak bizonyítására állatták ezeket az írásokat: második az, hogy noha az első teremtésben, sem az ember, sem az oktalan állat, nem magok nemétől származtak, hanem Istentől alkottattak, de azért nagy különbséget jelentet Isten ezek között: Mert az oktalan állatok lelkét (annak hijak a Deák) az föld és vizis alkotta, *Producatur terra, Producat aqua.* az ember lelkét pedig, csak magán terempré az Isten. Csepregi Salamon pedig, es Zacharias, nyilván jelentik, hogy különb, és kiváltképpen való móddal adatik Istentől az lélek, hogy sem az test: mely különbségnek helye nincsen ha az mi lelkünk is Atyától alkottatik, mivelhogy az szent írásból ruggyuk, hogy az testet is Isten alkotta szüleinkel együtt. De effélére csak halgatással felelnek az Morgók.

Azon leg többet akadoznak, hogy az mi testtől születik, az test. Es elsőben feddik az Csepregi Mesterseget, hogy az születés helyet, származást vetet. De ebben vétek nincsen, mert nem csak az mi nyelvünkben, de az deákban is, az származás sokszor születést vetetik. Nemis kívántatik, hogy az közöngseges

*Genes. 1.
v. 20. 24.*

*Csepregi
Mesterf:
fol. 58.
Iob. 16. v.
9. cap. 31.
v. 15.*

Ier. 1. v. 4.

*Morgók
fol: 245.*

*Dies est
latitia,
nam pro-
cessit ho-
die uentre
is o virginali*

szó járásban, mindenkor az Valla szája
 izihez kötelezzük magunkat. Azt pe-
 dig, nem igazán írják az Morgók, ho-
 gy én az Urunk szaván, értem az testnek
 Atyától való származását lélek nélkül.
 Ezt az értelmet soha én nem jelentet-
 tem, valahonnan tuggyák az Morgók
 hogy ez én értelmem legyen. Gyerme-
 koromban tudtam, hogy *Compositū est*
quod generatur, az egész ember szü-
 letik, és nem csak az test: De az mint
 ezennel sok képpen, meg bizonyítom,
 nem szükség hogy attól alkottassék az
 embernek minden része, az kívül egész
 ember alkotatik.

Morgók

fol. 245.

Vide To-

let: Joan.

3.

Az sem helyes az mit felzegernek az
 Morgók, tudni illik, hogy Christus az
 testnek szaván, érti az bűnben való izü-
 letést. Mert noha ezt *mysticè* így ma-
 gyarázhatni, de börtű szerént, Urunk
 az testi, és lelki születést veti egymás-
 hoz, és ígyvenesen az Nicodemus hamis
 vélekedése ellen viaskodik, ki az bűn-
 ben való születésről nem is emlékezik,
 hanem az ujonnan születésen testi szü-
 letést értet. mintha vízöntag Anyánk
 méhéből kellene ki jőnünk. Ha azért
 Christus Urunk, az testi születésről
 szólván

szólván, azt mongya, hogy test az, á mi
testül születtetik, kétség nélkül, az mi
lelkünk is test léssen, ha testül alkotatik.

§. III. Az Morgók ui bizony-
sági az lelkek nemzésé-
ről, dohosok.

MInek előtte az Hafenreffer bizony-
ságinak dandárára jussanak az
Morgók, martalékot bocfátanak, és ho-
gy szokásoktól el ne távozzanak, temér-
dek hamisságokkal viaskodnak.

Hamisság azért, hogy én Hafenrefer-
re fogom, hogy az mi lelkünket halan-
dó párának tartya, mint az barmok sze-
lét. Mert ezt én nem mondtam, sőt
az mely helyeket fel jegyeznek az Mor-
gók, azokban nyilván vagyon írva + ho-
gy Hafenreffer igyenes szóval, az mi Lel-
künket halhatatlannak mongya, noha
alattomba vérmet és aláia, midőn azt ra-
nította, hogy születéstől nemzetik: Mert
az pogány bölcsis fel érte azt elméjével,
hogy halandónak kel lenni az mi lel-
künknek, ha fogantatásunkban születé-
stől származik.

Hamisság az is, hogy mi köztünk ár-
ról

*Morgók
fol. 215.*

+ *Kalauz
fol: 274.
Csepregi
mesterség
fol. 34.*

*Morgók
fol. 215.
241. 36.*

† *Materia*
est ingene
rabilis.

Caetan.

1. p. q. 113.

ar. 2. ad. 4.

Conimb

mox citā-

di Bellar

lib. 4. de

Amis:

Grat. c.

12. fine.

Morgók

fol. 235.

Aug. 1. 10.

de Genes:

ad lit. c. 19

rúl vagy on vetődés, hogy ha fogantatásunkban, az Atyák Anyák egész embert nem zeneké, vagy csak fél embert, valami üres testet, lélek nélkül: Erről senki nem vetekedik a kinek esze vagyoni: Mert bizonyos, hogy az Atyák, Anyák, egész embert nem zenek. Hanem az a kérdés: hogy ha az egész embernek alkotására szükségese, hogy az lélekis szüléinkről származzék? Azt mondom hogy ez, úgy nem szükséges mint nem szükséges hogy † az *Materia* alkotassék, noha ezis, *est altera pars compositi*, egyik része az egész embernek. Igaz elég tehát az egész embernek alkotására hogy az mi szüléink, egybe szerkeztetvén és elkészítvén tagainkat, az testet egybe foglalják az lelket. Mely dolgot három bizonylással erősittem. 1. Az felte-madás *iterata productio est* az embernek viab alkotása, melyben Isten, egész embert alkot, noha Lelkét akkor nem alkotta, hanem csak egybe köti az testet. Tehát hogy valaki egész embert mondassék alkotni, nem kívánatik hogy az lélekis alkottassék. 2. Bodog alzony, egész embert nemzet, és Christusnak igaz Anyja volt. Maga az Morgókis megvallyák, és Sz: Agoston kértég nélkül bizonyosnak írja, hogy az

Chris-

Christus Lelke, nem származot Adámtúl,
*Non est Anima Christi, de traduce
 pravaricationis Ada.* Tehát az egész
 embernek nemzése helyén marad, az lé-
 leknek Atyák Anyáktúl való származása
 nélkül. 3. Az philosophusok ezt ilyen
 hasonlatossággal erősítik. *In artisti-*
cialibus, A ki házat, hajót, sarut csinál,
 sem az követ és meszet, sem az fát és va-
 fat, sem az bőrt és kendert nem alkot-
 tya, hanem csak egybe foglalja. Tehát
 ezen formán, a ki az Testet, az lélekhez
 foglalja *unit,* igazán mondatik embert
 alkotni.

Hamisság az is, hogy az Kalaúz, Hit
 ágazattyának vitattya, hogy az Atyák
 csak az testet alkották. Mert egy az,
 hogy az Kalaúz emlékezetet sem tet az
 Hit ágazatúl. Más az, hogy soha azt
 nem mondottam, hogy az Atyák csak
 az Testet alkották. Mert az Aty-
 ák, nem csak az testet éppítik, hanem
 az Istentúl teremtet Lelket *uniunt*
 egybe kötik és foglalják az testel. Eb-
 ben az egybe foglalásban ál az Anyák
 méhében való nemzésünk, és alkotá-
 sunk. és ez által mondatik igazán em-
 ber embert nézeni, né csak testet alkotni.

Hamisság az is, hogy az Kalaúz itile-

*Bellar. 4.
 de Amis.
 Grat. c. 3.
 Leo: Epi.
 11.*

*Contribri-
 cen: 1. de
 Generat
 cap. 4. 9.
 13.*

*Morgók
 fol. 216.*

*Morgók
 fol. 207.*

ti szc.

• Morgók

fol. 219.

† Morgók

fol. 218.

ti szerént, az test alkotása után, idő jár-
tára, másunnan küldi Isten az lelket az
testben. * Az test nemzése után, nagy
későre ōnt Isten lelket belé. † Az lel-
ket Isten magán teremti, és végre úgy
tosza az testben. Semmit efféle én nem
mondottam. Azért az dologot úgy er-
csétek, mint nem régen Theodoretus
mondá, elsőben Anyánk méhében tes-
tünk formáztatik, és mihent ez meg-
készül, az Isten nem másunnan küldi,
sem az test kívül magán nem teremti az
lelket, hanem az testben teremti, és mi-
hent teretetik azon *Instánsban* egybe-
kötterik *unitur*, az testel: mely egybe-
foglalás által leszen az embernek Anya
méhében való nemzése.

Morgók

fol. 215.

Hamisság az is hogy nem tudgyák az
Morgók honnan mentem végére az em-
berek alkotásának. Mert az Csepregi
mesterségből eléggé meg hallották,
micfyoda fundamentomból tudom ho-
gy az mi lelkünk atyáktól né tenyészik.
Az sem igaz, hogy Bellarminus *lib. 1. de*
amissi grat: c. 11. dorgállya Sz A-
goston az lelkek eredetiről való kése-
delmességért: mert ott erről emlékezet
leszen. hanem *lib. 3. c. 11.* azt írja, ho-

Morgók

fol. 217.

gy Sz:

gy Sz: Agoston *Epist: 28.* meg feiti az
 lelkek teremptése ellen való argumen-
 tomokat, és *lib. 1. de origine animæ c. 10.*
 azt írja hogy eo nem tiltya, seot kősző-
 nettel vész, ha az lelkeknek Istentől va-
 ló teremptéseket valaki oltalmazza.

Hamiság azis, hogy ha az Háferefer-
 fertől oltalmaztatot lelkek eredetiből
 azoknak halandóságát ki hozzuk: ha-
 sonloképpen az Sz: Agoston, Tertullia-
 nus, Cassiodorus tanításából ezent kelle-
 ne ki hozni, mivelhogy ez aránt egy-
 nyomba jártak Háfereferrel. De külöm-
 ben van az dolog, mert Sz: Agoston ké-
 telkedue szállot ez dologról, és az mint
 az Morgók fel jegyzik Cassiodorusból
 tudatlanlágát ebben a dologbā meg val-
 lotta és semmit egyy általlyában erről
 vakmerő képpen nem vitatott. Jól-
 lehet az mint utólso írásból meg hal-
 lók, az Lucifer és Tertullianus vélekedé-
 seben való vakmerőféget feddette. No-
 ha azért kételkedtek némellyek az ré-
 giek között ez dologról, de azért az mint
 Bellarminus mongya, Tertullianus Apol-
 linaris, es Lucifer kívül, senki mérészen
 nem vitatta az lelkeknek szüleinktől
 való származását. Tertullianus pedig
 az ő vélekedésének következtése sze-

Morgók
ibidem

rent,

*Tertu. De**Anima c.**19. § 7.*** c. 36.**† Cap. 27.**Morgók**fol. 218.**Csep: mest:**fol. 35.**Morgók**fol. 219.*

rén, az mi lelkünket testes állatnak
mondotta: Sőt azt vitatta, * hogy mint
az testnek neme vagyon, ugy az lelkek.
bennis külömböző nemek találtnak,
† és az atyáktúl az magval egyetembe
lelkeknek egy része szakad az fiakra.
Effele balgatagságra vitetnek végre, kik
az töröt uton nem akarnak járni.

Szemtelenleg azis, hogy én azt ál-
modom hogy ha az lelkek atyáktúl szá-
porodnak és tenyésznek, Adámnak lel-
ke Evába, és ettül egyebekre terjedett.
Mert az Csepregi mesterfégbe Eva u-
tán egyebekre való terjedésről emleke-
zet nincsen. Evárúlis csak az Hafe-
reffer szavához képest vagyon szó, mi-
vel hogy eo azzal bizonyította vala az
lelkeknek embertül nemzését, mert,
ugymond, Eva, lelkes csontból formál-
tatek, azért nem vólt szükség az Uj-
lélek. Ebben az bolond argumentom-
ban, az jelentetik, hogy az csontal eg-
gyit, az Adam lelkének része adatott
Evának. Ezt hozta elo az Csepregi
mesterfég, és ennél egyebet sem szól-
lott ez dologról.

Végezetre nagy tudatlanság azis, ho-
gy ha az Atyák szaporittyák is az Lelke-
ket, nem szükség hogy valami *corporea*

ma-

materiából nemzék: miképpen hogy nem az fonalas faggyúból leszzen magán az gyertya világ, hanem az tűzes lángnak gyulasztásából. Hiszem nagy titkos filozofia ez: ki nem tuggya hogy akár mely állatnak vionnan kezdéshez *causa efficiens* alkotó ok kívántatik: De a dolog abba vagyon, hogy az mint Aristotelesek az filozofusok meg bizonyították, az teremtet állatban nincs oly erő, hogy semmiből alkosson, hanem *i. Physi-*
materiának, subiectumnak kel lenni *corum.*
 az alkotásra. miképpen az gyertya, tűzet gyűthet, de úgy ha arra való *materi-*
*ái*á leszzen, a nélkül soha tűzet nem gyűthet. Azért ha az úi Lelket, úgy gyűrtya meg az Atyák Lelke mint az gyertya az faggyas fonalat, kétség nélkül *ma-*
teriából kel azt ki hozni *in actum.*

Az sok hiúságos rétovázás után, hat semmire kellő bizonyítást állatnak az Morgók, az lelkek szaporítására.

Morgók

I. BIZONYTÁG. Meg szűnt im. *Fol: 219.*
 már Isten az teremtetstől. FELELET. *Aug: E-*
 Sz: Agoston erre azt mongya, hogy no *pist: 28.*
 ha meg szűnt hatod napi munkájától
 annyiból hogy ollyan nem teremtet, ki-
 nek

Joan. 5.

nek nemét kezdetben nem alkotta volna, de azért *Pater meus usq[ue] modo operatur*, az előbbi állatokhoz hasonlót, mostis alkot az Isten.

Morgók
fol. 220.

Vide supra fol.
198.

Aug: E-
pist: 28.

Epist. 28.

II. BIZONYSAG. Ha az fattyú fiakban Isten terempti az lelket, Tehat az Isten társ az faytalanok gonosz cselekedetiben. FELELET. Erre az Morgóknakis meg kel felelni. Mert ōkis az Salamon és Zacharias mondásit magyarázván azt írják, hogy az Istennek áldomását ōk ki nē rekesztik az nemzésből, mivelhogy ō az, a ki magzatokkal meg látéya az Atyákat. De Szent Agoston meg menti ōket az munkáitól, és azt mongya, hogy az faytalanfágba nem társ az Úr Isten, mert az faytalan embernek törvény ellen való cselekedeti, nem az testnek eppítése, sem az léleknek teremése. Ezt, Sz: Hieronymus irásából véretet szép példával erőlsiti, Mert ugyan mond, ha lopot búza magot vetnek az földbē, noha az föld gyarapittya és gyümölcsöfse részi az lopot marhát, de azért az lopásra nem társ, *Quod respondisti, non esse vitium ferentis in tritico, quod furto dicitur sublatum, sed in eo qui*

qui frumenta furatus est, nec ideo
 terram non debuisse gremio suo semi-
 na conservare, quia sator, immunda
 ea projecit manu: elegantissima simi-
 litudo est. Quam & antequam le-
 gerem, nullas mihi obiectio ista, de
 adulterinis foetibus, faciebat angustia-
 as, &c.

III. BIZONY S A G, Mikor Léderez
 módra, az őrdög embert néz, mint küld.
 Isten lelket az őrdög szaporitálában?
 F E L L E T. Ugy mint az paráznák nem-
 zésebe. Es ide igen illik az lopot magus
 nak hasonlatossága. mert az őrdög más-
 tól lopot magot vét afféle nemzésbe.
 Mely dologról Del Rionak bőszeges irá- Delaiolib.
 sat hallyad rövid sommában. *Posse* 1. de Ma-
 gia Quæst.
Damones misceri foeminis, Plato, Cy- prianus, Justinus, Clemens, Tertul- 15.
lianus, Hieronymus ad Ephes: 6. Au- gustinus 15. Civit: c. 23 docent. Li-
cet enim Damones ex propria sub-
stantia, more Animalium, generare
nequeant, cum nec corpus, nec semen,
nec sexum habeant: Possunt tamen
ex aëre, & alijs Elementis, ad carnis
similitudinem palpabilia corpora for-
 02 mare.

mare. possunt illa pro libitu movere, calefacere: possunt quem naturâ non habent sexum, artificiosè exhibere: possunt etiam, aliunde acceptum verum semen adferre, & naturalem ejus emissionem imitari. Ex hujusmodi autem concubitu, proles nasci potest. Quia potest demon semen aliunde acceptum deferre: & qua est agilitate, ac rerum naturalium peritia, calorem in semine conservare. Proles autem ex tali concubitu nati, verus Pater est, non demon, sed ille homo, cujus semine abusus est Demon. Demon igitur quo ad operationem naturæ, hic duntaxat est instrumentum, & applicat agens principale, quod est semen humanum. Deus autem ut autor naturæ, naturam juvat, creando animam: peccato verò Sage, ac Demonis, non adminiculatur.

IIII. BIZONY SAG. Az Fiak, Attyok erkölcsére fajoznak. Tehát az Attyák nemzik az Fiak lelkét. FELELET. Sőt gyakorta az okos fő embereknek, gondbafiai lesznek, ugymond Aphrodiszus,

Alex. Ap-
bro: lib. 1.

Prob. 28.

feus, és ennek igaz okátis aggya. Az Sz: Irásból is tuggyuk, hogy az igen gonosz Istentelen Atyáknak, úgy mint Acháznak és Amánnak, tekélleres jámbor fiai voltak Ezechias, és Josias. Honnan legyen pedig hogy az Fiak, néha Atyókhoz hasonlatosok legyenek, okát találod Aristotelesbe és az több Filozófusokbā, kik az lelkék fajzásárul nē emlekeznek, hanem az *Complexiōrūl*, melynek az udōrūl, vagy betegségtől, vagy egyéb okoktól származot változása, az embert ábrázatlyába és erkölcsébe úgy el változtatták hogy a kit eléb iól ismértél, azt meg se ismérhessed, noha ugyan azon Lélek marad benne.

*Arist: 4.
de Gener.
Anim. c. 3.
Conimb. 1.
de Gene.
cap. 4.
quest. 30.*

V. BIZONY S A G. Minden állat, magához hasonlót szaporít. F E L E L E T, Bezzeg az ember is embert nemz, magához hasonló természetbe. De eléb megmutatá, hogy miképpen az oktalan állatok nemzéséhez nem kívántatik, az *materianak* uionnan alkotása: úgy az embernek alkotásához, nem szükséges az Léleknek szüleiunktől való származása. hanem igaz elég, hogy egybe foglalják az testet az lélekkel.

*Supra foli
202.*

VI. BIZONY S A G. Az Sz: Irás
O 3 mongya

*Genes. 46.
v. 26.*

Bell. lib. mongya hogy az lelkek, az Atyák tom-
4 de Amis porából jönnek ki. FELELET. Láttak
Grat. c. II. az Morgók Bellarminusba ennek meg-
 fejtését, de ellene nem tudván vetni, el-
Levit. 5. nyegték. Az Sz: Irásba efféle monda-
v. 2. sokban, az lelken érteni kel az embert,
 mint szinte, mikor azt mongya hogy az
 mely Lélek valami tisztátalant illet, fer-
 telmes legyen. Ezek az rossz bizonyí-
 tások után, az Hafenreffer bizonyí-
 tások esztelen otalmára bocsátkoznak az
 Morgók. Ittis azért Isten segítségével
 legyünk nyomokban, és czibállyuk meg
 tetovazásokat.

§. IIII. Roszak, és Roszúl ol- talmaztatnak az Haf- enreffer bizonyí- tások.

HAt bizonyí-
 tásokat támasztot Ha-
 fenreffer az Lelkek tenyészésének
 állatására, mellyekre rövid feleletet adot
 az Csepregi mesteriség. Azokat az bi-
 zonyítástokat akarják gyógyítani az
 Morgók, de sem irek, sem szelenczék
 hozzá.

I. BIZONYSÁG. Isten szaporodásra való erő adot az embernek. Tehát úgy nemz ember magához hasonlót testestül Lelkestül, mint az Oroszlány. FELELET. Ebben az bizonyfágban *Fallacia accidentis* vagyon, mert az szaporodásból, az szaporodásnak módgyát akarja ki hozni. Azért szinte oly argumentum ez, mintha így okoskodnál. Az Isten, ételre és járásra való erő adot az embernek, Tehát szinte úgy észik mint az ökör, kérődve, úgy jár mint az ökör. Meg engedé azért az Csepregi mesterfég hogy embernek szaporodásra való ereje vagyon; De tagadá hogy ehez az nemzéshez szűkséges legyen az Léleknek embertül alkotása, Mert á ki embert alkot, nem szűkség hogy lelketis alkotson, mint nem régen meg bizonyítá, az fel tamadásnak, és az Bodog Aszony szüléfenek példájával.

Morgók

Tudatlanfág azis, hogy ha mingyárt fogantatáskor az testel egybe nem kapcsolatik az Lélek, nagy elmélkedéssel kel meg magyarázni, mint kapcsolások egybe, negyven nap múlva.

Mert az bizonyos, hogy eléb az testnek, emberi tagok formájára kel rendeltetni, és úgy kel az Léleknek az testet

Erre

O

meg

fol: 222.

Vide Co- meg eleveníteni; mivelhogy az lélek
nimbr:2. *Est actus corporis organici.* Hány nap
de Anima formáltatik az test, és minémű nagyfa-
cap. 1. q: gának kel lenni elevenítésekor? nem ide-
 való kérdés. Az léleknek pedig az testel
 egybe kapcsolását, szinte oly könnyű meg-
 érteni, akár egy óra múlva, s' akár negy-

4. Art:2. Hamisság azis, hogy az feltámadást
Morgók hasonlónak akarom tenni, az természet
fal: 223. szerént való nemzéshez. Mert én
 meg sem gondoltam ezeknek minden-
 képpen való hasonlatosságot. Hanem,
 miát hogy *omnis similitudo claudicat*
 csak abban vetettem egymáshoz, hogy
 mindenikben egész ember alkottatik.
 kiből szelátomást következik, hogy az
 egész embernek alkotásához, né kíván-
 tatik az léleknek alkotása, mivelhogy
 az feltámadás által az ember lelke nem
 alkottatik. Ebből tovább az jó ki, hogy
 az Hassenreffer bizonylági hamis fonda-
 mentomra építettetek, arra tudni illik,
 hogy a ki egész embert alkot, annak lel-
 ketis kel alkotni.

II. BIZONYSAGA Hassenreffer-
 nek ez. Az Éva teremtésébe nem ol-
 vassuk, hogy Isten úi lelket teremtet-
 volna belé, mert lelkes esontból terem-
 teték.

tetek, azért nem volt szükséges az úi lélek. Erre az Csepregi Mesterseg, három feleletet ada: I. Noha az Eva teremptésében nevezet szerént az úi lélekről emlekezet nincsen, de ebből nem következik, hogy úi lélek nem adatot volna Evába. Miképpen hogy az Angyalok teremtetéséről, és esetről sem olvassunk semmit az Genesisbe, de azért ugyan el hiszik. Fő oka pedig ennek az feleletnek abban áll, hogy *Argumentum ab autoritate negativa non cōcludit*. II. Ha igaz az Hafenreffer bizonyítása, és az Adam csontyával egyűt, az Adam lelke adatot Evába, vagy az, hogy az mi lelkünk, *res corporea, et divisibilis*, darabra osztatható testi állat; mert különben az Ádám lelkének egy darabja az csontal egyűt másnak nem adatható: Vagy az, hogy ha az okos Léleknek darabja nincsen, éppen ugyan azon lélek, két helyen, két testbe, Adámba és Evába volt. kiből egyéb hamisságok közzöt, az is következik, hogy egyik az másik nélkül sem bűnben, sem kárhozatban nem eshetet volna. III. Ha igaz volna is az mit beszél Hafenreffer, semmit az ő igyére nem szolgálna. Mert azt kel vala erősiteni, hogy ember al-

kottya, és nem az Isten teremti az lelket, kit az Eva példája nem jelent, holott az ő lelkét nem Adam alkotta. Azért bár igaz volna is az *Hypothesis*, csak ezt az két dologot erősítené: Először, hogy a ki újonnan embert alkot, nem izűk-ség hogy lelkétis alkosson, mivelhogy, Isten az Eva formálásába, új lelkét nem teremte. Másodszor, hogy azon egy Lélek, több emberekre is terjedhet, és egy lélek, több testet élthet: ki ha úgy vagy on, A verroisták lehetünk, és az egész emberi nemzetbe, egy lelkét mondhatunk.

Morgók
fol. 224.

Kalauz
fol. 416.

Morgók
fol. 225.

Kalauz
fol. 480.

Az *ELSBŐ* feleletet akarván rontani az Morgók, reám fogják, hogy Hefenreffert azért akarom Eretnek számba vetni, mert azt írta, hogy az Eva teremtetésebe nem olvasunk új Lélek teremtetést: Maga ezt soha sem mondtam: hanem az Csepregi Mesterfég, két dologot módottevelgyő bolondlagnak. I. Hogy az miről emlékezet nincs az szent írásban, azt nem kel hinni. Mert ezt derék tevelgyésnek mutattam lenni az Kalauzba. Es noha az Morgók azt fecsegik, hogy ezzel temérdek tevelgyésekis meg otalmaztatnának. De az Kalauzban meg mutattam, hogy ezzel

ezzel semmi tevelgyésre ok nem adatik.
II. Azis tevelgyés, hogy Evába, ugyan az ő
lélek maradot, mely az Adam csontyába
vólt. Mert ebből következik, vagy
hogy az Adam lelke el daraboltatator,
és két felé oszlott. vagy hogy azon egy
lélek vólt éppen az két testben.

Az után, reám fogiák az Morgók, ho-
gy tagadom az Angyalok teremteséről
való emlékezetet az Szi: irásban. Ma-
ga az Csepregi mestersegen, nem az
egész szent írásról, hanem nevezet
szerént, csak szinte az Teremptes histo-
riáiáról vagyon emlékezet. Tudom
énis, hogy az Szi: irások képpen tanít-
tya, hogy minden égi, és földi állatokat,
Isten teremtet. Aztis tudom, hogy néme-
ly Doctörök, *mysticè, allegoricè*, azon
az vilagosságon mellyet Isten első nap
terempte, az Angyalokat magyarázzák.
De ez az magyarázat, nem Moyses sza-
va, hanem két vagy három Doctöré,
noha egyebek † azon az vilagosságon
nem Angyalokat, hanem külső vilagos-
ságot értenek, mely nappálé szerzet.
okátis aggyák az régi Doctörök, miért
nem akará Moyses az Angyalok terem-
tesét irásban foglalni.

*Morgók
Fol. 226.*

† *Vide Pe-
rerium
Genes. 1.
ad v. 3.
Perer. l. 1.
in Genes.
Az q.ultima.*

*Morgók
fol. 227.*

Az MASODIK feleletre azt Morogiák, hogy meg kérgyem Hafenreffertül, hanem Lélek volt Adamba; és mint osztatot Evára. Magokrúl azt írják, hogy ki nem mondhatták mint lőt az Éva lelkének, Adámtul eredeti. Bezzeg az Nem tudom, meg feyther minden kérdést. De szerető Morgóim, ha az mondgyátok hogy Evában úi lélek nem adott, hanem azon Lélek maradt benne, mely az Adám csontyában volt, bizonyoson tudhattátok, hogy e kettő közöttül egyiknek kel lenni. vagy éppen és tellyelen, vagy darabban és rész szerént, az Adám lelkének kellett Evába szállani. Bezzeg ha azt mondanátok, hogy Evában alkotot úi lelket, mely az Adám tagyában lévő lélektül külömbözött, én sem vitatnám, hogy az Adám lelke, éppen, vagy darabban Evára szállott. de Hafenreffer, úi Lélek alkotás nélkül, az Adám csontyának lelkével, akaria éleszteni Evát; kit soha az szent írás nem jelentet. Sőt Adám, csak az Éva csontyát, és testét mongya az ő csontyából, és testéből valónak. Maga az Sz: Thomaszava ként. *Multò charius, amantiusq. diceretur, anima de anima mea, si sic esset anima de anima, ut caro de carne, & os de osse.* sokkal édebbben

*S. Thom:
2. Sent.
Dist. 18.
Quaest. 2.
Artic. 1.*

debben mondhatta volna Evának, hogy az ő Lekéből való lélek, ha az Lélekis úgy lőt volna Lelkéből, mint az csont, csontyából.

Az HARMADIK feleletre, azt morogják, hogy ők nem Averroisták, mert nem mongyák hogy az Atyák lelke fiokra szálljon; mint az gyertya giúrtás példaiából meg'teczik. Mondom én, hogy másút jár eszetek. En sem mondom hogy az Atyák lelkének kellyen az fiakra szállani, ha az Atyák úionnan alkotják az lelket. Nemis arról vala szó, hanem csak erről. Ha Evára szalhatot, darabolás nélkül, az Adám lelke, Tehát azon egy Lélek, több testet eleveníthet; kit ha meg engedünk, Averroistak lehetünk: Mert ha azon egy Lélek, két testet eleveníthet, miért nem hármat? miért nem százat? Miért nem mondhatod, hogy miképpen az Adám csontyával, lelkeis Evába öntethetet, úgy mostis úi lelkek alkotása nélkül, az Atyák magyával egyetembe, lelkeis fiokban öntetik?

Ha pedig egy Lélek volt Adámban és Evában, jól kö'verteközik, hogy eggyk az másik nélkül nem vétkezheter, és el sem kárhozhatot volna. Erre az Mor-
gók

*Morgók
fol. 228.*

Morgók
fol. 228.

gók kettőt mondanak. Eggyk az, hogy az magamtúl emelt váfzál, nem az ő értelmekkel viaskodom, holot űk azt nem mongyak, hogy azon egy Lélek vőlt Adamba és Evába. Másik az, hogy azt láttatom mondani, hogy Adam és Eva el kárhoztak. De ezek csak esztelen ségek. Mert én az ti álmotokkal viaskodom, mivel hogy, ha Evában űi Lélek nem adator, hanem azon Lélek szállot xá, mely az Adam esontyába vőlt, vagy éppen, vagy darabban az Adam lelkének kellett Euában lenni. Nékeim pedig *A destructione consequentis ad destructionem Antecedentis*, meg kellett mutatnom, hogy ennek, eggyke sem maradhat helyén. Es ebből ofzran jó *Consequentiaval* ki jó, hogy az Adam esontyának lelkétől, nem elevenittetett Eva anyánk. Azt pedig soha sem jelentettem, hogy Adam és Eva el kárhoztak; mert tudom hogy ezt az *Tatianus* és *Encratitak* tevelygése közre szamlállyak az régiek *Tertull. de Præseri. c. 25. Irenæus lib. 1. cap. 31. Euseb. lib. 4. Hist. cap. 29.* Sz: Agoston pedig az Adam űdvőlséget, Sz: irásban való igazságnak nevezi. Azert csak arról

rúl szólott az Csepregi mesterfég a mi lehetseges, nem arról az mi löt: es ezti csak *ex hypothesi*. De hogy az Morgók szinesben ravaszkodhassanak, az Csepregi mesterfégnek szavait, meg vesztegetik, és ahol azt írta vala, hogy ha mid kettőbe egy lélek völt, egyik az másik nélkül nem kárhozható: az Morgók, az (kárhozható) helyébe, (kárhozható) szót irtak. Maga az első szo, mellyel élt az Csepregi mesterfég, csak lehetseges dolgot jegyez: az másik pedig, mellyet az Morgók említnek, meg löt dolgot jelent. De effele hamis mesterfeggel kel élniék az Morgóknak, ha papíroft akarnak mocskolni.

Morgók
fol. 228.

III. BIZONYSA GA Hafe nreffernek ez. Az Sz: Irásban olvassuk, hogy Adam Seteth tulaydon abrazattya nemzé. Mely igikben, az bűnös Adamnak abrazattya, ellenkezik az Isten abrazattyaival; Tehát az Seth nemzésén, az lélek nemzésis értetik. Erreis három feleletet ada az Csepregi Mesterfég. I. Hogy jó formába nem öntöttek, ezt az bardumentomot. II. Hogy az elő hozot Sz: irás szavaiban, nincs arról emlekezet, hogy az Adám abrazattya ellenkezik az Isten abrazattyaival, hanem

Gen. 3a
u. 3a

ert maga gondolta Hafenreffer. III.
 Hogy ha ugyan azt mondaná az irás,
 hogy az bűnös Adámnak abrázattya, el-
 lenkezik az Isten abrázattyaival, ennek
 csak oly értelme volna, hogy az Isten
 Adámot tisztan, és sok Isteni ajándékok-
 kal fel ekesítve teremtette, de ezeket
 az természet felet való jókat el vesztvén
 bűnével, magához hasonló bűnös fiakat
 nemzet. Ebből pedig az Léleknek fay-
 zása ki nem sülhet.

Morgók
 fol. 231.

Az első feleletre azt mongyák az Mor-
 gók, hogy Hafenreffer *ab Exemplo*
per Inductionem argumentat.
Az Exemplumba pedig mindenkor
 négy *terminus* vagyon. Bizony nem
 hiszem hogy magok is értik az Morgók,
 mit beszélnek. *Inductio* it nem lehet
 mert csak egy nemzetszül vagyon emle-
 kezet, az *Inductiohoz* pedig több kíván-
 tatik egy példánál. *Argumentum ab*
Exemplo, sem lehet, mert az *Exem-*
plumhoz, kívántatik hogy az mit pél-
 dájul elő hozunk, az bizonyos legyen, és
 annak hasonlóságból bizonyítsunk.
 Azért ha az Sz: Irás azt mondaná, hogy
 Adám Sethnek lelkeris nemzette, ebből
 az példából, jó *argumentumot* fondal-
 hatnánk.

hatnánk, négy *terminus* nélkül, ilyen képpen. *Si Adam prolis sua, etiam Animam generavit, & reliqui parentes generabunt. Verum est Antecedens, Ergo.* De az Sz: irás azt nem mongya; Hafenreffer sem argumentál az egy példából, egyebekre; hanem azt akarja bizonyítani, hogy Adám Sethet, Lélek szeréntis nemzette, klben anni módgya vagy, mít az vaknak az hím varrásbā.

Ahol azt írják az Morgók, hogy énis *Morgók* támasztottam oly bizonyfágot, mellyet *fol. 231.* formában nem önthetek. En dólgom az, ha rendbe nem tudom állatni bizonyításimat. Allyatok elő csak, s' proballyatok meg.

Az második feleletben, hazuttolnak *Morgók* engem, hogy Hafenreffer gondolattyá- *fol: 232.* nak irtam, hogy az Adám ábrázattya az Isten ábrázattya ellen verterik. De hal *1. Cor. 15. v. 46.* latoké Morgók, Énis tudom, hogy az Sz: *Colos. 3. v: 9.* irásban ezek gyakran egymás ellen veretnek: De nem az a kérdés: hanem az, hogy ha azokban az szókban, mellyeket Hafenreffer elő hoza az Seth nemzésérül, az bűnös Adám ábrázattya ellen verteriké az Isten ábrázattyanak, az mint hogy ezt merészen beszilli Hafen-

reffer : Az Csepregi mesteriség igazán
mondotta, hogy az Haffenreffertül em-
lített szókban, semmi jelensége, és emle-
kezeti nincsen ennek az ellen vetésnek:
hanem, midőn azt mongya Moyses, ho-
gy Adám maga ábrázattára és hasonla-
tosságára nemzé Sethet, azt jelenti, ho-
gy magához hasonló természetű embert
nemzet: és talám azt is akarja mondani,
hogy magához hasonló bűnös fiat szült.
Micsoda legyen pedig az az kép, és ha-
sonlatosság, melyről az teremtésbe emle-
kezet vagyon, nem szükség most sok
szóval magyarázni.

*Vide Pe-
terium.*

*Tom. 1. in
Genes. lib.
4. initio.*

*Morgók
ol. 233.*

Az harmadik feleletre azt írjak az Mor-
gók, hogy ha Adám bűnös fiat nemzet,
nem csak testét nemzette, hanem egész
embert. Ezt én is helyén hagyom, De
a ki egész embert alkot, nem szükség
hogy lelkeris alkotson, mint az fel tá-
madásnak, és Christus Urunk születése-
nek példájával meg mutatám. Es az
Morgók ítéleti szerént Evának példája-
ból is ki tetezik, mivelhogy ők az Eva
alkotását, in Léleknek teremtsé nélkül
mongyák hogy let.

*Morgók
fol. 233.*

IV. BIZONYSA GA Haffenreffert
nek ez. Sz: Dávid írja, hogy bűnben fo-
gantatot. Ha csak testben fogantatot
De

Dávid az Annyátúl, bűnben nē fogantatott, mert az Lélekben vagyon az bűn. Ha azért az bűnbē való fogáztatás egész, és nē fél éber származását kívánnyá, az lelkeknek is Atyáktúl kel származni. Ezt az bizonyfágot azért nē írta számba az Csépregi mersterfég, mert mind egy az Hatodik bizonyfággal, mely az eredendő bűnnek, reánk szállásából vétetik, Mely dologrúl maid szöllyunk. Igaz azért hogy az bűn, az Lélekben vagyon. Azis igaz, hogy Dávidnak, nem clak teste, hanem egész emberi természetem nemzetett: De az á kérdés, Ha az egész embernek alkotására, kivantatiké, hogy attúl alkotassék az Lélek, á ki egész embert alkot. Ezt szükségesnek nem lenni, meg mutatuk ennihányszor. Az Morgók pedig ehez hozzá sem szólnak.

V. BIZONYSAGA Haseffernek ez. Valami úionnan eppítetik az keresztségben, annak az első születésben, éppen Atyáktúl kel származni: De az keresztségben az ember, testestúl Lelkestúl vionnan eppítetik. *Ergo &c.* Erre az lőn az válasz; hogy az első mondaft, meg kellett volna bizonyítani. Jó lehet az sem igaz, hogy az keresztség által, az test úionnan eppítetik.

*Morgók
fol. 237.*

Az Morgók azt mongyák, hogy az első mondást meg bizonyította Hasenreffer. Mert két féle születés vagyon Testi, és Lelki. az testi embernek születeése különbben meg nem választathatik az lelki születéstől, hanem ha, testestől lelekestől Atyáktól származik. Továbbá. Ha csak az test származik születéktől, nem szükséges, hogy az Lélek meg ültatnék az kereszttségbe. Oka ez. Mert ha az bűnben való fogantatáskor, az testben nem volt az Lélek, az után, bűnben sem eshetik. Más az, hogy ha Isten tisztán teremti az lelket, ezt az test meg nem moskolhattya, mert erősebb az Lélek az testnél.

Ezek az gorombaságok feleletert sem érdemlenek, de rövideden. Igaz, hogy két féle születés vagyon. Eggyk természet szerint való testi születés, melyben az ember Lelke, testével egybe foglaltatik: Másik lelki és mennyei, mely által bűnünk el mosatik, és Istennek fogador fiai leszünk. De hogy annak mind születéktől kellyen alkottatni, valamit az kereszttségben meg újul azt soha az szent irás nem mongya, és az mint az Csepregi mesterleg mondá, Hasenreffer sem bizonyította, lőt az Morgók se tudják, ak nem

ák nem hogy igazán, de csak színesenni vastagítani. Az testi, és Lelki születésnek külömbfégét meg hallátok, mint érthessük, ha izinte az Lélek születstül nem származikis. Merő gorombaság pedig azt itilni, hogy eléb az ember bűnben fogantatik, és az után öntetik az Lélek beleje: avagy hogy az Isten eléb tisztán teremti az lelket, és az után mocskoltatik bé az testül. Mert mind külömben vagon az dolog. Mikor az emberi természethez szükséges tagok el rendeltetnek, akkor teremtetik az Lélek, és az testben öntetik: az bűnben való fogantatásis akkor léssen, nem az Istennek teremtéséből, hanem az Istentül teremtet lélelnek, az Adám magvából eppitettet testhez kapcsolásból. Az test csak magán meg nem rutittyá az lelket, mivel hogy az keresztség utánis, azon test marad, és eredendő bűnben nem kever bennünk: hanem azért rutitratunk meg Adámnak engedetlenségével, mert Adám magvából származot fiak leszünk, az testnek lelkünkkel egybe foglalása által. De errül maid többet szölyunk.

VI. BIZONY S A G A Hasenreffernek ez. Ha az Lélek Atyákrül nem származik, meg nem érthettyük, mint szál

reánk az Eredendő bűn. Annak fölőtte, ha az Isten tisztátalan teremti az lelket, ő oka az bűnnek: Ha pedig tisztán teremti, és úgy bocsáttya az tisztátalan testbe, melyről meg rutíttatik, kegyetlen.^a

Minnek előtte, erre való feleletet megoltralmazzuk, rövideden azt vegyük észünkbe, hogy az eredendő bűnnek magyarázásában, semmi könnyebseget nem találunk, ha az Lelkek Atyáktól származnak. Mert hogyha azért bűnös az fiak lelke, mert bűnös szüléktől alkotatik, kik az magok szennyét alkormányokra kenik, mivel hogy az keresztyén szüléknek bűne, az keresztségbe lemosatott, az mely mocskok magokban nincsen, azt máfra nem kenhetik: Annak fölőtte, ha az szülék, lelkek szennyét magzatokra kenik, nem csak az eredendő bűnt, hanem az több vérkeket is fiokra mázollyák, ugymint az gylkoságot, vagy paraznaságot, és így oly igazán gyilkos és parázná léssen az Anya méhében lévő gyermek, mely igazán részes az eredendő bűnben. Tovább, ha az Atyák lelke fiokra keni gonoszságát, mi az oka, hogy Achaz, és Amon, kikről Ezechias és Josias nemzetet, az magok Istentelenségét fiokra nem szálított.

*Vide Bel-
lar: lib. 4.
de Amis.
Grat. c. II.
finem.
† Kalauz
fol. 744.*

*Vide Bel-
lar ibid.
c. 18.*

lítottak: avagy ha az mocskot és rút-
ságot fiokra szállithattyák, mi az oka, ho-
gy az jámborságot, bölcseséget, okossá-
got nékik nem aggyák! Azért az dolog
ebben vagyon, hogy az élő állatok nem-
zése azt kívánja, hogy magokhoz ha-
sonlót alkossanak: de hogy az természet
kívül való dolgokban és *acciden-
sibus* hasonlatosságokat, alkotmányira terjeszék
nem szükséges. Mert noha az ember az
ő fiának testét alkottya s formállyá, de
azért nem szükséges hogy ha az Atya
csonka, sánta, seb helyes *et c.* az fiárais
ezen fogyatkozásokat szállítsa. Tehát
ezen formán, ha szinte az Atyák lelkétől
szarmaznék is az Lélek, ebből csak ma-
gán nem következnek, hogy *acciden-
tariam maculam peccati*, az természet-
hez nem tartozó rúttságot, rá mázolná.
Azért valakik Flacciuszal azt nem tar-
tyák, hogy az Eredendő bűn, ugyan az
ember lelkének természeti legyen, az
lelkeknek embertől való alkotásával,
könnyebbé né tehetik az eredendő bűn-
nek ránk szállítását.

Ezeket meg értvén, az Hasenreffer
hatodik bizonyására azt felelé az Cse-
pregi Mesteriség, hogy eredendő bűnben

éshetik ember, ha lelke szüléitől nem alkotratikis, mivelhogy az Adám magvából a nélkül az igazság nélkül szülnének, melyben születtek volna, ha Adám nem vétkezett volna. Abban pedig hogy Isten oly lelket teremtet, melyet láttya hogy meg főtőzik mihent az testben foglaltatik, csak annyi kegyetleniség vagyon, mint abban, hogy oly Angyalot teremtetet, melynek esetit és veszedelmét látta.

Morgók Az Morgók először azt Mongyák, *fol: 239.* hogy az igazság nélkül való születés, nem oka az eredendő bűnnek. De ezt én nállatok nélkül is tudom, Mert hogy jól meg ércsétel, három dolgot kelit meg választany: I. Honnan, és mi legyen oka az eredendő bűnnek? Erre azt mondom, hogy Adámtól, és az ő engedetlenségéből. Mert az Isten Ádámnak úgy adott való eredendő igazságot, hogy ezt mind magának, s mind maradékinak meg tartaná ha szót fogadna. Ha pedig az tilalmas fához nyúlna, nem csak magának, hanem maradékinak is el vesztené azt az igazságot, melynek meg tartására köteles vala; Es így ő benne minnyáian vétkeztünk ugymond Sz: Pál. II. Miben áll az Eredendő bűnnek mi volta? Erre azt felelem, hogy közönstegesen az bűn

Rom. 5. v.

12.

bűn egyéb nem lehet, hanem csak *Privatio*, az az, oly jótúl való üresség, melynek magunkban vagy cselekedetünkben kellett volna találtatni. Azért az Eredendő bűn nem egyéb, hanem annak az igazságnak *Privatioja*, melyben születünk volna, ha az mi fejünk Adám nem vétkezet volna: mely igazságnak megtartására, noha nem magunk személyeibe, de az mi fejünk és természet szerént való származásunk gyökerébe Adámba, kötelesek voltunk. III. Kikre szól és árad ez az vétek? Erre azt mondom, hogy csak azokra a kik Adám magvából természet szerént származnak, és szokatlan malasztal meg nem előzetnek. Mivelhogy pedig az testnek, és Léleknek *Unioja* egybe kötése által lészünk emberek, és Adám fiai, eztis az egybe foglalást, anniből okának mondhatjuk az eredendő bűnnek, az menyiből oka, hogy mi Adám fiai légyünk. Ezeket á ki eszébe tartya, az Morgók tetovázását mind megelőzheti.

Mikor pedig azt kérdi Hasenreffer, Ha Isten az lelket tisztán teremtié, vagy tisztátalan. Azt felelem, hogy ha az tisztán való teremtésen, oly teremtetést ért, mely által valamely ideig tisztaság-

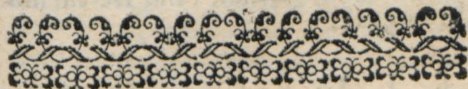
ba légyen, és az után rutittassék bé az lélek: Illyen értelemmel nem mondhatyuk tisztán teremteni. Mert az Isten, abban az *Instansban* teremti az lelket, melyben mindenképpen kész az test: azon *Instansban* egybe kötöttek az testel: és Adám fiat szerevén eredendő bűnben vagyon. Ha pedig az tisztán való teremtesen azt érti, hogy az Isten teremtesének erejéből, semmi ruttságba nem keveredik az Lélek, és hogy az Isten ruttságot nem alkot az Lélekbe: így bezzeg az Isten tisztán teremti az lelket. De hogy egyszer véget vessék ez dolognak.

*Morgók
fol. 240.*

Hamissan írják az Morgók, hogy én az Lelket, tetemes csontos állatnak vélem lenni, mivelhogy azt írom, hogy az szűlék foglallyák ezt az testhez. Ebben azért semmi szín nincsen; Mert miképpe az bizonyos, hogy az fel támadáskor, természet fölött, az testnek tagjail fel eppittetvén, egybe kapcsolatik az Lélek az testel, és ebben az tagokkal kész testel való egybe foglalásban, al az egész embernek eppítése; úgy az természet szerint való szűletésbennis, az testnek egybe kel foglaltatni az lélekkél.

Hamisság az is, hogy Isten taszította, és keveri bűnben az lelket. Mert Adám

az a ki lelkiünket bűnben keveri, oka le-
vén, hogy az reánk szállandó igazság
nélkül születtesünk.

HATODIK RESZE.

AZ MORGOKNAK hivolkodó Pántolodá- sírúl.

HA valami derék dologot vettek
vólna eleikben az én baynakim,
és abban tudos emberhez illendő bi-
zonyosságokkal viaskodtak vólna,
kedvem vólna nekem is az íráshoz.
De hogy egy vagy két gaz embernek
enyelgésin, és merő sült bolond álmado-
zásin kelakadoznom, vagy tűröm, va-
gy tagadom, de nem szinte gyönyör-
ködöm benne. Mind az által: *Res-
ponde stulto secundum stultitiam su-
am, ne sibi sapiens videatur*, ugy kel az
tánezot járnom, az mint fúják notáját:
Az Morgók azért, írálokna utólló ré-
szében,

szében, azon Mesterkednek, hogy az Kalaúznak hitelit, és bőscüллерit le csőpűlyék: kiből annyt nyernek, mint ez ideig az többiben. Lássuk rend szerént mit morognak.

§. I. Az Kalaúz méltatlan senkit nem rágal.

maz.

Morgók
fol. 250.
Kalaúz.
fol: 220.
Morgók
Fol: 251.

Első rágalmazás. Az Kalaúz előhozta Bornemisza, és Boythe írásból, az Luther Predikátorok latorfagit. It először az Morgók engem pirongatnak, hogy sem deákul, sem Magyarúl nem tudok. Mert egyszer írásomban magyarul, és egyszer Deákul vétkeztem az Grammatica ellen, azért Catefactorhoz igazítanak, hogy Magyarúl tanullyak. FELELET Illyen az boldogság, az üvegetis gyemántnak tarrya.

Kalaúz
in Logi
Alogi fol:
28.

Az Deák szóban való esetet az mi illeti, válasszok vagyon az Solnaiaknak arról: noha azt hazuggyák az Morgók, hogy ezt csak el fűleltem, nem tudván magamat menteni. Az Magyar szót az mi illeri: Mesterek lélsznek az Morgók, ha el hitethetik, hogy Magyarúl né tudok.

dok. Enni irásban egyfzer, vagy az irónak, és nyomratónak, fogyatkozásából, vagy magá gondolatlanlágából, ha egy veték eset az szollásban, bátór mondom nagy dolog. Az eszes olvasó pedig tudom meg gondollya, mely igye fogyot ebereknek kel azoknak lenni kik effelében kötődnek.

Az után azt mongyák az Morgók, hogy nem igazán irom, hogy Bornemisza az ő rendin való Prædikátoroknak latorfágárul emlekezik abban az Könyvben, hanem mindenféle rendeknek esztis' késértetir írja. Bodog Isten, minemű gyermeki fogásokban akadoznak ezek az Saytárok. Ha azt irtam volna, hogy csak az Prædikátorokról irt Bornemisza az ő könyvében, patvarkodhatnának. De én azt nem irtam, hanem azt mondtam, hogy Bornemisza az őrdőgi Késértetről irván, emlekezik az ő rendeken való Prædikátorok latorfágárul; és felis jegyzettem igazán, kikerül és mi módon emlekezik, nem egyébert, hanem hogy az Papok ganejában pizskálók kőrmét meg kocznám: és mivelhogy meg mutattá vala az Lutherista hitnek fundamentomiból, mely nagy szabadság vérethetik az gonozlágra, példává-

Morgók

fol. 252.

253.

Kalauz

fol. 218.

lis

*Morgók
fol. 253.*

*Kalaúz
fol: 222.*

*Aluinci
ellen fol:*

41.

*Kalaúz
fol: 220.*

lis ennek gyűmölcsét meg ismértetném. Tudom, hogy Bornemisza (noha az Morgók vagy feledékenységből, vagy el te-
kéllet ravaszságból az könyv szélire Kalaúzt jegyeznek, mıt ha ebből vették volna az elı számlált eseteket) Papokról is emlékezik: De effelére válaizok vagy-
gyon az Kalaúzban.

Saynállják az Morgók, hogy Bőythe-
nek tanubizonyítgát, az Prædikátorokról
elı hoztam, nem csak az Sárvárat nyom-
tatot versekből, hanem ugyan az Sopron,
Szala, és Vasvármegyei Prædikátorok
saiát írásabolis. És azt akarják
hogy reájok bizonyítsam ezeket. Szép
dolog volna, ha az Káptalan és király
embere, kik az más ember vallását elı-
hozzák, arra készerítettének, hogy meg-
bizonyítsák az mit más vallot. Ma-
gamtúl én egy szót nem mondtam,
sem Klafzekovicfra, sem Keviré, kiket
soha sem láttam, azt sem tuttam, ha él-
neké vagy meg hóltak: Títkot, és ma-
gamtúl gondoltat reájok nem írtam: ha-
nem az mit közörtetek nyomtatott
könyben találtam, úgy jegyeztem, fel-
jamborítógokat. Bogár volte Bőythe,
és titeket, míg Attendestek volr, hon-
hordozot, a ganciba, nem tudom. Azt
sem

sem tudom, ha viszá hazudta, á mit ír-
tok Concordiátok előtt, hogy reátok ki-
áltot, tudni illik, hogy fejenként lo-
pók, paráznák, gyilkosok vattok: mert
semmi gondom nincs maszlagoskodás-
tokra. Elég hogy it egy nagy hazug-
ságban maradtok, mindön engem irtok
rágalmazónak, azért, hogy igazán fel-
jegyeztem az mit ti reátok mondtok
az ti gondviselőitek. Ha szinte ha-
mis vádlások volnánakis, az miket Böy-
the, és Bornemisza reátok okádtak, u-
gyan nē lennék én ezzel rágalmazó, ha-
nem ha az Evangelistákatis rágalmazók-
nak mongyátok, mivelhogy fel írták
Urunk ellen valo rágalmazásit az Sidok-
nak.

M A S O D I K rágalmazás. Tagadgya
az Csepregi Mesterseg hogy sok Jesui-
taknak egyenlő munkájokból készítte-
tett az Kalaúz. Ebben (ha igaz nem vol-
nais, maga merő igaz) micfodá rágalma-
zás legyen, nem látom. Hogy pedig Né-
met könyvetis írtak Kalaúz néven: Es
hogy az mit Luthernek őrdőgi munká-
val fayzásárul írtam, azt más emberek
írásában olvastam: Azzal még, fület
kőrméhez nem vonszátok, és meg sem
bizonyítottok, hogy sok Jesuitak mun-
kájá

Morgók

fol. 256.

Csepregi

Mest. fol.

27.

Csepregi

Mest. fol.

53.

kájával készítettet az Kalaúz. Mint színte azzal sem, hogy sok fő tudós ember írásból tanúltam, és vettem, az mit az Kalaúzban irtam: Mert ugyanis ujomból nem szophattam, sem Anyám méheből nem hoztam magammal. Az

*Kalaúz
fol. 366.*

ti Concordiátokról irt Bellarminus; summáját írásának előis hoztam az Kalaúzban: De az ki ezzel egybe veti azokat, mellyeket én irtam az Augustai Confessióról, és Concordiáról az Kalaúzban, meg tapasztalhattya, hogy le nem irtam Bellarminust. Hogy pedig az Kalaúznak minden részei egybe kötöztek, és abban nem mindenűt hozta mindent elő, hanem az miről egy helyen szóllottam, másut arra igazítottam az Olvasót, dicshiret se nem gyalázatra méltó.

Morgók

fol. 252.

Csepregi

Mest. fol.

27.

Kalaúz

fol. 276.

HARMADIK rágalmazás. Az Csepregi Mesteriség nem igaznak írja lenni, hogy én az Bordélyokat oltalmaznám: Az Morgók azt hazuggyak, hogy noha szájal olcsárlom, de szível lélekkel oltalmazom. Erről az előt Kéryszeris emlékeztek vala: Es mivelhogy magok sem tagadhattya, hogy én effele ocsmánytágot nem oltalmaztam, nem írásomból és szavaimból, hanem mint valami szű vizsgálók, szivemből, lelkemből résznek itilletet, az az cselecsapnak.

NEGYEDIK rágalmazás. Az Csepregi Mesterfég, hazugságnak írja, hogy midőn az Prædikátorokat intetvén, hogy jó fiúvó szelekben, el ne higgyék magokat, akkor őket fenyegettem. Az Morgók sem mondhatnak ez ellen semmit, hanem másban üttetik szovokat, és azt írják, hogy az Kalaúz, kéri azon az emberek, hogy az hazug hír hordozásban, ráncsák meg az Prædikátorok száját. Ezt ők fenyegetésnek, és fenekedésnek tartják, és én bennem keresztyéni szelidiséget kívánnak. En pedig akár mely okos ember iteltire hagyom, ha fenyegetése az, mikor tapasztalható *famosus Libellusok* irásában, zabolázást kívánok.

ÖTEEDIK rágalmazás. Az Csepregi Mesterfég, hamisságnak mongya, hogy Sz: Pál 2. Thessal. 2. így szólana: *Revelabitur ille iniquus Antichristus* mert nincs Sz: Pálban ki írva az Antichristus neve. It az Morgóknak csak nem eszék fordul mérgekben. Egyfzer azt mongyák, hogy Sz: Pál az bűn fián, és ez *Iniquuson* Antichristust ért, az mint hogy * az Kalaúzban magam is megvallám. Maga nem az a kérdés, hogy ha magyarázat szerént az Antichristusról

Morgók

fol: 258.

Csepregi

Mest: fol:

28.

Logi Alo-

gi fol. 9.

Kalaúz

fol: 238.

Morgók

fol. 258.

Csepregi

Mest: fol.

28.

Kalaúz

fol. 476.

663.

tufról kellyené érteni az Sz. Pál szavát? hanem csak az, hogy ha Sz: Pál ki írta az Antichristust? Az Morgók, az szent Pál szavainak elő hozásában, az Antichristust ugyan ki írták, maga bizonyos, hogy ezt Sz: Pál ki nem írta. Mászor azt mongyák, hogy én meg engedtem, hogy az szent írásban be takarva, minden szükséges dolgok meg vannak, Tehát mivelhogy az Antichristus ismér-tijs szükséges, az szent írásban kel enne-kis lenni. De ez sem illeti az dolgot. Mert, én azt nem mondtam, hogy az Antichristufról való tudomány nem talál-tatik az szent írásban: hanem csak azt, ho-gy Sz: Pál az említet helyen ki nem ír-ta az Antichristus nevét. Azért végre igazat mondnak az Morgók, hogy nem kellett volna az Szent Pál szavai közé írni az Antichris nevét, hanem ka-litkában kellett lenni *parenthesissel*.

*Morgók
fol. 260.*

*Morgók
fol. 260.
Csépregi
Mest. fol.
23.*

*Morgók
fol. 261.*

HATODIK rágalmazás. Az Csépre-gi Mestersejben olvasták, hogy az Pra-dikátorok nem mervén az Kalaúzbán harapny, egy Saytar Socet tofztak elő. Erre azt mongyák, hogy az saytárokis meg írtak, hogy pokolra vivő Kalaúz az én könyvem: Mintha ám egy ilyen kottyantással, igen meg harapdáltatnék az Kalaúz. Graverus Albertnek hogy Deak-

Deakfágban kemencze fűtőjéve akartok tenni: köszönöm, de nem tetszik az szállás, ki űzzetek bár valamikor Deakfág kény hozzátok mégyek. Bocatiustul irjátok, hogy irtódom, és bottal sem tudnak rejá haytani, hogy fel tegyek véle. Nem volt okom, miért kellett volna véle fel tennem; mert szitkos verfeknél egyebet ellenem nem okádot, mellyekre szitkokkal felelhettem volna. Jóllehet egyéb okátis adtam Aluincinek, miért nem illik véle egygékénre űlnöm.

*Morgók
Fol. 261.*

H E T E D I K rágalmazás: Az Csepregi Mesterfégben vagyon, hogy az Kaláúzt két vagy három czikkélyben rorkállják az Predikátorok, az az, egy erdőt, két veszőszál ki vágással, ligetessé akarnak tenni. Ebben egyéb fortélyt nem találunk, hanem hogy eléb egy álló fához hasonlítottam az Kaláúzt, mellyet egy csapással le nem dőyhetnek. Bodog Anya, bezzeg nagy derék ragalmazás ez, hogy azon egy dologra, két helyen, két hasonlatosságot hozok; Talám Christus Urunkatis meg rorkolljátok, hogy az menyországot, eggyűt Mustár maghoz, másút kincshez hasonlítja.

*Morgók
fol: 262.
Csepregi:
fol: 23.*

*Csepreg:
fol: 7.*

N Y O L C Z A D I K rágalmazás. Az Csepregi Mesterfégben az vagyon, hogy ha

*Morgók
fol. 262.
Csepreg:
fol. 70.*

gy he annyit tud az Deák sághozis, mennyit az igaz mondáshoz az Soce, bár elhaggya az saytárságot, és áfóhoz kapához nyúllyon. Erre azt mongyák, hogy azoktól sem irtóznak mikor reájok kerül. Engemet pedig herének neveznek, hogy az mas keresményét rágom. De valaki engem ismér, ruggya hogy az henyélés és herefég hozzám nem illik: Mert noha nem áfok Kapálok, de az mely hivatalban Isten engem rendelt, abban többet munkálkodom, hogy sem akarnáják az Morgók.

*Morgók
fol. 263.
Csepregi:
fol. 9.*

KILENCZEDIK rágalmazás. Az Csepregi Mesterfég mongya, hogy fokban rágták az én botom végét de fogoktól benne. Erre az Morgók azt mongyák, hogy én magamat ne tegyem az több Papi ista tudó emberekhez, kikhez képest olyan vagyok mint az csilyán az Liliomhoz. De halládé jámbor, ezzel neké bizony nagy örömet mondasz: Mert nem csak ismér, és vallom, de akarom és szübol örülöm, hogy az én Uram házában, fokképpen tudóibak vannak én nállamnál.

*Morgók
fol. 264.
Csepregi:
fol. 75.*

TIZEDIK rágalmazás: Kérkedik az Csepregi Mesterfég, hogy az Kalauzban egy hamisságot, sem találtak az Morgók. Kire azt mongyák, hogy ők imár,

már, sok hamisságot mutattak abban. En pedig az Olvasók itéletire hagyom, ha mutattaké vagy nem: Bizony az én itéletem szerént, csak egyet sem mutatnak az Typographus eseten kívül. Az minémű heaban való fecfégeffel bébaronállyák az Morgók ezt az czikkelyt, feleletet nem érdemel: Mert csak szófiaszók, és oktan ugatások.

§ II. Igazé hogy Pázmány Péter, nem Papista?

Eordöngölőknek tartalak bēnetek, ha el hitetitek, hogy én az Romai Ecclesiának fia, és tagja nem vagyok. De hogy meg ismértessék az Morgók, hogy ők az hamissat, hamissan meg ruggyák bizonyítani; négy bizonyossággal erősítik, hogy én Papista nem vagyok.

I. BIZONYSAG. Azért mongya magat Papistának Pázmány Péter, mert az Pápákkal egy hiten vagyon: maga Gelasiust, az ő nagy apját né követi: Sőt fecfékének nevezi. Es ha válogatás nélkül, az Pápák hitit akarja követni, Arianus legyen: mert Liberius az völt. **FELELET.** Balgataság minden dölgotok. Az mely Gelasiust én követni nem akartam.

*Morgók
fol. 268.
Kalatúz
176.*

Kalauz
ol. 719.

Kalauz
fol. 176.

Kalauz
fol. 658.

Bell. 4. de
Pontif. c.
9.

Morgók
fol. 260.

Romai Pápa nem volt, mint az Kalauzban fel jegyzettem, ugyan ott az hováti mutattok. kit szem látomást való czigánfággal ti el titkoltok. Azt sem mondtam, hogy azért vagyok Papista, mert minden Pápának teczését követtem, hanem azért, mért azon hiten vagyok, mellyen az Pápák vóltanak. Az Pápák mondom: Mert az mit egyenlő értelemmel az Pápák tanítottak: az mit az Conciliomokkal egyetemben el végeztek: Sőt még azt is az mire az Pápák kötelezték az keresztyéniséget, abban követem az Pápákat. Ha pedig valaki közzüllők az Ecclesiának tanítása ellen maga vélekedésében meg botlott, azt bezzeg nem követem. Ezeket én eléggé meg magyaráztam az Kalauzban, de meczesz ha az méreg be kötötte szemeket az Morgóknak, hogy semmit ne lássanak. Nézd két példáját vakfágoknak. Azt írtam vala Liberiusról, hogy Athanasius nem hitiért, hanem erkölcséjért kárhoztattá. ugyan ezent írta Bellarminus az Morgóktól fel jegyzet helyen. Az Morgók pedig ezt úgy fordítták, mint ha azt mondtam volna, hogy Libérius erkölcséjért kárhoztatták volna. Az öképpen. meg mutattám, hogy Sz: Cyprianus, Augustinus, és az több szent Püspök.

Pfispököket Pápáknak neveztek Az Morgók bizonyították hogy ezek Pápák nem voltak, mert a hon az Római Pápák Laistromát fel irom, ezeket az Pápák számában nem helyhezterem. *Kalauz fol: 635.* Maga, ha az Morgóknak eszék volna, magoknál volt értelme, hogy az Római Pápák közzé nem illet számlálni azokat, kik Római Pápák nem voltak.

II. BIZONYSA GA. Pázmány Péter az Ecclesiát azok győlekezetinek *Morgók fol. 169.* mongya, kik igaz hittel, és az Sacramentumok eggyességével egybe foglaltatnak. Az Páparul pedig nem téfszen emlekezeret. Az több Papistakkal ellenkezik itt Pázmány: Mert azok aztis hozzá írják, hogy egy fő Páztortúl kel az Ecclesiának birattatni. *FELLELET.* Enis † hiszem, és tanitom, hogy az Római Pápának conduiselésére bizatot az *† Kalauz fol. 647.* Ecclesia: Ezt hogy némellyek az Ecclesiának *definitiojában* helyhezteretik, én *656.* pedig ki hattam, innen vagyom: Mert Canisius, nem csak az Ecclesiának termésetit, és mivóltát nézte, hanem aztis az mint közönsegeffen kel ennek lenni. En pedig ki akartam hadni azt, az mi nélkül valamely időben meg maradhat az Ecclesia, ugymint mikor az Pápa halála

la után, egy ideig űres az Romai szék. Azért az Papá főbsegérül és gondviselérül való tudományunk mind egy. Az *definitio*kat pedig az Dialecticusok, nem egyaránt fondályák, hanem, *interdum per essentialia, interdum adiungunt proprietates.*

Supra fol. 142. A mit Annos Pápáruł Kabolgyáskodnak, az Morgók, arra az előt válaızok vólt.

Morgók fol: 271. Azis ugyan csak balgatagság, hogy az én töllem adatot *definitio* szerént, addig az Ecclesiában nem le hetek, míg meg nem házasodom. Mert az *definitionak* nem oly értelme vagyon, hogy minden időben, minden Sacramentomban, mindennek kellyen részesűlni, hanem hogy éllyen ki ki azzal az Sacramentommal, mely ő hozzá illik.

Kalaúz fol: 535. Hogy pedig Calvinust sem sokkal külömben irtam szóllani az Ecclesiának természetirűl: Azzal Calvinista nem lettem. Mert noha Calvinussal semiben nē akarok czimborálni, valamit ő benne kárhoztatot az Ecclesia, de az mit igazán mondot, abban őtet nem olcsárlom. Azt hi szē te sem szégyenlesz Mahomettel czimborálny abban, hogy ferfiú nélkül fogantatot Christus Urunk.

Kalaúz l. 444. De lásd keresztyén olvasó ezeknek

az módnélkül való ragalmazásra rohant gonosz embereknek Istentelenségeket. Együtt az Magyar imádfágos konyuben, elő hozám, mint s' hogy imádkoznak az Törökök az ő olvasójukon. Ezek az Morgók azt fogiák ream, hogy én kiáltok Allát: és csak nem Törökké télsnek erette. mint ha Törökké kellene annak lenni aki az Török szavát, erkölcsét, szer tartását említi, és historia szerént fel jegzi. De a ki igazán nem vádolhattya ellenfegét effele bolondságokat kel keresgetny. Azonképpen, azt sem egy helyen mondottam írásomban, hogy a ki egy, vagy két dolgban eggyez valakivel, azt nem mindigart mondhattjuk amazzal egy hiten lenny: Mert az Török és Sidó, egy Istent hiszen velünk egyetemben, de azért ugyan nincs egy vallásban velünk. Ezt az Morgók, nagy gondolatlanfágunk tartják, és azt akariák, hogy a ki az Törökkel egy Istent hiszen, annak tagadni kel az Szent háromságot. Maga bizony ez csak csupa bolondfág: Mert az Istenfégben az természetnek eggyesége, és az személynek háromsága van. Eggyez bezzeg az Török, és Sidó velünk az természetnek eggyesfégében:

Morgók

in fine li-

bri, inter

Carmina

Libro Pre-

cat. poson-

fol: 274.

Morgók

loc. citat.

Rom. I.
v. 21.

de az személynék külömbözésében elszakad tőlünk. Az első javallyuk ő benne mint Sz: Pál az pogányokban: az másikat kárhoztattuk. De az Morgók csak kottyanrhassanak valamit, nem törődnek raita, ha jól esiké vagy bolondúl.

Morgók
fol: 272.

Kalauz.

Fol: 228.

Kalauz

fol: 315.

Kalauz

fol: 552:

III. BIZONYOSAG. Pázmány, sem az régi, sem az mostani Pápistákkal nem eggyez sok dologban. Tehát nem Papista. Az Régiekkel nem eggyez. I. Mert azt írja, hogy *Glossa Iuris Canonici*, sok tévelygéseket tanított. II. Mert nem hiszi, hogy az Purgatoriumban lévőket ördögök kínozzák: maga az régi Papisták Legendája, ezt tanította. III. Mert azt írja, hogy megborlot Irèneus, Cyprianus, Tertullianus. Ne kiáltson tehát az Lutheristákra ha az régiek írásit válogatva vészik bé. Az mostani Papistákkal

Morgók

fol. 247.

† Kalauz

fol. 405.

† Kalauz

fol: 556.

hogy nem eggyezek. Így bizonyították. I. Zachariástúl említet viznélkül való Tót † Pázmány Limbusról magyazráza: Costerus ezt nem értheti az Limbusról. II. Gregerus feleletit elő hozván Pázmány, azt írja hogy † ebben nagy akadék vagyon: az előt pedig azt írta vala, hogy egy kis tévelygéssel el veszti ember az hitet. III. Noha nem az Kalauzban, de más könyvében, Telegdi

Mik-

Miklóssal, és Monoszlai Andrással egyet nem akar érteni.

FELELET. Ha ezekben vették volna az Morgók azt az két dologot, melyet az Kalaúzban eléggé meg magyaráz, *Kalaúz fol. 556.* tam, soha efféle kábaságra nem jutottak volna. Első az, hogy az Hitnek egyessége, fel nem bontatik, ha oly dologban nem eggyeznek, melyről az szent irásban, vagy az Anyaszentegyház végzéséből, nyilván való tanuságunk nincsen. Sőt bár végezés legyen is valamiről, ha vakmerőség nélkül, gondolatlanlag, vagy feledékenységgel, külömbet tanít valaki, azzal még fel nem háborodik az Hitnek egyessége. Második az, hogy akár mely tudos fő ember legyen is az Apostolok után, csak az maga saját Authoritásával elégséges hitelt nem szerzhet tanításának: Hanem, a mit az Anyaszenegyháznak vallásából tanítanak, és az miben eggyeznek közönségesen az régi Sz: Doctorok, azt bezzeg tartozunk követnünk.

Azt mondom azért, hogy ha az Morgók el akarták hitetni, hogy én nem vagyok Papista, nem egy, vagy két emberrel való egyenetlenséget kellett volna keresni: sem oly dolgokban való külömbözést vadászni, mellyekről szabad véle-

vélekedni. Hanem az Romai, Ecclesiátúl el végezet dólgoiban kellett volna szakadást mutatni irásomban: kit hiszem Istent soha sem mutathatnak.

Kalauz
fol. 228.

Annak okáért az Glossátúl sok dologba külömbözök: de olyyakba, mellyeket ő benne nem javallot az Romai Ecclesia. Azért ezzel, nem hogy ki esőém az Papistáságból, de sőt inkább igenis Papistának mutatom magamat. Az Purgato-

Valentia rumba ördögokrúl kinoztassanaké, az
3. p. Dis. Lelkek, vagy külömben, nem tuggyuk:
II. q. 1. p. az Ecclesia sem tet errül végezést. Az-
3. ért szabad errül vélekedni. Irenéust,

Bellar. 2. Cyprianust, Tertullianust oly dologban
d. Purg. c. mondom hogy meg botlottak, melyben
13. az ő velekedéseket meg vetette az Papista Ecclesia. Az Luteristákat sem til-

Supra fol.
171.

tyuk, ha afféle dólgoiban meg vetik valamely ember tetczését, melyben az Ecclesiával nem egyyez. Costérussal való külömbözésem az Hit dólgat nem illett, mint eléb meg mondtam.

Kalauz
fol. 556.

Az Gretserus feleletiben akadékot mondtam, azt az ellenvetést mellyet előis hoztam. Az Morgók pedig, nagy bolondúl az akadékon, tévelygést értenek. Az Telegdi, es Monoszlai dólgarúl, ez előtt bővön szóllortunk. Azon

Supra fol.
173.

pedig

pedig nem szükség most disputálnunk, ha az keresztén Hit abban álljoné, hogy az Istennek hozzánk való kegyelmében bizzunk, *An Fides, sit certa fiducia de misericordia Dei.* Mert az Catholicusoknál el végezet bizonyos dolog, hogy az igaz Hitnek mivólta ebben nem áll. Azért, sem Thelegdibe, sem egyebekben nem javalhatom, ha külömbet tanít. Azt ne csudállyak az Morgók, hogy helyén nem hagyom, hogy a ki az *perseverantiam* jóban végik maradást kéri, kétség nélkül meg nyeri. Mert midőn Urunk azt mongya hogy valamit kérünk Istentől meg nyeriük, ezt az Messalianusokkal és Euchitákkal, úgy nem értjük, hogy egyedül az imádság elegendes legyen az üdvösségre, minden egyéb eszköz nélkül: mivelhogy bár egyszer kétszer, sőt százszor, ezerszer szívved szerént kéried is üdvösségedet, de ha meg nem kereszteltettél, ha minden gonoszságra vetemedel, az egyszeri vagy kétszeri imádságod üstöködnél fogva menben nem viizen. Az Urunk szavát azért úgy kel értenünk, mint az több szent irás meg magyarázza: tudni illik, ha az imádság mellett, az több szükséges dolgokat el nem mulattjuk.

*Bell: 4. de
Iusti. fol. 1
c. 4. 5. 6.
Valent.
22. Dispo:
1. q. 1. p. 1.
§ 1. Et 12.
Dispo. 8. q.
4. p. 4.
Morgók
fol. 278.
Theodor
4. Hist. c.
10. Tripa:
lib. 7. c. 11*

Morgók
fol. 279.

Kalaúz
fol. 551.

Kalaúz
fol. 551.

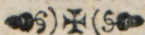
IV. BIZONYSÁG. Oly Axiomákat, kerek módásokat eic Pázmány, melyekkel az Papista Doctoroknak, és magánakis szent Irás nélkül való bizonyítást kéteffé téfzi. Kiből meg teczik hogy ő nem Pápista. Ezt azzal erősítik. Mert az Kalaúzban az vagyon, hogy senki egy oly nincsen az Ecclesianak *privatus* Doctori között, kihez úgy köteleznők hirtünket, hogy semmiben az ő retczéséről el ne mehesünk. Tchat az mit vagy maga irt Pázmány, vagy *privatus* Doctorokból bizonyított az Kalaúzban, szabad velle ki hiszi s ki nem.

FELLET: Ittis czigányfág dölgorok. Mert ha éppen elő hoztátok volna az mit irtam, helye nem lőt volna boldogságoknak. Azt irtam, hogy senkihez *privatus* Doctorhoz nem kell az igaz Híter kötelezni: de azt is e mellé vetettem, és erős bizonyfágokkal állattam, hogy az Ecclesia Doctorinak közönfeges értelme, nem egyéb, hanem az Ecclesianak értelme. Sőt ha valamiről kevesen emlekeznek is az Doctorok, de arról úgy szólnak, mint ő ideiekben az egész Ecclesiától bé vet dologról, és ezért őket az több Doctorok meg nem torkollyák, Ezt is úgy kel tartanunk mint

mit az Ecclesia valáljár. Mostis azt mondom azért, hogy az Hit dolgaiban, se én hozzám, se más akár mely Doctorhoz sem kel embernek magár kötelezni külföldben, hanem ha az *privatus* Doctor tanítása, eggyez az Ecclesiával, melynek az ur Isten meg igitte, hogy az pokoltúl le nem nyomattatik.

Mind ezek az sok temérdek gorombaságok után, nagyon púposkodnak az Morgók, mintha az Kalaúzt le verték volna. Sőt egyebüttis sokszor, nagy triumfussal tombolnak, mintha mind az dió fáig ővék volna. Intik pedig, kérik, és néhúlt ugyan halálos bűnnek fenyegetésként tiltják az embereket, hogy az Kalaúzt ne olvassák. Nehéz a dér az békának. Az marja béleket az Morgóknak, hogy az Kalaúz alkalmasson felnyitotta szemeket az embereknek. azért igazsággal fel nem érvén, gazsággal, trágársággal akarják azt meg gyűlöltetni. De hiszem Istent, hogy a ki ezt az én feleletemet meg olvassa, nagyobb hiteled ez után az Kalaúznak: melyben ily nagy epeséggel, hárman egybe czimborálván, nem találta csak egy hamisságos.

Morgók
fol. 281.

§. II. Az Kalaúzról, rosz ite-
tet tet egy esze fordúlt
De kan.

Nincz vesztegetni való üdöm, hogy
ennek az Harmadik szamárnak
enyelgésén fokát múlathassak. Ne-
mis érdemli hogy csak olvastassék is az
rudatlan De Kannak moslékia. Mind
az által, hogy őis eszébe vegye bolond-
ságot, rövideden tekincsűk meg minden
gazságát.

Mint hogy Bagolyis birő földében,
az Harmadik Morgó, három dologgal
sententiázza s' kárhoztattya az Ka-
laúzt. I. Hogy fok helyen álmot hű-
velyez, és embertelen gyermekseget
beszél. II. Hogy minden rendeket
szidalmaz, kiért mindenektől bocsfűllet-
leniséget érdemel. III. Hogy teli apro-
lékos gyermek játékokkal. Lássuk rend-
szerént mindeniket.

ELSEO VADOLAS:

*De kan
fol: 286.*

Kilencz példával bizonyítja, hogy az
kalaúz álmot, és embertelen gyer-
mekseget beszél.

I. PEL-

I. PELDA. Csúfos szó szaporitással, egy fris házat, szép vetet asztalokat éppit egyűt az Kalaúz. Másút csudálkozik az eget-bor páráján, és az bolhának szemérül szaiárul elmélkedik.

FELELET. Vaiha meg nem rombolnátok irásomat, hanem igazán kiírnátok, mit, mi végre, minémű okkal és alkalmatossággal írtam, kevés módotok volna az rágalmazásban. Az ékes epületnek hasonlatosságából bizonyítta Eusebius, hogy az világ ékeiségének alkotó Istene vagyon. Enis az Eusebius nyomdékát követuén, az látható állatoknak szépségéből, az láthatatlan Istennek igaz ismeretire akartam vinni az emberi okosságot: úgy hogy nem csak az Hitnek engedelmessegből, hanem az okosságnak vezérléséből is ki nyilatkoznék az Isteniség. Ez hatí nállatok gyermek játek, az Istent is meg fegyétek az gyermeklégről, mivelhogy Sz: Pál írja, hogy az pogány bölcséknek az Isten meg mutatta magát az világi állatokból. Az bor főprű párán, én nem csudálkoztam, hanem ennek hasonlatosságával magyaráztam, mint emeltetik az felhő az levegő égben. Hogy pedig az leg kisseb és aláb való teremtet állat-

R

bannis

Kalaúz

fol. 2.

ex Euseb.

7. Prepar.

cap. 2.

Rom. 1.

v. 19. 20.

Kalaúz

fol: 15.

*Kalaúz.**fol. 19.**Ambro. 5.**& 6. Ba-**fil. hom. 8.**& 9. He-**xamer.*

bannis az Istennek bölcseségét álmélkodva magafetaltam, ne csudáld. Ezent cselekedte szent Ambrús, és Sz: Basilius. Minap it Prágába egy ki váit, és fedeles kúpa modgyára cfinált bors szemer látam, melyben, Elefánt csontból cfinált öt száz hét pohárka vólt, mindeniknek az széli aranyazot vólt. Ezen én sokkal inkább csudálkoztam, hogy sem mikor az Prágaj palotába száz öreg kupát láttam. Miért ne csudálljam tehát az Istennek bölcseségét, mely egy leg kisebb élő állatban, anny sok külső belső mozgásra, táplálásra, szaporodásra való tagokat formála:

*Kalaúz.**fol. 793.*

II. P E L D A. Azt írja Kalaúz, hogy egy holt ember feiet, Bodog Afzony imádsága elevené tartot addig, mig meggyónék. Maga ezt Bonfinius hihetetlennek mőngya.

F E L E L E T. Ezt én irtam, de csak úgy az mint az Magyar Cronicában olvas-tam. Mert az régi dőlgokról, Historiából kel embernek szóllani. Bonfinius

*Bonf. De-**cad. 3 lib.**3.*

pedig ezt kételessé nem téfzi; sőt *Miraculumnak* Isteni csudának nevezi, mely emberi mód, és természet folyása szerént *Incredibile.* mint szinte hogy az Tevének tő fokon által buvását, emberi mód

mód szerént, lehetetlennek mongya Urunk, noha Istenre nézuén lehetséges.

III. PELDA. Az Kalaúz mongya, hogy az Apostolok Christus Urunk után indulván, mindē javokkal egyűt felelégeket elhadták: Most pedig ha valamely *Kalaúz* egyházy embert magokhoz akarnak *fol. 315.* édesgetni az vyTanitok, menyecskekkel fenyegetik; és az hitégetes, Aszony emberen fordul meg.

FELLET. Ezt csak az tagaggya, az ki soha kőzöttetek nem forgot, veletek nem beszélt, és szőköt Papok, vagy Barátok példáját nem látta.

IV. PELDA. Azt írja Kalaúz, hogy Luther az Sibifolival meg rakta plundráját. FELLET. Ha igaz ember vólna *Kalaúz* ki kellett vólna írnod, mi okból, és ki után irram, ezt. Staphylus írta hogy, mikor Luther őrdögöt akarna űzny, úgy meg szorongattaték, hogy nadrágát is elokádná féltrében. Ezt Staphylussal egyetemben Lindanus, Brendenbachius, Alanus, Fevardentius, Reginaldus, Pantaleon és egyebek írták. Ezek után én is feljegyzettē, hogy Csepregennis bűzi legyē apiok plundrájának. Nem igen tisztábezzeg, hogy illyen szaros Proteta után *fol: 127.*

indultatok, de nem én bűnöm, ha nyelve
alá nem tette vólt az pincze kulcsát.

V. P E L D A. Azt írja az Kalaúz, ho-
gy az Luther vacsorához az vólna leg al-
kolmatosh, az ki oly részeg korában jár-
na az Cœnahoz, hogy az pohár fel hais-
tás után, arczúl okádná Minister Ura-
mat: F E L E T I t t i s e l h a l g a t o d n a-
g y c z i g á n s á g g a l m i o k b ó l i r r a m e z e k e t t
Luther írja, hogy ember akkor vagy on
leg job készülett az Úr vacsorájához
mikor leg roszabbúl készült ehez. Ebből
mondám következn az mit te emli-
tesz. Ha te még annalis roszab készüle-
tet tudsz gondolni, ám bár azzal men-
nyetek vacsorátokra. Bezzeg efféle
ha oly soványon, és csak magam fejtől
írnék, mirt ti elő allattyátok, magam ten-
nék törvényt ellenem: De ti álnakság-
tok, és az szegény kösség bamitására va-
lo czigánstok, hogy az én mondasim-
nak sem eleit és útóllját, sem okát, és
eredetit, sem fondamētomit, és bizony-
ságit nem meritek emliteny: Mert ha
ezt fel jegyeznétek, ki tetczenék farka-
rokánknak.

Kalaúz.
fol. 351.

VI. P E L D A. Az Concordia kö-
nyvét mosleknak nevezi az Kalaúz. F E-
L E T. Méltánnis nevezzi, Mert sok
bizony-

bizonyítással annak igazságát, és hamis-
ságát meg tapasztaltatta.

VII. P E L D A. Gyermekekéteszi
magát Pazmány: Mert azt írja, hogy
Luther nyakában rántják az büdös ber-
hét: és jó kedvel kel szenvedni, ha ha-
zából ki vonják feleségét, predára ve-
tik marháját.

F E L E L E T. Az ki ezt csak így nézi
az mint elő hozod, gyermekfégnék itél-
heti: De ha fel irná, mi okon, mi mód-
dal, minéműi fundamentommal irtam
ezeket, az tibi londfágtokon álmélkod-
nék. Magyarázuán egyűt mely észte-
lenül szoktak az Luteristák bizonyítani *Kalauz*
az szentirással, többi közöt hozám aztis *fol. 297.*
elő, hogy Luther az Török ellen való
hadakozást tilalmaśnak lenni, azzal bi- *Matt. 5.*
zonyította: mert Christus Urunk hagyása, *v. 39.*
hogy az gonoszoknak ellene ne álljunk.
Ez után mondám osztán, hogy lássa Lu-
ther mint jár, ha ebből az bölcs magya-
rázatból azt kezdik ki hozni, hogy jó
kedvel kel venny, ha feleségét ki von-
sák, marháját el predállják. Ezt mon-
dottam, és ezért meg nem szégyenlem
magamat, hanem ha a kettő közzül eg-
gyket meg bizonyítod. Vagy hogy Lu-
ther effele esztelen bizonyítást nem tá-
masztot az Törökkel való hadakozás-

nak tilalmára: Vagy hogy ezen nyomon,
és formán azis meg ne bizonyodgyék az
mit én említek

*Kalauz,
fol. 235.*

VIII. PELDA. Azt írja Pazmány
hogy semmi perfeléssel szalánna nem lé-
szén az Kuvaszból, értvén ezen az jámbor
Prædikatorokát. FELELET. Nem
találád: Mert én ezt nem az jámbor Præ-
dikatorokról írtam, hanem az *Famo-*
sus libellus szerző, es hamis hír hordozó
latrokról; kiknek hazugfágok sokszor
markokban tapasztaltatot, de ugyan
nem tudnak az szégyenhez. Ha te effe-
léket tartasz jámbor Prædikatoroknak,
legyenek tieid jámborságokkal egye-
temben.

IX. PELDA. Magyarinak azt írta Páz-
mány, hogy meg érdemlenéje ha záp-
tyukmonnyal haigálnak. FELELET. Ird
fel ha jámbor vagy aztis, mi okból, mi-
némű dologban való tudatlanfágáért,
mi formán írtam ezeket, és akkor ká-
romlyad ha lehet irasomat. Hogy pe-
dig mind it, s' mind az előtt azt irjátok
hogy engem az fő emberek *Fabula*
Mensének Udvari játékosnak tartnak,
tudom bizonynyal, hogy az magatok
rendin való fő emberekis kik engem is-
mérnek, szégyenleni fogiak szemptelen-
segteket.

MA.

MASODIK V A. DOLAS.

Negy peldával akaria el hitetni, hogy az Kalaúz minden rendeket gyáláz. I. PELDÁ. Azt írja, hogy ez világi Fejedelmeknek, annyi közi vagyon az egyházi dologokhoz, mint Ozának az témjenezéshez. FELELET. Egyéb bi-Kalaúz
zonyfágok között, azzal erősítettem, ho-fol: 657.
gy az Ecclesiában egy fő Pásztornek kel-
lenni: Mert ennélkül közönséges győle-
kezet nem szolgaltathatnék: sem az
Pásztorok között való egyenetlenség
el nem vegeződhetnék. Annak utánna
az régi Sz: Doctorok, és Császárok szava
után mondtam, hogy nem ez világi feje-
delmek tisztí az Hit igazgatás. Azért
Constantinus azt monda az Nicænum-
beli győlekezeten, hogy az Császárok az
Püspökök itéleti alá vetették magokat az *Ruffin:
Hit dolgába, * *Deus vos sacerdotes con-* Sozom.
stituit, & Potestatem vobis dedit de no- Kalaúz
bis quoq; iudicandi. Theodosius és Va- Epist. 2.
lentinianus, az Ephesumbéli győleke- Aluinc.
zetnek azt írják † *Nefas est, qui Sancto-* fol. 29.
rum Episcoporum Catalogo adscrip- † Legi Al.
tus fol. 107.

tus non est, illum Ecclesiasticis negotijs se se immiscere. Aztis feljegyzem, hogy noha Constantinus az Nicæumbéli győlekezeten volt, de addig csak le sem űlt, míg az Püspökök, meg nem engedték; hogy köztök lehessen: kit az után minden Császárok követtek ugymond Eusebius. Ezek így lévén, azt

Logi Alo: fol. 106.

mondottam, hogy az mely fejedelem az Egyházi birodalmat magának akarja foglalni, úgy cselekedzik mint Oza. Ezzel pedig nem gyaláztatnak az Fejedelmek: mert az mint Szt. Ambrusból mondtam, és Calvinus is igen javallja, nincs nagyobb dicsőre az Fejedelemnek, mintha azt mondhatni felőle, hogy az Anyaszentegyháznak fia: és nem az Ecclesia felet vagyon, hanem ennek igaz tagja. Az

+Logi Al: fol. 107.

közönfeges győlekezeteknek egybe hívását a mi illeti; nincs it hely, hogy arról szólnunk: Bellarminusra igazítlak. Csak azt jegyzem fel, hogy hamissan említett Eusebius historiajának tizedik könyvét. Ruffinus, első könyvét akartad említeny, melyet (az mint mondtam) az Egyházi historiának tizedik könyvének nevez Ruffinus. De az Ruffinus szavát hamissan hozod elő: Mert Ruffinus csak azt írja, hogy az Pápok vezetéséből hívta Constantinus egybe az Püspököket. *Tum ille ex Sacer-*

Epist: 2. contra A-luin. fol. 30.

Bellarmini: lib. 1. de concil. c. 12.

Supra li. fol. 143.

Ruffin. lib: 1. 1.

dotum sententia concilium convocat.

Te pedig úgy beszéllel, mint ha magától, és maga hatalmával cselekedet volna valamit. Hogy pedig az Egyházi emberek, az világi győtelekben legyenek, abba semmi illetlenleg nincsen, mint mású meg mondtam. Ne-
*Logi Alo.
fol. 38.*

II. P E L D A. Azt írja az Kalaúz, hogy az Uraknak nem engedik az hír barázdálást. F E L E L E T. Arról vala szó, hogy az szent írásban, mély, és nehez értelmű dolgok vannak. Azért ha csak egy köz mestersegbennis apród esztendőt kel tölteni, minek előtte ebbe valaki tudós legyen, az Isteni dolgoknak értésére nagyobb idő, és szorgalmazatosság kívántatik. Azért az kiknek más hivatallya vagyon, hogy azok barázdálják az hitet, nem szenvedgyük mi Catholicusok: Hanem azt akariuk, hogy vagy Ur, vagy szegény ember, de az Anyaszentegyház itéletéhez szabia magát az szent írás értelmében. Ezt mondtam, és ebben semmi ellent nem tartanak az Catholicus Urak: Sőt magok is ezt hiszik, és vallyák: kérd meg tőlők, ha nem hiszed. Tudom hogy ezt, földes
*Kalaúz
fol. 455.*

† *Luther*
Kalauz
fol. 79.

Uratoknak ti nem meritek mondani. Mert Luther tanítása az † hogy az Isten nem hatta az Egyhazi Doctorokra és gyölekezetekre, az hitrül való itéletet, hanem az köfségre: és az Pásztor tartozik az ő juhainak itéletit követni. kit sok helyen annyra meg tartnak az Prædikatorok, hogy az mit prædikálany akarnak, előb az Magistrátushoz kel vinnyek.

Supra fol.
173.

III. PELDA. Az Prælatus Urakat sem böcsüllí az Kaláúz. Mert Tegdi Mikloft, és Monofzlait alattomban Luthereknek meri nevezni. FELELET. Ezekrül az Kaláúz nemis emlékezik. Mas könyvembennis soha sem fel szóval, sem alattomban, ez jámbor fő embereket nem kárhoztattam. Ha pediglen fel jegyzed, hol kérkedtem én azzal, hogy minden bölcséféget el nyeltem, ám ottan ment ember légy az hazugságtúl. De soha azt én sem nem irtam, sem nem itéltem: Tudom hogy á mi keveset tudok, csak ezered része annak, az mit nem tudok. De it három dölgot akarok tölled érteni, melyrül emlékezel. I. Mellyke együgyű Lutherista férfi, vagy Aszony völt, a ki engem az szent irásban meg fogot? Ha jámbor vagy s' nem hazudsz, ird meg, mely

mely helyen, micsoda dologban fogor-
meg? II. Volté eszed minkor abban aka-
doztál, mint férien őszue két monda-
som, tudni illik: hogy az Haffenreffer
könyvéből tudós ember nem tanulhat.
és hogy az tudós emberekkel el akaria
hitetni Haffenreffer az Léleknek ember-
től nemzését. Nem értedé csak aztis, ho-
gy más az mit ő akar, s' más az mit vég-
hez vihet. Teis akarhatod hogy az Tö-
röknek mind nyaka szakadgyon, de
azért el nem hiteted az eszes emberrel,
hogy erre teherfegyed legyen. III. Akar-
nám érteni tőlled, minémű sinórrál
mérted meg az én elmémet, és tudomá-
nyomat, hogy oly bátran bizonyt-
mersz azon mondani, hogy én csak meg-
sem értem az Meisnerus könyveit. Ta-
lálam magadról itilisz engemet: An meg-
látod, *Liberae sunt opiniones homi-*
num.

IV. P E L D A. Minden egyéb ren-
deket bőcsfűlletlenül, nevez, és köszönsé-
gessen gyaláz az Kalaúz. F E L E L E T. It sem
találod az igazat: Mert én köszönsé-
gessen semmi render nem gyaláztam:
hanem afféle eszeveszet Alzony népe-
ket, tetves saytárokat, éretlen katoná-
kat, vagy műveseket, kik az szent írás-
nak értelmébé annyit tulajdonitnak ma-
goknak,

goknak, hogy ebben az régi szentektől és az Ecclesiától nem akarnak hálgatni: sőt ezt lapoczkazni, és tanításában megmerik torkolni. Effelékről vala szó. Effelék pedig minemű tisztességet érdemlyenek ő maga Christus Urunk előttünkben adgya, midőn meg parancsolja, hogy az Anyaszentegyházról nem halgatókat, pogányoknak, és nyilván gonoszoknak itillyük. Nem igazán irod pedig, hogy az kösséget el tiltjuk

† *Kalaúz* az hit dőlgaíról való itiletről. Mert az
fol. 526. † *Kalaúzbán*, világoson írtam, és meg bi-
et locis ibi zonyírottam, hogy minden keresztyén
citatis. embernek itilletet kel tenni az igaz hit-
 ről: De ennek az itilletnek nem oly-

† *Kalaúz* háztól ne fűgiön. † és annak értelmével
ibidem. s' magyarázattyával szembe szállvon:
 hanem hogy ehez halgasson, és ettől fu-
 † *fol.* giön. Ezeket jó bizonyosságokkal meg
512. magyaráztam az *Kalaúzbán*, de ti csak
 le sűtitek effelére hosszú fűlőcöket, és
 hejába való szofzaporitással be tölcitek
 az papiroffat.

HARMADIK

VADOLAS.

E Ot példával bizonyítod, hogy az
Kalaúz teli gyermek játékkal.

I. PELDA. Azzalakaria el hitetni az Kalaúz, hogy igaz az ő tudománya, mert az Calendariumba bé vagyon írva az Szentek Innepe: Es az Hólnapokat is Bőyt elő, Bőyt másnak szokták nevezni. Maga ugymond: ha az régiség tenné igazzá az hitet, Plato, és Aristoteles igazab hitű Pazmánynál: mert régiebb az Planetákról vétetet nevek az Napoknak. Es az régiségben nem az Magyarok megterésére, hanem az Apostoli időre kel nézni. FELELET. Mondom én, hogy agyad kívül rőpül az te eszed. Egyűt az Kalaúzbán azt mondtam, hogy az Lutheristák itileri szeréntis, sok Sz. *Kalaúz* emberek voltak az Pápista hitbe; maga *fol. 168.* ha az Pápistafág oly iszonyú bálványozás volna, mint ők szörnyítik, Senki abba Szent nem lehetet volna: Ha pedig az Papista hitben Szentek voltak, mivelhogy csak egy az üdvösséges hit, következik, hogy egyéb vallásban szentség, es üdvösség nem találtatik. Ezt egyéb bizonyságok között azzalis erőssítém: Mert ha az Calendáriumot elő vészük, és meg tekintyűk azokat, kiket az keresztyén világ szenteknek tartot, az Apostolok után, Augustai, vagy Helueciai Confessionistat ot nem találunk, hanem csak Pápistákat. Ezt írtám: Te erre egy kukkot sem felelsz. Másut az

zal

Kalauz
fol. 149.

zal bizonyítottam az úi tudományok hamisságát: Mert az Apostoli igaz Hírnök meg kellett világ végéig maradni, és igaz Pásztorok által hirdettetni. Az mostani hőharmatok, nem voltak ez előtt száz esztendővel. Ezt több bizonyítgok között, azzalis erősítettem: Mert egy lelki pástort sem nevezhetnek, a ki ez előtt száz esztendővel, valami várasba, vagy faluba hirdette volna az Augustai Confessióban foglaltatott tudományt. Ezt hogy világosban megmagyaráznom, vetém utánna: hogy ha nem vi az Lutherista tudomány, aggyák valami oly jelenséget az ő országoknak, minéműit mi adhatunk az mi hírnök régiségének. Es hogy mesze ne mennyek: Magyar Országba, az Hólnapok neve, meg jelenti, hogy negyven napi böjtot tartottak az mi eleink. Az Vasárnapok nevei, *Reminiscere, Invocavit*, előnkben adgyák, hogy Mifer mondotnak: mert ezeket az neveket, az *Introitus*nak első szavaiból vették. Az régi szentegyházak, oltárok, segrestyék, Ersekségek: egy szóval, ezer efféle jelenségek megmutattyák, hogy az mi Religionk nem mostani. Allaisának az Lutheristák efféle jelenségeket, ha régi az ő vallások.

Ez az mit irtam az Kalauzban. kit ha
igy

igy elő hoztál volna, örömést érteném feleletedet. Most pedig semmit az dologhoz nem szóllasz. Mert én az mi hitünk régiséget, nem csak az Magyarok meg tereléig, hanem az Apostolokig vittem a hol helye volt: és csak magán az régiségből, nemis bizonyítottam hitünk igazságát. Mert Egy az, hogy or en nem az mi hitünk igazságát állattam, hanem az ti Viságtok hamiságát ostromlottam: Más az, hogy csak példajul hoztam ezeket az jelenségeket elő, hogy tijs valamit hasonlót mutassatok. Harmadik az, világosan meg mondtam, hogy az régiség csak magán, nem elég az igazsághoz, mert az Pogányok is régiséggel oltalmazták hamiságokat. Azért soha én így nem argumentáltam: Regi: Tchat igaz, Ha nem az dolog kettő. **ELSRŐ.** Az Ur Isten meg igrte, hogy a Apostoloktól fel állator Ecclesia, és igaz vallás, világ végig tart, ésennek mindenkor tanító pásztori lesznek. Azért, valamely valósról meg mutathattyuk, hogy volt oly idő az Apostolok halála után, melyben sem követői, sem vezeri, és oltalmazói nem voltak: bizonyosan tuggyuk, hogy annak hamisnak kel lenny. **MÁSODIK.** Az régiségből csak úgy bizonyíthatyuk igaznak valamely Ecclesiát, ha

Kalauz.

fol. 604.

635.

Kalauz.

fol. 580.

Kalauz.

fol. 141.

† *Kalaúz*
fol. 603.

* *Kalaúz*
fol. 621.

De Kan:
fol. 306.

Kalaúz
fol. 149.

Marc. 1.
Act. 17.

ha ezeket, és ezekhez hasonló dolgokat meg bizonyíthatunk felölle, tudni illik, hogy az Apostoloktól vet tudományt el nem változtatta: hogy valamely időben nem volt azon kívül más Ecclesia, melybe tartoztak bé menny az emberek. Ezek mind nagy bővön meg vannak az Kalaúzban, de nem meritek igazán elő állatny mondásimat, mivelhogy nem tudtok ellene 모czani.

II. *PILDA.* Feythetetlen erősségnek tartja Pázmány azt, hogy ha az Luther hiti nem vi, mutassanak egy falut, egy házat, a hol ez előtt száz esztendővel hirdettetett volna. Maga ez egy kacsin-kát nem ér. I. Mert az Sídókis Christus ellen, és az Apostolok ellen, régiséggel hadakoztak. II. Szent Agoston, és az több régiek, gyalázzák az Pogányokat, hogy régiséggel akarták hamiságokat igazzá tenni. III. Nagy tudatlanfág Pázmánytól, hogy az régiséget, száz esztendőhöz kőözte. IV. A hol arra kényszerit minket Pázmány, hogy mutassunk Luther előtt, bár csak egy embert, ki velünk eggyezzen. Erre azt mongyuk, Hogy elég ha Christusra mutatunk. Ha emberre kell mutatni, az Apostolok, Evangelisták, és ezeknek hű tanítváni mind azt vallották az mit mi. Végezetre, mutasson

mutasson az Kalaúz egy embert, a ki Lo-
jola előtt mindenben egyet értet volna.
Bellarminussal, Valenciával, Pererius-
sal: és mivelhogy ennek szerét nem te-
heti, ne daráskoggyék mi reánk is. Mert
szinte mint ő azzal nemzetségtelen nem
léssen, ha tized ízig őt elő nem szám-
láhattya, mi sem itillyük szükségel-
nek, hogy eleinket laistromba írjuk. De
vallyon? s' nyereje benné az Kalaúz hogy
hoszu porázra köté az Pápákat? Az Da-
róczos Sz: Pétert, bár az Icosiomos vilá-
gi pópára szaggatók között ki hagyja.
Azt pedig eléggé nem győzi csudálni
De Kan, hogy abban az Catalogusban az
Profetákat és Evángelistákat nem ír-
tam, sem az több Apostolokat, hanem
csak Sz: Pétert. Es azzal fejezi be irását,
hogy tisztességet nem vallok az Pápák
Laistromával, mert ezek között hittől
szakadtak, faitalanok, fok gonoszság-
ban merült emberek voltak. Es mago-
kis az Papistak, ugimint Adrianus,
Petrus Cluniacensis, Clemangius, Scali-
ger, Vicelius meg vallyák, hogy Luther
előt fok gonosz szokások másztak vala
az Ecclesiába, mellyek jobbitás nélkül
szükölköttek. Pázmányis meg vallya,
hogy fok tévelygés posog az Pápák De-
cretomá-

*Kalanuz
fol: 228:*

cretomában, mellyeket nem régen rú-
dazot ki Mariquez. Azért bár ez után
azt ne beszéllék az Papisták, az mit ez
előt mérészen beszéllettek, tudni illik,
hogy az Papa, avagy az Győlekőzer
nem vétekezhetik, mert Pázmánytól ér-
tyűk, hogy ez nem úgy vagyon. Mind-
ezeket De kan bé baronál van azt írja, ho-
gy nincs Pázmánynak igaz hiti. Mert
annak van igaz hiti ki az Pápákkal és
az ő Decretomival egyet ért, Kalaúz
fol. 176. Pázmány nem ért egyet az
Pápák tévelgeo Decretomival. *Ergo.*

FELELET. Nem tudok mit mon-
dani egyebet efféle temérdek bolondsa-
gokra, hanem hogy az Ur Isten, az igaz
hitnek el vesztése után, ezeket is el vet-
te az tevelgyő Tanítóknak. Mert ha
ezek volna, soha ily balgatagságba nem
törnék fejeket. Azért hogy ezen kez-
gyem el. Merő bolondság, azon csudál-
kozni, hogy az Romai Pápák Catalo-
gussában nem irtam az Profetákat, Evan-
gelistákat, és Szent Péter kívül az több
Apostolokat. Ez szinte olly csuda, mint
Supra fol. 245. hogy az Romai Császárok Catalogu-
sába, első Mátyás királyt nem irtam.
Bolondság lőte volna az Pápák Catalo-
gussábirnya azokat, kik Pápák nem
váltak.

váltak. Hogy pedig Sz. Péter Daroczbán járt, és az Egyházi szolgálatban sciomot nem viselt, akarnám tudni, honnan tudod? Ha csak újodból szoptad: eb higgye.

Azt sem tekéltetesen fogod reám, hogy én az Pápák Decretomábá, és az szent győlekezetek végezésébe tevelységeket mondottam potogni. Eb szavát szólsz.

Soha ezt én nem hittem, nem irtam. Az mely helyet említesz az Kalauzban, ot, nem az Pápák és Concilio-

mok végezéserül vagyon szó, hanem annak az *Privatus* embernek esetirül, *Kalauz fol: 228.*

az ki *Glossat* iragatot az Pápák Decretomára. Ha te azt mondanád, hogy az

Glossa ordinaria Bibliorum meg bot-

lot sok dologba, és valaki reád fogná, hogy az Bibliába mondasz hamiságokat

lenni, aránzodé ha szájad izi szerént szól- *Kalauz. fol: 558.*

lana? Azért mi állunk, az bizonyos, hogy az Pápa az győlekezettel egygüt, *Kalauz fol: 228.*

hamissat nem taníthat. Azis bizonyos, hogy az Decretomnak Glossalója, *Kalauz. fol: 528.*

hamissat taníthat. Sőt azt sem tagad- *Fol: 528.*

gyunk, hogy az Pápák is az magok véle-

kedésiben meg csalatkozhatnak. An-

nakokért, nem mind Pápák Decretomi-

nak tartjuk azokat, mellyeket Gratia-

Supra
Fol. 251.

nus az Pápák írásiból egybe hordot, hanem vannak azok között némely Pápák, *privatae opiniones*. Arrúl pedig az hazugságon fondált argumentumról mellyel engemet az igaz hittúl meg a karfz tolvaylani, az elöt szóllottam. Ha én az Pápák vallásátul el szakadnék méltán kárhoztatnátok engemet, de azzal, hogy az Pápák hagyásából, ki rúdazot vélekedésit az Glossának meg belyégezem, el nem szakaszthattok engemet az Pápáktul.

Kalauz
fol: 140.

Hogy jobban meg ércsed azt az erősséget, mellyel feithetetlenül meg rontatik a Lutheristágnak hamissága, azt kel eszedbe vennéd, az mit nem régen mondték, tudni illik. Hogy mágan az újságból, nem következik az tudománynak hamisságá, mert az Christus Urunk tanítása, az vi testamentom, akkor mikor elsőben kezdetett, úi vólt. Az régiség sem elég az igazságnak meg mutatasára, mint azon szent irás helycivel, és Sz. Agoston szavaival meg mutattam az Kalauzban, mellyet az De kan emleget.

Kalauz
fol. 580.

† *Kalauz*
fol. 540.

141.

* *Kalauz*
fol. III.

Az Lutherista hamisságot tehát abból mutattam meg, Mert az Christus Urunktul fel eppitterett igaz Ecclesia világ végéig tart: * igaz Tanítók s Pásztorok által legeltetik: kiből következik,

zik, † hogy nem igaz hitű Ecclesia az, † *Kalauz.*
 mely az Apostolok idejétől fogva min-
 denkor meg nem maradt, és igaz Páfztor-*fol. 148.*
 rokkal nem ründöklött. Hogy pedig *586.*
 az Luther Ecclesia az Apostolok után
 minden időben így meg nem maradt, *Kalauz.*
 több bizonyságok között azzal erőltet-*fol. 587.*
 tem. Mert ha az Luther hit ez előtt
 száz esztendővel találtatott valahol, mi-
 velhogy az Hit hallásból vagy, az
 hallás pedig az lelki páfztorok tanítá-
 sából, mutassák az Egyházi vagy világi
 Historiákból, az régi templomok falai-
 ból, az közönséges szokásból, valami je-
 lenlegét annak, hogy ez előtt száz eszten-
 dővel, az az, Luther velőt valamely idő-
 ben, valahol, valaki, ezt az Lutherséget
 tanította. Ez az én bizonyításom, melyet
 ha igazán elő hoztál volna, akartam
 volna hallányi feleletedet. Mert most
 az mit károgsz, az dolgot nem illeti.

ELŐSZER azért az Sídok, nem jól
 bizonyítottak Urunk ellen az újsággal: *Kalauz.*
 mert csak magán az újság nem teszi ha-
 mislá az tudományt, holott kiváltkép: *fol. 55.*
 pen az Óo testamentomnak változását
 az Isten megígérte vala. De abból
 az újságból, mely az után lőt, mi-
 nek utánna fel fogadta az Isten, hogy az

Ő igaz Ecclesiája el nem fogyhat, méltán és helyesen bizonyíthatjuk hamisnak lenni azt a tudományt, mely nem volt mindenkor az Christus fogadása után.

*Kalauz
fol. 580.* MASODSZOR. Az Pagányok is hamissan bizonyították tudományoknak igazságát az régiséggel. Mert † az régiség csak magán, bizonyos jele nem lehet az igazságnak.

HARMADSZOR. Nem igaz hogy én az régiséget csak száz esztendőhöz kötözöm, miköz azon kérlek, hogy mutassatok az historiákba csak egy embert, ki ez előtt száz esztendővel azt hitte volna, a mit ti. Mert ezt én nem a végre mondom, hogy csak száz esztendőhöz szabnám az régiséget, hanem hogy az ti újságtokat meg mutassam, mely fok vén aszonymál idetlemb.

NEGYEDSZER. Nem igazán mondad hogy Christus, és az Apostolok azt vallották, az mit ti. Mert abban az mi-ben ti mi tőlünk el pártoltatok, egy punctot sem tanított Christus, és az Apostolok, mint ez előtt is nem egy ízre mondtom. Válasz csak egyet, mellyet leg alkalmatosbnaak itilsz az ellenünk való tudománytokban, és mutasd meg hogy az Christus, és az ő szent Apostoli azt tanították, és bár nyertes légy. De
meg

meg lásd, hogy Christussal és az Apostolokkal bizonyos, nē az te magyarázatoddal, vagy *consequenciáddal*. Es hogy czélt tegyek, melyre lővöldőz: Mutasd meg az Christus és Apostolok szavaiba, hogy csak két Sacramentum vagyon. Hogy az Házasság nem Sacramentum. Hogy Purgatorium nincsen. Hogy nem szabad kérni. Bodog aszonyt az értünk való könyörgésre. Ezek bizony sohūlt az Apostolok írásiban nincsenek.

E O T E D S Z Ő R. Lojola előtt akarod hogy valakit mutassuk, aki egyet értet Bellarminussal. Valenciával. Mutatok jó szívével, és hogy Sz: Aquinásról, Bonaventuráról, Antoninusról ne emlekezem, rend szérent az Romai Pápákat, az régi Conciliomokat, az Sz: Atyákat mutatom, kik az hit dolgában egyeztek minnyájan. Az szerzetes rend tartásban és az hit dolgain kívül való elmélkedésekben nem szűkseg hogy egyezzenek. *Vide Kalauz fol. 607. 8° c.* minnyáian, mert ezekben *unusquisque* *Vide Kalauz fol. 258.* *in suo sensu abundat.*

H A T O D S Z Ő R. Ha az eleidnek nemzetsegét meg nē mutathatod semlész zabgyermekké. De azt hiszem te magadis szédbe vészéd, hogy az Christustól ep-

Kalaúz
fol. 161.

píttetet Ecclesiának állapattya azt nem szenvedí, hogy ennek jelenlégi úgy eltemetessenek, mint az te eleidnek nemzési, mint az Kalaúzbán sok képpen megmutatám: lásd meg ha nem restelled, mert ezt ennyiszor elő hozni nem akarom.

HETEDSZER. Az Pápák elő szám-lálásában gyalázatot nem vallók: mert ha ki közszűlők gonosz életű volt, avagy maga vélekedésében meg botlott, csak annira esik az nekünk kissebsegünkre, mint az Apostoli rendnek, hogy Judás el árulá, és Sz: Péter meg tagadá Christust.

Kalaúz
fol: 545.
seq.

NYOLCZADSZOR. Nem tagadom én is hogy az Ecclesiában, sok gonosz erkölcsök, fogyatkozott szokások, be csúhatnak mászhatnak, mellyek jobbítás nélkül szűkölködnek: de azt tagadom hogy az Hirben való tévelygés be csúshalson az Ecclesiában.

De Kan:
fol. 318.

Kalaúz
fol. 24.

III. PÉLDA: Azzal vádol (ugymond) minket az Kalaúz, hogy egymással viszárvonfzunk: maga ebben az Papisták is torz kigúsznak.

* *Kalaúz*
fol. 257.
258.

FELELET Az Kalaúzbán meg mondám, * hogy az Romai Ecclesiának fiai között, Avagy oly dologról vagyon vísza

vízfa vonyas, melyről szabad vélekedni: *Vide Su-*
 Avagy gondolatlanfágból szármázik az *pra fol:*
 egyenetlenség: mivelhogy az miben ha *250.*
 missat tanit valaki, nem vészi észében

hogy abban az Ecclesiával ellenkezik.
 De efféle ellenkézések le szállításában
 künnyű mód vagyon az Ecclesiában, mint *Kalauz*
 az Kalaúzbannis fel jegyzettem, tudni *fol. 258.*
 illik, az Anyaszentegyháznak méltosá-
 ga. Azért kinek kinek az maga üd-
 vösségéről való bizonyos lételeiről, Cathe-
106. 576.
640:

rinusnak, és egyebeknek gondolatlan-
 ságából vagyon az külömbözés. Arról
 pedig szabad vélekedni, hogy ha csak az
 Ecclesia hagyása kötelezé az Negyven
 napi böjtre, és egyéb efféle dologra:
 A hol pedig azt írja Baglyunk, hogy én
 azokkal vízfát vonszok, kik az Isteni ke-
 gyelemnek erejét őszuc vetik az mi sza-
 bad akaratumknak egygyűtvalo munkál-
 kodásával: nem talállya az igaz mon-
 dást, mint meg láthatni az Kalaúzban. *Kalauz*
fol. 759.

IV. PELDA. Azt írja Pázmány, *De Kan:*
 hogy Bodog Afzonytól ők csak az ké- *fol. 319.*
 rik, hogy imádságával nyerjen kegyel- *Kalauz*
 met Istentől. Ez merő czigányfág. *fol: 780.*
 Mert az Hortulusban Bodog afzonymnak
 azt mongyák, hogy nem tudnak kihez
 folyamni, hanem Bodog Afzonyhoz, a
 ki Ckristussal egyenlőjül erős.

FELELET. Nagy dolog hogy nálunknális jobban tudod mit kérünk mi futrogva Bodog Afzonytól. Nem csak én, hanem Bellarminus és minnyájan az Catholicusok azt mongyák, hogy az Szentekhez, akár minemű szókkal becsíratott imádságoknak is csak az értelme, hogy Isten előtt való imádságokkal segítségienek minket. Vané azért orozád, hogy más külömbet fogsz reánk? Nyilván te nem tudod mi vagyon szivünkben. Az Hortulusba, vané vagy nincs olyan formájú imádság, az mineműt te emlegetsz, nem tudom. Azt tudom, hogy a ki mindenképpen egyenlő hatalmúvá tenné Bodog afzonyt Christussal, igen nagyot botlanék. Es jol lehet ha akarnám, jó értelemre lagyithatnám azokat is az Hortulus szavait, de abban nem munkálkodom, hogy akár ki mondásit oltalmazsam, hanem az Ecclesiának igaz tudományát tehetőségem szerént magyarázom.

Da Kan.

fol: 323.

Kalaúz

fol. 239.

V. PÉLDA. Sok meg történt dolgot ragad az Kalaúz, ugy mint hogy Pater Coronus ölette volna meg az Galliái királyt. Az Jesuitáknak vértkeket, az minnemű levelekkel menti, azokon az pecséteteket nem láttuk.

FELELET. Ezek csak alomhüvelyezések. Ha Coronus ötlette meg az Galliai királyt, mi az oka hogy az meg ötletet király fia, úgymint Predicatorát és gyóntó attyát, nagy bőésülletbe tartya Coronust? Azt hiszem te az Kőszegi barlangban inkább tudod mi történt Galiliában, hogy sem az királyfi, és királyné afzony. Hogy pedig az nyomtatás közze pecsétet nem nyomtattá, meg boclásd. Nem tudtam hogy ez világon oly boldog találatnék a ki ezt fogná kivanni. De ha pecsét alatt akarsz némellyet azokban az levelekben látni, szerét tészé kedvedért csak ércsem akaratomat.

PROTESTATIO.

TUdom az Tevelygők szokását, kik igazsággal elő nem vihetvén dolgokat, hamissággal, és álnak mesterseggel viaskodnak. Ez az oka, hogy immár ennihány rendbéli Prædikátoroknak szemptelenségeket meg mutatuán, noha meg rekedtek hamisságok otalmában,

*Traſtato
De arte
Inquiren-
di, &c.*

ban, de ſzájok nyílt az karomkodálra. Azert Paſquinusokkal, *Famofus libellus* ſókkal, és hamis titulussal, Catholicus emberek neve alatt ki-bocfátot goromba, cſúfos, rosz könyvekkel, akarnak minőket rágalmazni, ſzidni.

Mivelhogy azért, az világi törvények ſzeréntis, tiſzteſége veſztettek az *famofus libellus* ſzerzői, nem illik hogy fel-tegyek vélek, és az ſüdvőſſegre néző dolgokkal elegyicſem efféle *Inſar-mis* emberek iráſinak hamisítáſát, és ſzéltsűt elragadtatót, igazſágtűt ſűres ſzóknak dorgaláſát. Hanem arra igaz éberſégemre kőrtöm magamat, hogy ha Hírűnk ellen írnak, kéſz vagyok az Római igaz Hírnek oltamazáſához. Akarnámis, ha az Morgók, el hagyván morgáſokat, meg felelnének ez rövid iráſra. Örömeſt látnám mint takargathatnák enni ſok ſzáz gazſágokat, hamisſágokat.

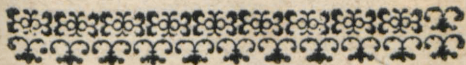
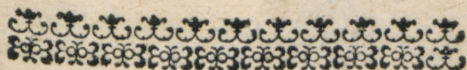
*Optandū
potius
quàm ſpe-
randum.*

F I N I S.

SOLI DEO GLORIA.

OS!) I (S

OS) I (S

OS) I (S

PRAGABAN
Nyomatattatott SESSINS PAL
altal:

Anno M.DC. XVI.

